

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ
อำเภอเสริมงาม
ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐
(ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘)

สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม
จังหวัดลำปาง

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการของเกษตรจังหวัด
แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘)
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรในพื้นที่อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาภาคเกษตรของจังหวัดลำปาง และยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระดับชาติ โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้มีความมั่นคงและยั่งยืน

การจัดทำแผนฉบับนี้ ดำเนินการตามกรอบแนวทางของกรมส่งเสริมการเกษตร โดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานจากหลายภาคส่วน ประกอบด้วยข้อมูลด้านสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบเศรษฐกิจ และสังคมในพื้นที่ รวมถึงการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกร วิชากิจ ชุมชน และภาคเอกชนในอำเภอเสริมงาม แผนดังกล่าวได้วิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตรในพื้นที่ ตลอดจนการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาและความต้องการในพื้นที่ นำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ แนวทางการพัฒนา เป้าหมาย ตัวชี้วัด และกิจกรรมที่สอดคล้องกันอย่างเหมาะสม

สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม ใคร่ขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่ให้ความร่วมมือในการจัดทำแผนฉบับนี้ ด้วยความมุ่งมั่นและเสียสละ เพื่อให้แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอฉบับนี้เป็นเครื่องมือสำคัญ ในการวางแผนทางการพัฒนาภาคเกษตรกรรมของอำเภอเสริมงาม ให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมในระยะยาว

สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม

กรกฎาคม ๒๕๖๘

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ง
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป	๑
๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	
๑.๒ อาณาเขต	
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	
๒. ลักษณะภูมิประเทศ	๓
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	
๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน	
๒.๓ ลักษณะดิน และกลุ่มชุดดิน	
๓. สภาพภูมิอากาศ	๙
๓.๑ สภาพภูมิอากาศ	
๓.๒ ฤดูกาล	
๓.๓ ปริมาณน้ำฝน	
๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์	
๔. เส้นทางคมนาคม	๑๒
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ	
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๑๓
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	
๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๑๔
๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ	
๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด	
๖.๓ จำนวนครัวเรือน	
๖.๔ การศึกษา	
๖.๕ การสาธารณสุข	
๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม	
๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน	๒๑
๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	๒๓
๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ	๒๓

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ	๓๑
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์	๓๑
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	
๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๓๐
๓. การจัดทำ TOWS Matrix	๓๑
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา	๓๓
๑. แนวทางการพัฒนา	๓๓
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	
๒. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล	๘๐
บรรณานุกรม	๘๗

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๑
ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๑
ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๓
ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๘
ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ - ๒๕๖๔	๑๐
ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอเสริมงาม	๑๑
ตารางที่ ๗ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอเสริมงาม ปี ๒๕๖๗	๑๔
ตารางที่ ๘ ข้อมูลด้านปศุสัตว์ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๑๕
ตารางที่ ๙ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๑๗
ตารางที่ ๑๐ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลำปาง ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕	๑๗
ตารางที่ ๑๑ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอเสริมงาม	๑๘
ตารางที่ ๑๒ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๒๑
ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๒๓
ตารางที่ ๑๔ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน อำเภอเสริมงาม	๒๔
ตารางที่ ๑๕ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๒๗
ตารางที่ ๑๖ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเสริมงาม	๒๗
ตารางที่ ๑๗ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๒๙
ตารางที่ ๑๘ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๓๐
ตารางที่ ๑๙ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๓๑
ตารางที่ ๒๐ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๓๒
ตารางที่ ๒๑ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๓๒
ตารางที่ ๒๒ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๓๓
ตารางที่ ๒๓ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๓๔
ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๓๔
ตารางที่ ๒๕ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๓๕
ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๓๕
ตารางที่ ๒๗ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๓๗
ตารางที่ ๒๘ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลเสริมซ้าย	๔๐
ตารางที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการทำงานกลุ่มแปลงใหญ่ถั่วลิสง ตำบลเสริมซ้าย	๔๑
ตารางที่ ๓๐ แสดงปฏิทินการทำงานกลุ่มแปลงใหญ่ถั่วลิสง ตำบลเสริมกลาง	๔๒
ตารางที่ ๓๑ แสดงปฏิทินการทำงานกลุ่มแปลงใหญ่ผัก ตำบลเสริมกลาง	๔๓
ตารางที่ ๓๒ แสดงปฏิทินการทำงานกลุ่มแปลงใหญ่ผัก ตำบลเสริมขวา	๔๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ๓๓ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๔๔
ตารางที่ ๓๔ แสดงทรัพยากรดิน อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๔๕
ตารางที่ ๓๕ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๔๘
ตารางที่ ๓๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๕๐
ตารางที่ ๓๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๕๑
ตารางที่ ๓๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๕๒
ตารางที่ ๓๙ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๕๔
ตารางที่ ๔๐ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๕๕
ตารางที่ ๔๑ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๕๕
ตารางที่ ๔๒ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๕๗
ตารางที่ ๔๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๕๘
ตารางที่ ๔๔ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๕๙
ตารางที่ ๔๕ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพด ปี ๒๕๖๗ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๖๑
ตารางที่ ๔๖ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๖๒
ตารางที่ ๔๗ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๖๓
ตารางที่ ๔๘ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๖๔
ตารางที่ ๔๙ แสดงชั้นความเหมาะสม สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงามจังหวัดลำปาง	๖๕
ตารางที่ ๕๐ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๖๗
ตารางที่ ๕๑ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๗ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๖๘
ตารางที่ ๕๒ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	๖๙
ตารางที่ ๕๓ แสดงประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางแก้ไข	๗๐
ตารางที่ ๕๔ แสดงการวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอเสริมงาม	๗๑

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่อ อำเภอเสริมงาม	๑
ภาพที่ ๒ ภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้ อำเภอเสริมงาม	๓
ภาพที่ ๓ ภาพแสดงความลาดชัน อำเภอเสริมงาม	๔
ภาพที่ ๔ ข้อมูลกลุ่มชุดดิน อำเภอเสริมงาม	๘
ภาพที่ ๕ แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอเสริมงาม	๙
ภาพที่ ๖ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอำเภอเสริมงาม ตั้งแต่ ปี ๒๕๓๕ - ๒๕๖๔	๑๐
ภาพที่ ๗ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในปี ๒๕๖๗	๑๑
ภาพที่ ๘ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอเสริมงาม	๑๒
ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอเสริมงาม	๑๒
ภาพที่ ๑๐ แหล่งน้ำธรรมชาติ อำเภอเสริมงาม	๑๓
ภาพที่ ๑๑ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอเสริมงาม	๑๔
ภาพที่ ๑๒ แสดงจำนวนประชากร ครั้วเรือน และครั้วเรือนเกษตรกร อำเภอเสริมงาม	๑๘
ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเสริมงาม	๒๒
ภาพที่ ๑๔ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเสริมงาม	๒๒
ภาพที่ ๑๕ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอเสริมงาม	๒๓
ภาพที่ ๑๖ แสดงหัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอเสริมงาม	๓๑
ภาพที่ ๑๗ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอเสริมงาม	๓๒
ภาพที่ ๑๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอเสริมงาม	๓๓
ภาพที่ ๑๙ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเสริมงาม	๓๓
ภาพที่ ๒๐ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย อำเภอเสริมงาม	๓๙
ภาพที่ ๒๑ กราฟแสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน อำเภอเสริมงาม	๔๕
ภาพที่ ๒๒ แผนภาพแสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน อำเภอเสริมงาม	๔๖
ภาพที่ ๒๓ แสดงแหล่งน้ำ อำเภอเสริมงาม	๔๖
ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอเสริมงาม	๔๗
ภาพที่ ๒๕ กราฟแสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอเสริมงาม	๔๗
ภาพที่ ๒๖ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอเสริมงาม	๔๘
ภาพที่ ๒๗ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอเสริมงาม	๔๙
ภาพที่ ๒๘ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว อำเภอเสริมงาม	๔๙
ภาพที่ ๒๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเสริมงาม	๕๐
ภาพที่ ๓๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเสริมงาม	๕๑
ภาพที่ ๓๑ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเสริมงาม	๕๒
ภาพที่ ๓๒ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอเสริมงาม	๕๒
ภาพที่ ๓๓ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ในอำเภอเสริมงาม	๕๓
ภาพที่ ๓๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม	๕๖

สารบัญภาพ (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ ๓๕ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม	๕๖
ภาพที่ ๓๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเสริมงาม	๕๗
ภาพที่ ๓๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเสริมงาม	๕๘
ภาพที่ ๓๘ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเสริมงาม	๕๙
ภาพที่ ๓๙ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม	๖๐
ภาพที่ ๔๐ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม	๖๐
ภาพที่ ๔๑ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม	๖๑
ภาพที่ ๔๒ แสดงแหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม	๖๒
ภาพที่ ๔๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม	๖๓
ภาพที่ ๔๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม	๖๔
ภาพที่ ๔๕ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเสริมงาม	๖๕
ภาพที่ ๔๖ แสดงชั้นความเหมาะสมเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม	๖๖
ภาพที่ ๔๗ แสดงชั้นความเหมาะสมสำหรับมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม	๖๖
ภาพที่ ๔๘ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม	๖๗
ภาพที่ ๔๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม	๖๙

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

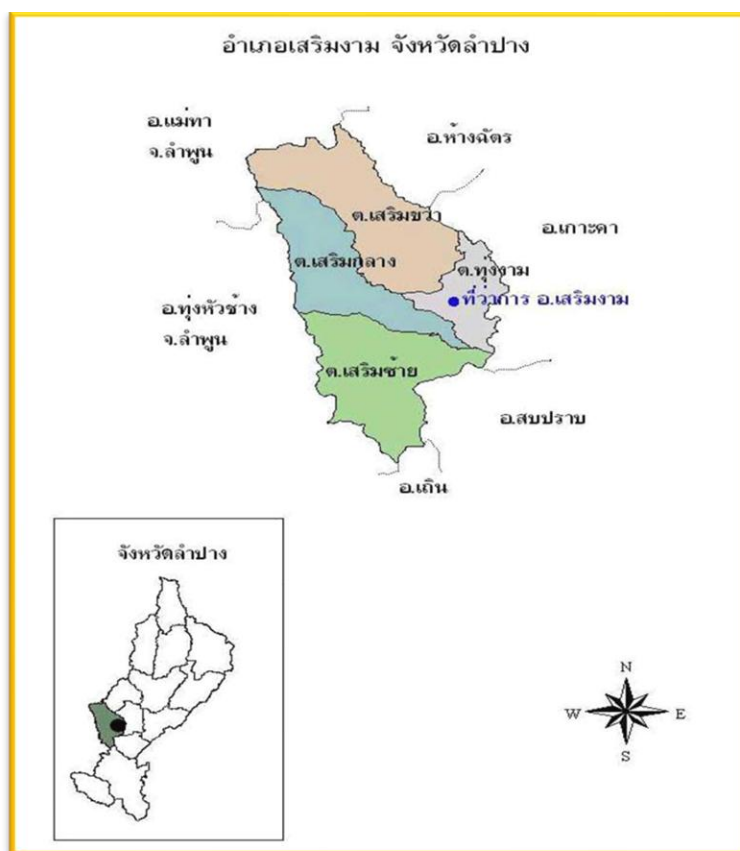
เป็นอำเภออยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดลำปาง เดิมอยู่ในเขตการปกครองอำเภอเกาะคา ได้รับยกฐานะเป็นอำเภอเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๑๘ มีการแบ่งเขตการปกครองท้องที่โดยอาศัยน้ำแม่เสริมเป็นหลัก ในการจัดตั้งแบ่งเขตตำบล มีเนื้อที่ประมาณ ๖๓๑,๗๒๗ ตารางกิโลเมตร

๑.๒. อาณาเขตติดต่อ

อำเภอเสริมงาม มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน และ อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง
- ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอสบปราบและอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเกาะคาและอำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

แผนที่แสดงขอบเขตอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๑ ภาพแสดงอาณาเขตติดต่อ อำเภอเสริมงาม
(ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม ,พ.ศ. ๒๕๖๓)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตปกครองออกเป็น ๑ อำเภอ
แบ่งเป็น ๔ ตำบล ๔๓ หมู่บ้าน
- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น
เทศบาลตำบล จำนวน ๓ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ๒ แห่ง

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงเขตการปกครอง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตำบล หมู่ที่	ตำบลทุ่งงาม	ตำบลเสริมขวา	ตำบลเสริมซ้าย	ตำบลเสริมกลาง
๑	บ้านแม่กื๊ด	บ้านปงหลวง	บ้านแม่ต้า	บ้านโป่งน้ำร้อน
๒	บ้านนาบอน	บ้านปงแพ่ง	บ้านสบแม่ท่า	บ้านก๊วยห้วยเบิก
๓	บ้านทุ่งงาม	บ้านปงป่าป้อ	บ้านนาจะลา	บ้านสันโป่ง
๔	บ้านมั่ว	บ้านทุ่งไผ่	บ้านนาไผ่	บ้านเหล่ายาว
๕	บ้านสาแล	บ้านแม่ผึ้ง	บ้านท่าโป่ง	บ้านศรีลังกา
๖	บ้านดอนแก้ว	บ้านแม่เลียงพัฒนา	บ้านนาเดา	บ้านฮ่องฮี
๗	บ้านใหม่	บ้านแม่เลียง	บ้านน้ำหลง	บ้านนาเอี้ยง
๘	บ้านดอนงาม	บ้านปงหัวทุ่ง	บ้านนาสันติสุข	บ้านทุ่งต้า
๙	บ้านห้วยส้ม	บ้านปงแล้ง	บ้านดงนอกจอก	บ้านสบเสริม
๑๐	บ้านแม่ต้าใต้	บ้านแม่ห้อม	บ้านนางอย	บ้านหัวเต
๑๑	บ้านทุ่งงามพัฒนา	บ้านปงประตู		
๑๒		บ้านห้วยหลวง		

ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๗

ตารางที่ ๒ ตารางสรุปเขตการปกครอง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตำบล	เนื้อที่ทั้งหมด(ไร่)	จำนวน ครัวเรือนใน เขต อบต	จำนวน ครัวเรือนใน เขต เทศบาล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
ตำบลทุ่งงาม	-	๐	๔,๓๔๘	๑๑	๓,๐๐๓
ตำบลเสริมขวา	-	๒,๕๖๙	๐	๑๒	๒,๕๖๙
ตำบลเสริมซ้าย	-	๐	๒,๗๔๔	๑๐	๒,๗๖๐
ตำบลเสริมกลาง	-	๑,๒๙๙	๐	๑๐	๒,๖๒๘
รวม	๓๙๔,๘๒๙	๓,๘๖๘	๗,๐๙๒	๔๓	๑๐,๙๖๐

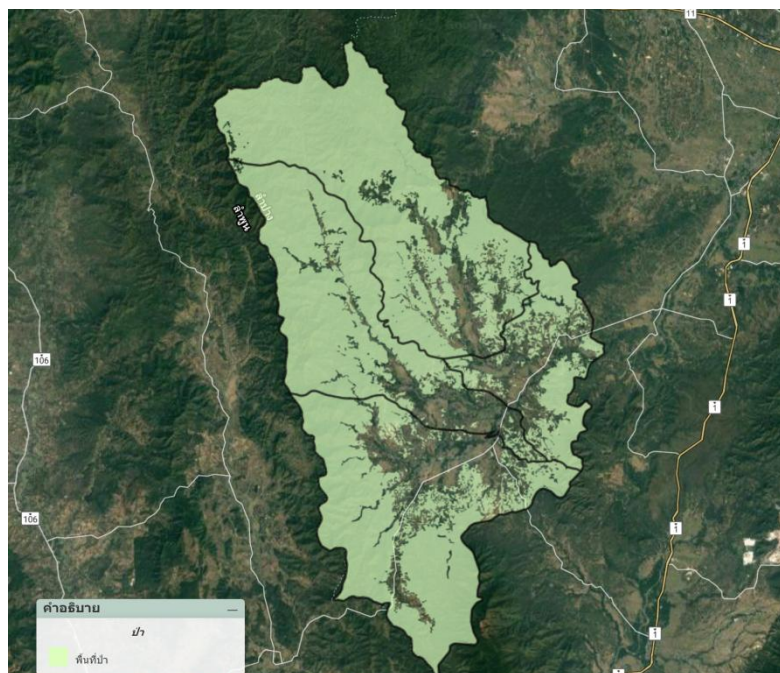
ที่มา : ที่ว่าการอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๗

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

อำเภอเสริมงามพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า ภูเขา จึงไม่เหมาะสมในการเพาะปลูกทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างเต็มที่ และพื้นที่ของตำบลเสริมขวาส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติดอยผาเมือง เขตป่าสงวนแห่งชาติแม่เลียง พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๐ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ มีพื้นที่ป่า ๓๔๓,๔๓๐.๗๐ ไร่

แผนที่แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๒ ภาพแสดงพื้นที่ป่าไม้ อำเภอเสริมงาม

(ที่มา ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online), พ.ศ. ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๓ แสดงพื้นที่ป่าไม้อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

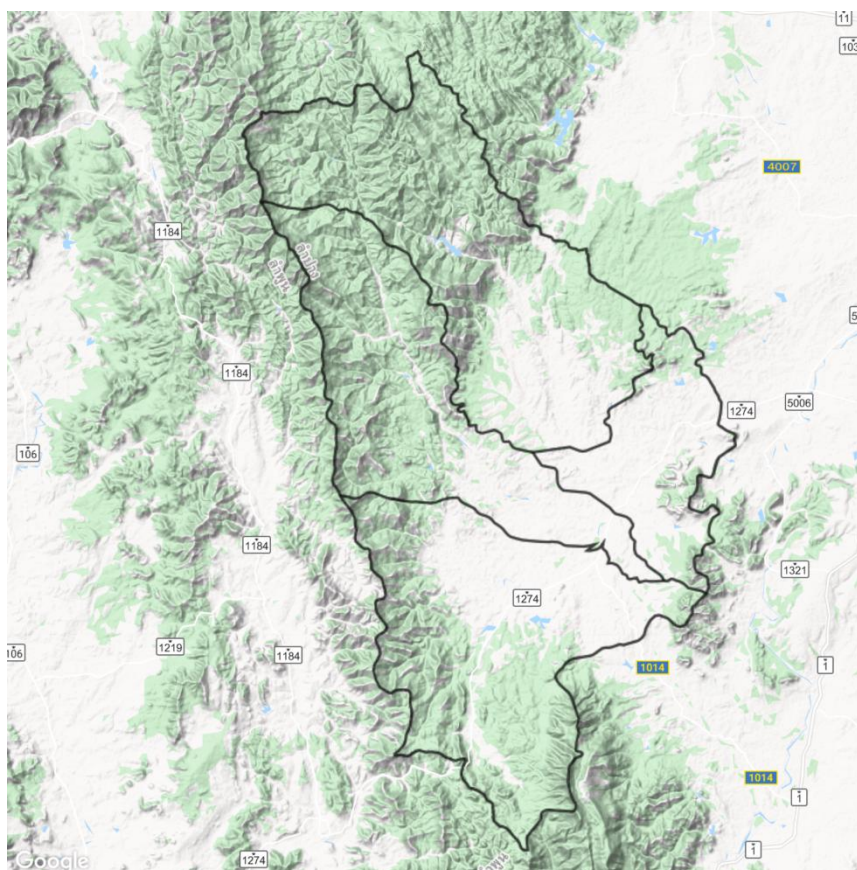
ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
ทุ่งงาม	-	๓๐,๗๖๐.๘๐	๕๖.๐๒
เสริมขวา	-	๑๒๗,๓๔๕.๐๐	๘๔.๙๓
เสริมซ้าย	-	๙๘,๔๑๒.๓๐	๘๑.๕๘
เสริมกลาง	-	๘๖,๙๑๒.๖๐	๖๔.๕๗
รวม	๓๔๔,๘๒๙	๓๔๓,๔๓๐.๗๐	๗๔.๖๗

ที่มา ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online), พ.ศ. ๒๕๖๗

๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาประมาณ ร้อยละ ๕๐ พื้นที่ดินดอนประมาณ ร้อยละ ๒๐ พื้นที่ภูเขาและที่ดิ่งกล่าวส่วนใหญ่ ตั้งอยู่บริเวณทางทิศตะวันตกของอำเภอในเขตตำบลเสริมขวา และบริเวณตอนกลางค่อนข้างไปทางทิศใต้ของอำเภอ มีกลุ่มดินต้นประมาณร้อยละ ๒๓ ในพื้นที่ทางทิศตะวันออกและบริเวณตอนกลางของอำเภอ มีกลุ่มดินนา ประมาณร้อยละ ๗ การคมนาคม

แผนที่แสดงความลาดชันของอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๓ ภาพแสดงความลาดชัน อำเภอเสริมงาม

(ที่มา ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online), พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

ดินในอำเภอเสริมงาม มีกลุ่มชุดดินทั้งหมด ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มชุดดินในพื้นที่ลุ่มซึ่งการระบายน้ำของดินไม่ดี มักมีน้ำแช่ขังในฤดูฝน ไม่เหมาะแก่การปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้น กลุ่มชุดดินในพื้นที่ดอนซึ่งมีการระบายน้ำดี สภาพพื้นที่อาจจะเป็นที่ราบเรียบ เป็นลูกคลื่นหรือเนินเขา เหมาะสมกับการปลูกพืชจำวน ๗ กลุ่มชุดดิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) กลุ่มชุดดินที่ ๒๙

ชุดดิน : ชุดดินบ้านจ้อง (Bg) ชุดดินเชียงของ (Cg) ชุดดินโชคชัย (Ci) ชุดดินแม่แตง (Mt) ชุดดินหนองมด (Nm) ชุดดินปากช่อง (Pc) และชุดดินสูงเนิน (Sn)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินเหนียวลึกถึงลึกมากที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อละเอียด ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินในพื้นที่ลาดชัน บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก

แนวทางการจัดการ : ปลุกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ไถพรวนและปลุกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน ปลุกพืชหมุนเวียน หรือปลุกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลุก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่

ปลุกไม้ผล ขุดหลุมปลุกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลุกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ทำคันดิน ทำขั้นบันได ปลุกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลุกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลุก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลุก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัม/หลุม

๒) กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ชุดดิน : ชุดดินดงยางเอน (Don) ชุดดินกำแพงเพชร (Kp) ชุดดินกำแพงแสน (Ks) ชุดดินลำสนธิ (Ls) ชุดดินน้ำดุก (Nd) ชุดดินธาตุพนม (Tp) และชุดดินตะพานหิน (Tph)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินทรายแป้งละเอียดหรือดินร่วนละเอียดลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนแม่น้ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงปานกลาง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งช่วงนาน บางพื้นที่อาจพบชั้นดานแข็งที่เกิดจากการเกษตรกรรม

แนวทางการจัดการ : ปลุกพืชไร่หรือพืชผัก ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสมและที่ความแตกต่างกันในแต่ละปี เพื่อทำลายชั้นดานและป้องกันการเกิดชั้นดาน จัดระบบการปลุกพืชหมุนเวียนให้มีการปลุกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก มีการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลุก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลง

ปลุกไม้ผล ขุดหลุมปลุกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลุกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลุกพืชคลุมดิน ปลุกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลุก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลงพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในพื้นที่ปลุก

๓) กลุ่มชุดดินที่ ๓๕

ชุดดิน : ชุดดินดอนไร่ (Dr) ชุดดินด่านซ้าย (Ds) ชุดดินห้างฉัตร (Hc) ชุดดินโคราช (Kt) ชุดดินมาบบอง (Mb) ชุดดินสตึก (Suk) ชุดดินวาริน (Wn) และชุดดินยโสธร (Yt)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนละเอียดลึกถึงลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำหรือวัตถุต้นกำเนิดดินเนื้อหยาบ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และในพื้นที่ที่มีความลาดชัน ดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก

แนวทางการจัดการ : ปลุกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ปลุกพืชหมุนเวียน หรือปลุกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม/ไร่

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การทำขั้นบันได หรือการสร้างคันดิน ปลุกพืชคลุมดิน ปลุกพืชแซม วัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและมีระบบการให้น้ำในแปลงปลูก พื้นที่ที่เป็นกรดจัดมาก ควรใช้วัสดุปูน ๐.๕-๑.๐ กิโลกรัม/หลุม

๔) กลุ่มชุดดินที่ ๓๘

ชุดดิน : ชุดดินเชียงใหม่ (Cm) ชุดดินชุมพลบุรี (Chp) ชุดดินดอนเจดีย์ (Dc) ชุดดินไทรงาม (Sg) และชุดดินท่าม่วง (Tm)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินร่วนหยาบลึกมากที่เกิดจากตะกอนริมแม่น้ำ มีปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกลางการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง

ปัญหา : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ขาดแคลนน้ำในระยะที่ฝนทิ้งชว่งนาน บางพื้นที่อาจมีน้ำท่วมขังหรือไหลบ่าท่วมขังอย่างฉับพลันในระยะที่มีฝนตกหนัก

แนวทางการจัดการ : ปลุกพืชไร่หรือพืชผัก จัดระบบการปลุกพืชหมุนเวียนให้มีการปลุกพืชบำรุงดินอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยไว้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ มีวัสดุคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น มีการใช้ปุ๋ยเคมีตามชนิดพืชที่ปลูก เพื่อรักษาความสามารถในการผลิตของดินไว้ไม่ให้เสื่อมโทรมลง จัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล เลือกพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงต่อการท่วมขังของน้ำ ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๐-๓๕ กิโลกรัม/หลุม มีวัสดุคลุมดิน ปลุกพืชคลุมดิน ปลุกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก จัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๕) กลุ่มชุดดินที่ ๔๗

ชุดดิน : ชุดดินลี (Li) ชุดดินมวกเหล็ก (ML) ชุดดินนครสวรรค์ (Ns) ชุดดินโป่งน้ำร้อน (Pon) ชุดดินสบปราบ (So) และชุดดินท่าลี่ (TL)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินต้นถึงชั้นหินพื้น ปฏิกิริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง มีการระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินต้นถึงชั้นหินพื้น ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำและเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินในพื้นที่ลาดชัน บางพื้นที่มีเศษหินหรือหินพื้นผิวที่โผล่บริเวณหน้าดิน

แนวทางการจัดการ : พื้นที่ที่เป็นดินต้นมาก มีเศษหินหรือหินพื้นผิวมาก ไม่เหมาะสมสำหรับการทำการเกษตร ควรปล่อยไว้ให้เป็นป่า หรือปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนา จัดระบบการปลูกพืชหมุนเวียน ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓ - ๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน หรือปลูกพืชสลับเป็นแถบ พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกถึงชั้นหินพื้นหรือขุดหลุมขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินที่ไม่มีเศษหินหรือก้อนหินร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม ควรมีไม้ค้ำยันและเอาหน้าดินบริเวณใกล้เคียงมาผสมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกพูนโคนอยู่เป็นประจำ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน มีวัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๖) กลุ่มชุดดินที่ ๔๘

ชุดดิน : ชุดดินแมริม (Mr) ชุดดินน้ำซุน (Ncu) ชุดดินพะเยา (Pao) และชุดดินท่ายาง (Ty)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินต้นถึงชั้นก้อนหินหรือเศษหิน และอาจพบชั้นหินพื้นภายในความลึก ๑๕๐ ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาดินเป็นกรดถึงเป็นกลาง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัญหา : ดินต้นถึงชั้นก้อนกรวดหรือลูกรังหนามาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ขาดแคลนน้ำ และเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน ในพื้นที่ที่มีความลาดชัน

แนวทางการจัดการ : พื้นที่ดินต้นมากหรือมีก้อนกรวดหรือลูกรังบริเวณหน้าดินมาก ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ ปล่อยให้เป็นป่า พื้นที่เลี้ยงสัตว์หรือปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกพื้นที่ที่มีหน้าดินหนาและมีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ จัดระบบการปลูกพืชให้หมุนเวียนตลอดทั้งปีและปลูกพืชบำรุงดินร่วมอยู่ด้วย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๓-๔ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๑๐-๑๒ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้ ๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไถพรวนและปลูกพืชตามแนวระดับ มีวัสดุคลุมดิน หรือทำแนวรั้วหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๗๕x๗๕x๗๕ ซม. ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยหน้าดินร่วมกับปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๒๕-๕๐ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การสร้างคันดิน ทำชั้นบันได ทำฐานปลูกเฉพาะต้น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหรือทำฐานเฉพาะต้นหญ้าแฝก ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

๗) กลุ่มชุดดินที่ ๕๒

ชุดดิน : ชุดดินบึงชะนัง (Bng) และชุดดินตากลิ (Tk)

ลักษณะเด่น : กลุ่มดินต้นถึงชั้นมาร์ลหรือก้อนปูน ปฏิกริยาดินเป็นด่าง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง

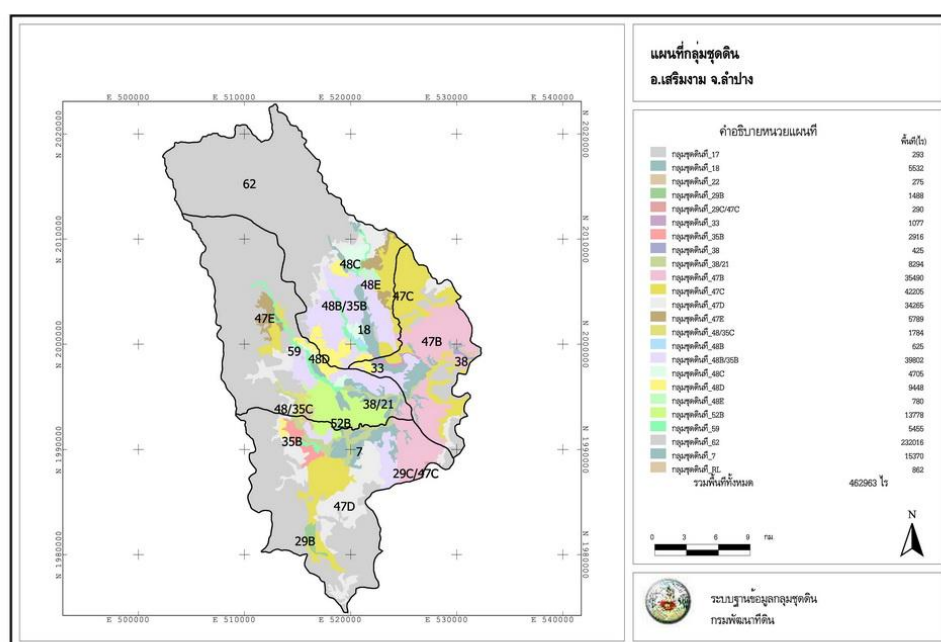
ปัญหา : ดินต้นถึงชั้นปูนมาร์ลหรือก้อนปูน ดินแห้งแข็ง ดินเปื่อยเหนียว ทำให้ไถพรวนยาก ขาดแคลนน้ำ และดินเป็นด่างจัด

แนวทางการจัดการ : ปลูกพืชไร่หรือพืชผัก เลือกชนิดพืชที่ชอบดินเป็นด่างมาปลูก ไถพรวนดิน ในขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑-๒ ตัน/ไร่ หรือไถกลบพืชปุ๋ยสด (หวานเมล็ดถั่วพรี ๘-๑๐ กิโลกรัม/ไร่ เมล็ดถั่วพุ่ม ๖-๘ กิโลกรัม/ไร่ หรือปอเทือง ๔-๖ กิโลกรัม/ไร่ ไถกลบระยะออกดอก ปล่อยให้

๑-๒ สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ไกลพรวนและปลูกพืชขวางความลาดชัน ปลูกพืชหมุนเวียน ปลูก
สลับเป็นแถว ปลูกพืชคลุมดิน ทำคันดินร่วมกับปลูกหญ้าแฝก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

ปลูกไม้ผล ขุดหลุมปลูกขนาด ๕๐x๕๐x๕๐ ซม. หรือถึงชั้นมาร์ล ปรับปรุงหลุมปลูกด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ๑๕-๒๕ กิโลกรัม/หลุม มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน วัสดุคลุมดิน ปลูกพืชแซม ทำแนวรั้วหรือทำฐานหญ้าแฝกเฉพาะต้น มีการพูนโคนด้วยหน้าดิน เมื่อพบว่ามีการกลอย ในช่วงเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ ตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

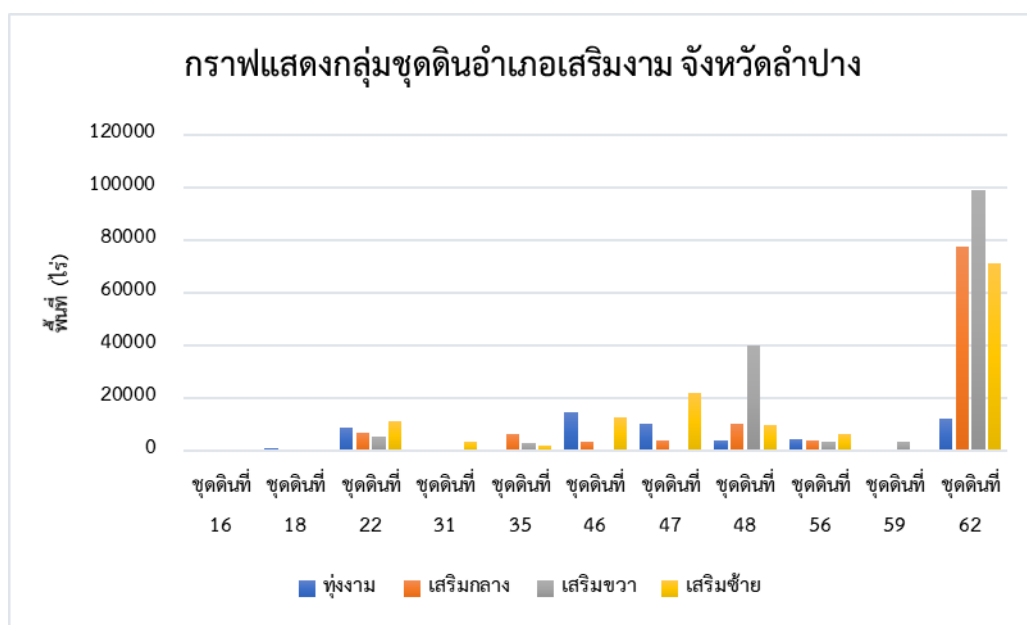
ภาพที่ ๔ ข้อมูลกลุ่มชุดดิน อำเภอเสริมงาม
(ที่มา: ระบบฐานข้อมูลกลุ่มชุดดิน กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๔๘)

ตารางที่ ๔ แสดงพื้นที่กลุ่มชุดดินอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

กลุ่มชุดดิน	พื้นที่ต่ำบล (ไร่)				ผลรวมทั้งหมด
	ทุ่งงาม	เสริมกลาง	เสริมขวา	เสริมซ้าย	
ชุดดินที่ ๑๖	๙๘.๔๖	-	-	๒๕๕.๐๘	๓๕๓.๕๔
ชุดดินที่ ๑๘	๑,๐๑๖.๗๓	-	๔๘๒.๗๕	-	๑,๔๙๙.๔๘
ชุดดินที่ ๒๒	๘,๖๓๔.๒๖	๖,๘๕๖.๓๖	๕,๑๙๘.๑๐	๑๑,๐๖๑.๑๙	๓๑,๗๔๙.๙๑
ชุดดินที่ ๓๑	-	-	-	๓,๑๕๕.๐๑	๓,๑๕๕.๐๑
ชุดดินที่ ๓๕	๕๙.๗๐	๖,๑๘๙.๖๒	๓,๑๐๕.๒๓	๑,๗๙๓.๔๘	๑๑,๑๔๘.๐๓
ชุดดินที่ ๔๖	๑๔,๔๔๗.๔๑	๓,๕๒๖.๗๙	๓.๕๑	๑๒,๘๔๒.๗๓	๓๐,๘๒๐.๔๔

กลุ่มชุดดิน	พื้นที่ตำบล (ไร่)				ผลรวมทั้งหมด
	ทุ่งงาม	เสริมกลาง	เสริมขวา	เสริมซ้าย	
ชุดดินที่ ๔๗	๑๐,๐๗๗.๒๐	๓,๖๘๐.๓๗	๕๘๙.๕๖	๒๑,๙๔๒.๒๒	๓๖,๒๘๙.๓๕
ชุดดินที่ ๔๘	๔,๑๑๖	๑๐,๐๒๙.๐๒	๓๙,๗๕๗.๓๒	๙,๗๖๙.๕๖	๖๓,๖๗๑.๙๐
ชุดดินที่ ๕๖	๔,๒๒๘.๖๐	๓,๘๕๑.๙๑	๓,๒๔๖.๒๑	๖,๓๑๗.๔๙	๑๗,๖๔๔.๒๑
ชุดดินที่ ๕๙	๑๑.๑๕	๑๐๑.๗๗	๓,๑๕๙.๘๑	๕๗๖.๙๖	๓,๘๔๙.๖๙
ชุดดินที่ ๖๒	๑๒,๑๔๐.๑๒	๗๗,๓๑๗.๘๐	๙๘,๙๓๖.๙๗	๗๑,๒๙๗.๐๘	๒๕๙,๖๙๑.๙๗
ผลรวมทั้งหมด	๕๔,๘๒๙.๖๓	๑๑๑,๕๕๓.๖๔	๑๕๕,๔๗๙.๔๖	๑๓๙,๐๑๐.๘๐	๔๕๙,๘๗๓.๕๓

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน , พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๕ แสดงกลุ่มชุดดินของอำเภอเสริมงาม
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน , พ.ศ. ๒๕๖๗)

๓. สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอเสริมงาม ประกอบด้วย ๓ ฤดู โดยได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ได้พัดพานำมวลอากาศเย็น และแห้งเข้ามาปกคลุมส่งผลให้ท้องฟ้าโปร่ง อากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง

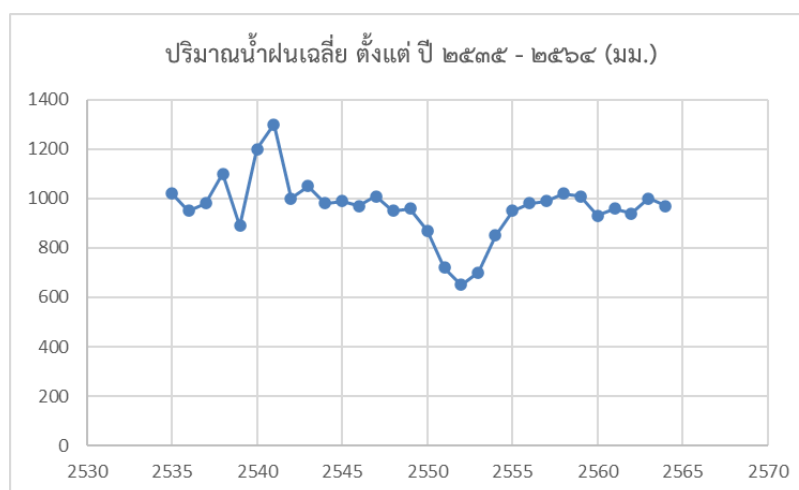
๓.๒ ฤดูกาล

ฤดูร้อน	เริ่มตั้งแต่	เดือน กุมภาพันธ์ ถึง เดือน พฤษภาคม
ฤดูฝน	เริ่มตั้งแต่	เดือน มิถุนายน ถึง เดือน กันยายน
ฤดูหนาว	เริ่มตั้งแต่	เดือน ตุลาคม ถึง เดือน มกราคม

๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน

อำเภอเสริมงาม มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๓๕ - ๒๕๖๔ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๑,๓๙๓ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนกันยายนของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือนมกราคม โดยมีปริมาณ ๔.๘ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปริมาณ ๑๗๗.๔ มิลลิเมตร

กราฟแสดงปริมาณน้ำฝนรวมเฉลี่ย ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ - ๒๕๖๔

ภาพที่ ๖ แสดงปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอำเภอเสริมงาม ตั้งแต่ ปี ๒๕๓๕ - ๒๕๖๔
(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (TMD) ,พ.ศ. ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ตั้งแต่ปี ๒๕๓๕ - ๒๕๖๔

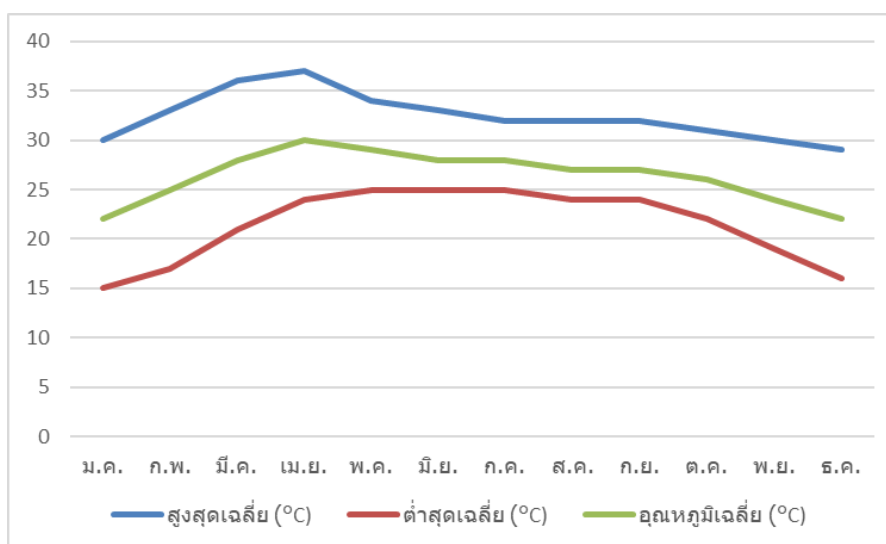
ที่	เดือน	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.)
๑	มกราคม	๔.๘
๒	กุมภาพันธ์	๕.๙
๓	มีนาคม	๑๖.๖
๔	เมษายน	๕๑.๙
๕	พฤษภาคม	๑๓๕.๔
๖	มิถุนายน	๑๐๘.๘
๗	กรกฎาคม	๑๐๘.๖
๘	สิงหาคม	๑๖๓.๑
๙	กันยายน	๑๗๗.๔
๑๐	ตุลาคม	๙๐.๘
๑๑	พฤศจิกายน	๓๐.๙
๑๒	ธันวาคม	๗.๔
	เฉลี่ย/ปี	๑,๓๙๓

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาลำปาง ,พ.ศ. ๒๕๖๗

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

อุณหภูมิเฉลี่ยปี ๒๕๖๗ โดยมี ค่าเฉลี่ยทั้งปี ๒๖.๓๓ องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด ๒๑.๔๒ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๒.๔๒ องศาเซลเซียส

กราฟแสดงอุณหภูมิเฉลี่ย ปี ๒๕๖๗

ภาพที่ ๗ แสดงค่าอุณหภูมิเฉลี่ยในปี ๒๕๖๗
(ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ. ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลอุณหภูมิเฉลี่ยอำเภอเสริมงาม

เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด	อุณหภูมิสูงสุด	อุณหภูมิเฉลี่ย
มกราคม	๓๐	๑๕	๒๒
กุมภาพันธ์	๓๓	๑๗	๒๕
มีนาคม	๓๖	๒๑	๒๘
เมษายน	๓๗	๒๔	๓๐
พฤษภาคม	๓๔	๒๕	๒๙
มิถุนายน	๓๓	๒๕	๒๘
กรกฎาคม	๓๒	๒๕	๒๘
สิงหาคม	๓๒	๒๔	๒๗
กันยายน	๓๒	๒๔	๒๗
ตุลาคม	๓๑	๒๒	๒๖
พฤศจิกายน	๓๐	๑๙	๒๔
ธันวาคม	๒๙	๑๖	๒๒
ค่าเฉลี่ย	๓๒.๔๒	๒๑.๔๒	๒๖.๓๓

ที่มา กรมอุตุนิยมวิทยา , พ.ศ. ๒๕๖๗

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

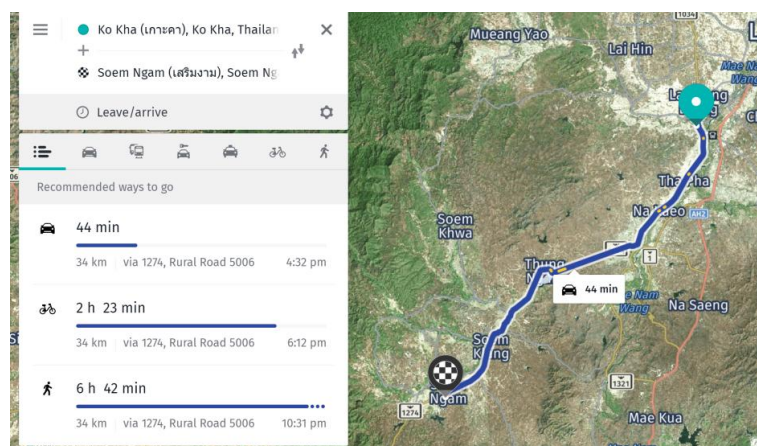
อำเภอเสริมงามมีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน การคมนาคมและการจราจรในเขตเป็นการขนส่งทางบก มีถนนลาดยางสายหลัก คือ สายลำปาง-ลี้ มีรถสองแถวรับจ้าง และรถเมล์เล็กรับจ้างเดินทางในตัวจังหวัดทุกวัน เป็นเส้นทางในเชื่อมต่อ ขนส่งผลผลิตทางการเกษตร

ภาพที่ ๘ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : www.klaiklai.com ,พ.ศ. ๒๕๖๗)

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้ทางรถยนต์ อำเภอเสริมงามสามารถติดต่อระหว่างจังหวัด-อำเภอ โดยอาศัยทางหลวง หมายเลข ๑๒๗๔ สายเกาะคา-ลี้ เดินทางโดยรถโดยสารประจำทางถึงที่ว่าการอำเภอเสริมงาม เป็นถนนลาดยาง(แอสฟัลท์) ระยะทางประมาณ ๑๖ กิโลเมตร อำเภอเสริมงามห่างจากอำเภอเมืองลำปาง ระยะทาง ๓๔ กิโลเมตร มีสายเดินรถประจำทางระหว่างอำเภอ/จังหวัด ได้แก่ รถยนต์โดยสารประจำทาง ลำปาง – เสริมงาม และ ลำปาง – ลี้ จากท่ารถประจำทางข้างโรงเรียนบุญญาวาทยวิทยาลัย ตั้งแต่เวลา ๐๗.๐๐ น. - ๑๗.๐๐ น. รถโดยสารประจำทางจะออกทุก ๓๐ นาที โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : www.klaiklai.com ,พ.ศ. ๒๕๖๗)

๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

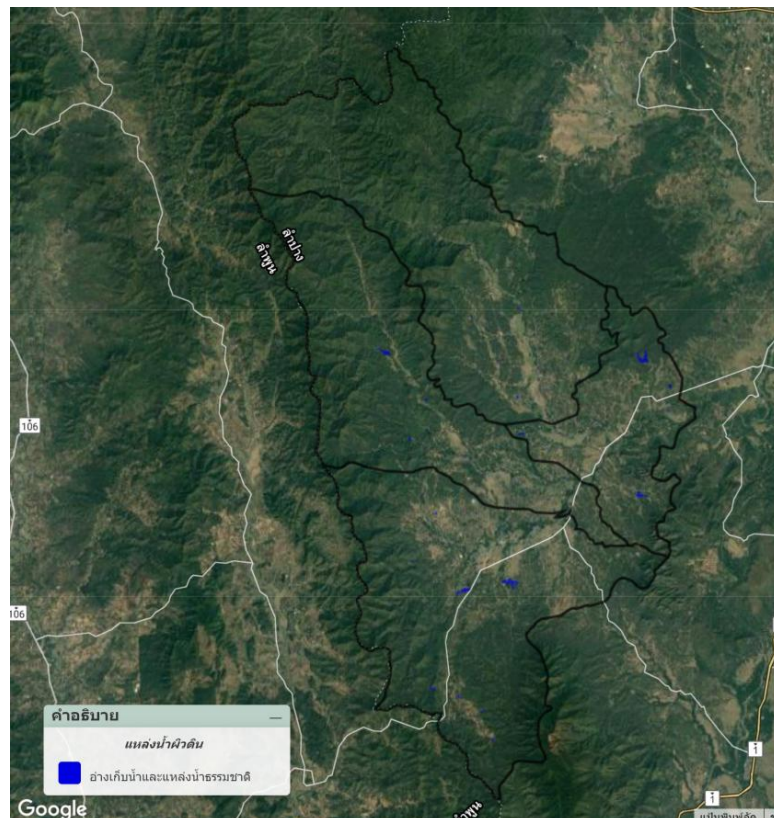
อำเภอเสริมงาม เป็นพื้นที่ ที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง ดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

แหล่งน้ำที่ใช้ทำการเกษตรของอำเภอเสริมงาม จะอาศัยจากแหล่งแม่น้ำแม่เสริม แม่น้ำแม่เลียง แม่น้ำแม่ลา และแม่น้ำแม่ต้า หากปีไหนมีปริมาณฝนตกชุกสม่ำเสมอ การทำการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอเสริมงาม ได้ผลดี

๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญมีการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำที่สำคัญเพื่อเก็บกักน้ำสำหรับการเกษตรและน้ำใช้ในการเกษตรอย่างเพียงพอในฤดูฝนและฤดูแล้ง ได้แก่

๑.) อ่างเก็บน้ำแม่ก๊ิด	๙.) ฝายห้วยสบหละ
๒.) อ่างเก็บน้ำแม่เลียงพัฒนา	๑๐.) อ่างเก็บน้ำห้วยโป่ง
๓.) อ่างเก็บน้ำแม่ต้า	๑๑.) อ่างเก็บน้ำห้วยไคร้
๔.) อ่างเก็บน้ำบ้านแม่ต้า	๑๒.) ฝายแม่เสริม (เวียงวัง)
๕.) อ่างเก็บน้ำแม่ต้าตอนบน	๑๓.) อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ปู
๖.) อ่างเก็บน้ำแม่ฟอก	๑๔.) อ่างเก็บน้ำแม่เสริม
๗.) อ่างเก็บน้ำห้วยโป่งแก้ว	๑๕.) ฝายแม่เลียงพัฒนา
๘.) อ่างเก็บน้ำห้วยจวง	๑๖.) อ่างเก็บน้ำห้วยแม่จอก

ภาพที่ ๑๐ แหล่งน้ำธรรมชาติ อำเภอเสริมงาม

(ที่มา ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online), พ.ศ. ๒๕๖๗)

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ประชากรอำเภอเสริมงาม ประชากรมีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรม มีพื้นที่การเกษตร ๕๐,๘๑๗.๑๗ ไร่ (ร้อยละ ๑๑ ของพื้นที่อำเภอ) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

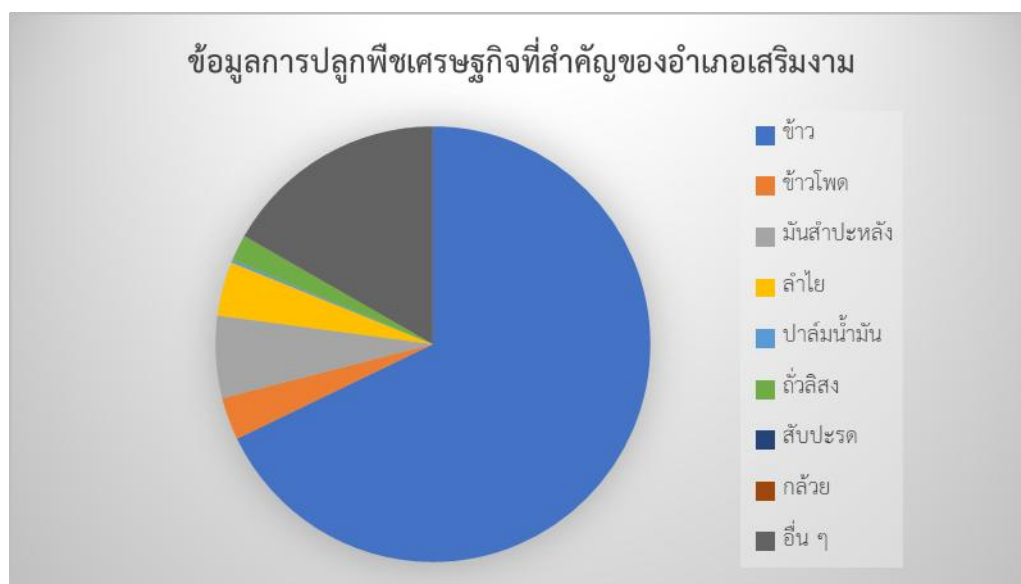
๑) ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

อำเภอเสริมงาม พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๒๙,๓๓๐ ไร่ รองลงมา คือ พื้นที่อื่นๆ มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๑๔,๐๐๐.๑๘ ไร่ และมันสำปะหลัง มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๒,๖๕๕ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูกลำไย ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วลิสง ปาล์มน้ำมัน กัญชง และสบประด

ตารางที่ ๗ ข้อมูลพืชเศรษฐกิจอำเภอเสริมงาม ปี ๒๕๖๗

ตำบล	พื้นที่ การเกษตร	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
			ข้าวนาปี	ข้าวโพด เลี้ยงสัตว์	มัน สำปะหลัง	ถั่วลิสง	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	พืชอื่นๆ
ทุ่งงาม	๑๕,๐๙๑.๕๑	๑,๕๔๖	๗,๑๒๒.๙๓	๒๔.๕๗	๑,๑๔๓.๘๑	๓.๑๓	๗๙.๕	๑๘๗.๖๗	๔๒.๒๕	๖,๔๘๗.๖๕
เสริม กลาง	๑๓,๘๐๐.๑๒	๑,๕๕๙	๗,๔๒๘.๑๕	๑๓๘.๗๑	๒๕๙.๗๘	๖๒.๑๓	๑๒๖.๕๙	๒๑๑.๙๒	๔๙.๒๕	๕,๕๒๓.๕๙
เสริมขวา	๘,๐๑๙.๗๗	๑,๕๐๕	๕,๖๑๐.๖๖	๔๐๑.๓	๑๘๒.๘๗	๒๖.๘๑	๑๔๔.๑๘	๒๐๗	๕๒.๒๕	๑,๓๙๔.๗๐
เสริมซ้าย	๑๔,๐๘๓.๓๓	๑,๖๕๗	๙,๑๖๘.๖๗	๑,๘๗๑.๖๘	๑,๐๖๘.๖๑	๑๗๗.๖๖	๓๔.๒๕	๑,๑๓๔.๐๐	๓๔.๒๒	๕๙๔.๒๔
พื้นที่รวม	๕๐,๙๙๕	๖,๒๖๗	๒๙,๓๓๐	๒,๔๓๖.๒๖	๒,๖๕๕	๒๖๙.๗๓	๓๘๔.๕๒	๑,๗๔๐.๕๙	๑๗๗.๙๗	๑๔,๐๐๐.๑๘

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๑ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอเสริมงาม
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม ,พ.ศ. ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๘ ข้อมูลด้านปศุสัตว์ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตำบล	เกษตรกร ผู้เลี้ยงสัตว์ รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	ไก่ พื้นเมือง (ตัว)	ไก่ไข่ (ตัว)	ไก่เนื้อ(ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)
ทุ่งงาม	๙๒๘	๓,๒๔๔	๒๖๕	๑,๓๕๘	๑๘,๔๐๗	๑๒,๗๐๗	-	๑๐๖	-
เสริมกลาง	๑,๐๐๘	๓,๖๗๕	๓๒๓	๗,๗๔๘	๒๘,๐๑๓	๓๕,๙๐๐	๓๑๕,๗๐๐	๓๘	๔๒
เสริมขวา	๙๔๔	๕,๕๗๑	๒๑๓	๒,๗๕๘	๒๑,๑๗๘	๑๐,๒๑๙	๖๐,๐๐๐	๑๔	-
เสริมซ้าย	๘๔๐	๖,๐๒๘	๔๑๕	๑๐,๙๒๐	๒๒,๐๘๘	๔๕,๔๕๙	๕๐,๐๐๐	๕๐	๘๔
รวมทั้งหมด	๓,๗๒๐	๑๘,๕๒๑	๑,๒๑๖	๒๒,๗๘๔	๘๙,๖๘๖	๑๐๔,๒๘๕	๔๒๕,๗๐๐	๒๐๘	๑๒๖

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๘

- โรงงานฆ่าสัตว์ปีกมาตรฐาน - แห่ง คือ โรงฆ่า โค กระบือ สุกร
- ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่จำนวน คือ ฟาร์มไก่เนื้อ ฟาร์มไก่ไข่ และฟาร์มสุกร ดังนี้

ฟาร์มไก่เนื้อ

ชื่อฟาร์ม	นิดาฟาร์ม	ที่ตั้ง	๑๐๘	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	ชาติชายฟาร์ม	ที่ตั้ง	๒๑๑	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	บุญส่งฟาร์ม	ที่ตั้ง	๒๑๙	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	ประเสริฐฟาร์ม	ที่ตั้ง	๑๙๖	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	ทศพลฟาร์ม	ที่ตั้ง	๑๕๖/๑	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	ผลฟาร์ม	ที่ตั้ง	๒๒๐	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	สุกแก้วฟาร์ม	ที่ตั้ง	๑๙๖/๑	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	ปณิธาฟาร์ม	ที่ตั้ง	๑๐	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	รัตนฟาร์ม	ที่ตั้ง	๒๐๐	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	แก้วมูลฟาร์ม	ที่ตั้ง	๓๗	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	วันเฉลิมฟาร์ม	ที่ตั้ง	๓๗/๑	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	สมพลฟาร์ม	ที่ตั้ง	๑๙๑	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	รัตนาฟาร์ม(ซีพี)	ที่ตั้ง	๕๗	หมู่ที่	๗	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	รัตติยากรฟาร์ม	ที่ตั้ง	๒๘	หมู่ที่	๗	ตำบลเสริมขวา
ชื่อฟาร์ม	ดวงใจฟาร์ม(ซีพี)	ที่ตั้ง	๒๑๔	หมู่ที่	๓	ตำบลเสริมซ้าย
ชื่อฟาร์ม	ฟาร์มสุภาพ (ซีพี)	ที่ตั้ง	๓๓๒	หมู่ที่	๖	ตำบลเสริมซ้าย

ฟาร์มไก่ไข่

ชื่อฟาร์ม	ชัชวาลฟาร์ม(เบทาโกร)	ที่ตั้ง	๒๒๑	หมู่ที่	๑	ตำบลทุ่งงาม
ชื่อฟาร์ม	อนันสรุฟาร์ม	ที่ตั้ง	๑๕๘	หมู่ที่	๘	ตำบลทุ่งงาม
ชื่อฟาร์ม	รัตนารณฟาร์ม	ที่ตั้ง	๑๐๑/๑	หมู่ที่	๗	ตำบลเสริมกลาง

ชื่อฟาร์ม	ปรีชาชาญฟาร์ม(เบทาโกร)	ที่ตั้ง	๒	หมู่ที่	๓	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	ปภาดาฟาร์ม(เบทาโกร)	ที่ตั้ง	๕๗/๑	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	พีรวิชัยฟาร์ม(เบทาโกร)	ที่ตั้ง	๑๓๖	หมู่ที่	๗	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	สิรินดาฟาร์ม(เบทาโกร)	ที่ตั้ง	๒๘๒	หมู่ที่	๗	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	หจก.รุ่งเรืองทรัพย์๙๙ (หน่อแก้วฟาร์ม)	ที่ตั้ง	๒๙๐	หมู่ที่	๗	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	โชคอำนวยฟาร์ม(เบทาโกร)	ที่ตั้ง	๓๑	หมู่ที่	๙	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	ทองย้ายฟาร์ม(เบทาโกร)	ที่ตั้ง	๑๓๒	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมขวา
ชื่อฟาร์ม	นิลันฟาร์ม(เบทาโกร)	ที่ตั้ง	๓๕๔	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมซ้าย

ฟาร์มสุกร

ชื่อฟาร์ม	ก่วนฟาร์ม (เบทาโกร)(สุกรขุน)	ที่ตั้ง	-	หมู่ที่	๘	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	ผลฟาร์ม (เบทาโกร) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	๒๒๘	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมซ้าย
ชื่อฟาร์ม	กิตตินันท์ฟาร์ม(ซีพี) (แม่พันธุ์)	ที่ตั้ง	๔๖๕	หมู่ที่	๕	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	สุภาภรณ์ฟาร์ม(ซีพี) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	๓๙๐	หมู่ที่	๖	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	ภาคภูมิฟาร์ม (ซีพี) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	๓๕๖	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมซ้าย
ชื่อฟาร์ม	อืดฟาร์ม(ซีพี) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	๓๙๐	หมู่ที่	๖	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	พรธีราฟาร์ม (เบทาโกร) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	๒๘๔	หมู่ที่	๗	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	มานพฟาร์ม (ซีพี) (แม่พันธุ์)	ที่ตั้ง	๙๑	หมู่ที่	๒	ตำบลเสริมซ้าย
ชื่อฟาร์ม	อัมพรฟาร์ม(ซีพี) (แม่พันธุ์)	ที่ตั้ง	๓๖	หมู่ที่	๒	ตำบลเสริมซ้าย
ชื่อฟาร์ม	วันเพ็ญฟาร์ม(ซีพี) (แม่พันธุ์)	ที่ตั้ง	๘๑	หมู่ที่	๒	ตำบลเสริมซ้าย
ชื่อฟาร์ม	ศุภกรฟาร์ม (เบทาโกร) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	๓๕๙	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมซ้าย
ชื่อฟาร์ม	ชุมพลฟาร์ม(ซีพี) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	๘๔/๑	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมซ้าย
ชื่อฟาร์ม	อินตาฟาร์ม(ซีพี) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	๘๔/๑	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมซ้าย
ชื่อฟาร์ม	สันติฟาร์ม(ซีพี) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	๖๙	หมู่ที่	๙	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	กริรินทร์ฟาร์ม (เบทาโกร) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	๑๒๔	หมู่ที่	๑๐	ตำบลเสริมซ้าย
ชื่อฟาร์ม	สมบุญฟาร์ม (ซีพี) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	๑๘๔	หมู่ที่	๘	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	นรดารัตน์ฟาร์ม (ซีพี) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	๖๙	หมู่ที่	๙	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	วริทธิ์พลฟาร์ม (ซีพี) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	๒๔๑	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมซ้าย
ชื่อฟาร์ม	ประกายคำฟาร์ม (ซีพี) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	๕๒	หมู่ที่	๔	ตำบลเสริมซ้าย
ชื่อฟาร์ม	ผดแก้วฟาร์ม (ซีพี) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	-	หมู่ที่	๗	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	อนุชิตฟาร์ม (ซีพี) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	-	หมู่ที่	๗	ตำบลเสริมกลาง
ชื่อฟาร์ม	อนุจิตาฟาร์ม (ซีพี) (สุกรขุน)	ที่ตั้ง	-	หมู่ที่	๗	ตำบลเสริมกลาง

ตารางที่ ๙ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตำบล	เกษตรกร รวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลา ทะเล	ปลาน้ำ จืด	สัตว์น้ำ สวยงาม	สัตว์น้ำ อื่นๆ
ทุ่งงาม	๑๑๓	-	-	-	๑๑๓	-	-
เสริมกลาง	๒๔	-	-	-	๒๔	-	-
เสริมขวา	๘๗	-	-	-	๘๗	-	-
เสริมซ้าย	๒๓๑	-	-	-	๒๓๑	-	-
รวมทั้งหมด	๔๕๕	-	-	-	๔๕๕	-	-

ที่มา : สำนักงานประมงอำเภอเกาะคา ,พ.ศ. ๒๕๖๗

๒) รายได้ รายจ่ายของครัวเรือนเกษตรกร

- รายได้ ในภาคเกษตร ส่วนใหญ่มาจากการประกอบการเกษตร และรับจ้างทางการเกษตร
นอกภาคเกษตร ส่วนใหญ่ มาจากการจ้างทั่วไป
- รายจ่าย ในภาคเกษตร ได้แก่ ค่าจ้างแรงงาน ค่าปุ๋ย ค่ายา และดูแลอื่น ๆ ในการปลูกพืช
นอกภาคเกษตร ได้แก่ ค่าอุปโภคบริโภค ค่ายารักษาโรค ค่าเล่าเรียนบุตร เป็นต้น

๓) สินเชื่อและภาระหนี้สินของเกษตรกร

รายได้ในภาคเกษตร เฉลี่ยอยู่ที่ ๑๕,๗๗๘ บาท/ครัวเรือน/ปี ส่วนหนี้สินภาคเกษตร เฉลี่ยอยู่ที่ ๒๕,๐๐๐ บาท/ครัวเรือน/ปี

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดลำปาง/ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ณ ราคาประจำปีในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เท่ากับ ๗๔,๙๑๕ ล้านบาท เทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีมูลค่า เท่ากับ ๗๓,๑๖๑ ล้านบาท เพิ่มขึ้น ๑,๗๕๔ บาท

ผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อหัว (Per Capita GPP) ปี พ.ศ.๒๕๖๕ มีรายได้ต่อคนต่อปีเท่ากับ ๖๙๒ บาทลดลงจากปี ๒๕๖๔ ที่มีรายได้ต่อคนต่อปี ๖๙๘ บาท ลดลงจำนวน ๖ บาท

ตารางที่ ๑๐ แสดงผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลำปาง ณ ราคาคงที่ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕

(ล้านบาท) รายการ	ปี พ.ศ.					
	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕
ภาคเกษตร	๗,๗๑๘	๗,๔๖๕	๗,๖๙๖	๗,๕๒๑	๘,๑๑๓	๘,๓๘๗
ภาคบริการ	๓๖,๔๔๗	๓๗,๙๔๗	๓๘,๙๒๖	๓๘,๔๗๗	๓๘,๔๗๗	๓๘,๘๑๒
ภาคอุตสาหกรรม	๒๕,๘๕๗	๒๕,๔๘๒	๒๔,๗๙๕	๒๔,๗๙๗	๒๕,๓๗๓	๒๕,๘๔๙
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๗๐,๐๒๓	๗๐,๘๙๔	๗๑,๔๑๗	๗๐,๗๙๕	๗๓,๑๖๑	๗๔,๒๒๔
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (บาท)	๙๗,๒๙๑	๙๙,๒๓๐	๑๐๐,๗๑๑	๑๐๐,๕๙๑	๑๐๔,๗๕๔	๑๐๗,๒๗๖
จำนวนประชากร (๑,๐๐๐ คน)	๗๒๐	๗๑๔	๗๐๙	๗๐๔	๖๙๘	๖๙๒

ที่มา: สำนักงานคลังจังหวัดลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๕

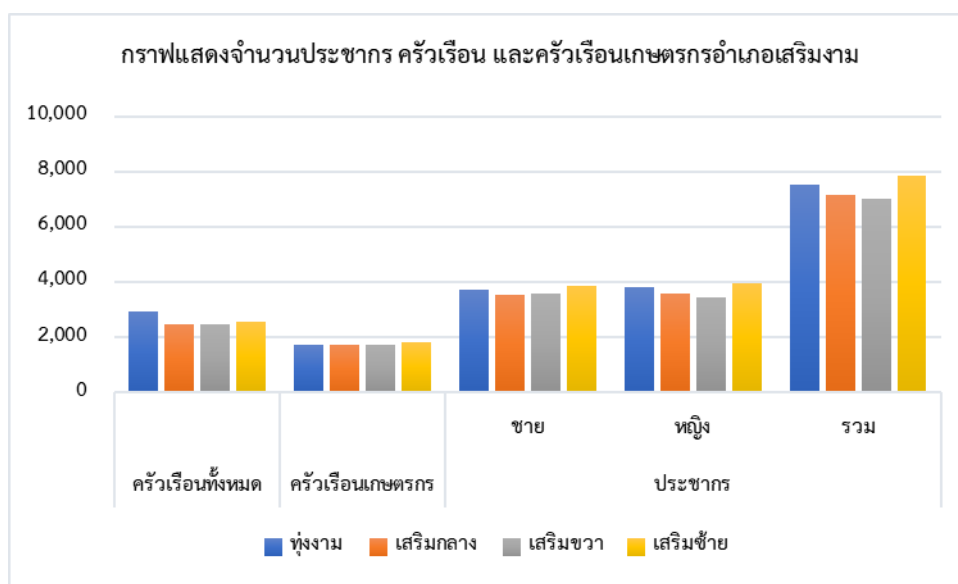
๖.๓ จำนวนครัวเรือน

อำเภอเสริมงาม มีประชากรทั้งสิ้น ๒๙,๗๕๒ คน จำนวนครัวเรือน ๑๐,๙๖๐ ครัวเรือน แบ่งเป็นชาย ๑๔,๘๒๖ คน หญิง ๑๔,๙๒๖ คน ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอนับถือศาสนาพุทธ รายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๑๑ ตารางแสดงจำนวนประชากรในอำเภอเสริมงาม

ที่	ตำบล	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	ทุ่งงาม	๓,๐๐๓	๑,๕๔๖	๓,๖๔๗	๓,๗๖๘	๗,๔๑๕
๒	เสริมกลาง	๒,๖๒๘	๑,๕๕๙	๓,๙๖๒	๓,๘๙๘	๗,๘๕๖
๓	เสริมขวา	๒,๕๖๙	๑,๕๐๕	๓,๔๒๖	๓,๓๔๖	๖,๗๗๒
๔	เสริมซ้าย	๒,๗๖๐	๑,๖๕๗	๓,๗๙๑	๓,๙๑๔	๗,๗๐๕
รวมทั้งหมด		๑๐,๙๖๐	๖,๒๖๗	๑๔,๘๒๖	๑๔,๙๒๖	๒๙,๗๕๒

ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอเสริมงาม ,พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๒ แสดงจำนวนประชากร ครัวเรือน และครัวเรือนเกษตรกร อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : กรมการปกครอง, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๖.๔ การศึกษา

อำเภอเสริมงามมีสถานศึกษา หรือโรงเรียน แยกออกเป็น

๑. โรงเรียนอนุบาล จำนวน ๔ แห่ง (ที่เดียวกับโรงเรียนประถม) คือ

- ๑.๑ โรงเรียนเหล่ายาว
- ๑.๒ โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน
- ๑.๓ โรงเรียนกัวห้วยเปิก
- ๑.๔ โรงเรียนบ้านทุ่งต่ำ

๒. โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา ๔ แห่ง คือ

- ๒.๑ โรงเรียนเหล่ายาว
- ๒.๒ โรงเรียนบ้านโป่งน้ำร้อน
- ๒.๓ โรงเรียนกิ้วห้วยเป็ก
- ๒.๔ โรงเรียนบ้านทุ่งต่ำ
- ๒.๕ โรงเรียนวัดบ้านสาแล
- ๒.๖ โรงเรียนชุมชนบ้านมั่ว
- ๒.๗ โรงเรียนบ้านแม่กึด
- ๒.๘ โรงเรียนอนุบาลเสริมงาม
- ๒.๙ โรงเรียนบ้านสบแม่ท่า
- ๒.๑๐ โรงเรียนเสริมชัยวิทยา (ขยายโอกาส/ระดับมัธยมศึกษาถึง ม.๓)
- ๒.๑๑ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา
- ๒.๑๒ โรงเรียนบ้านปงแพ่ง
- ๒.๑๓ โรงเรียนเสริมขาววิทยา

๓. โรงเรียนประถมศึกษา ภายในเขตการปกครองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน ๕ ศูนย์ ได้แก่

- ๑. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดม่วงชุม
- ๒. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านเหล่ายาว
- ๓. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านปงแพ่ง
- ๔. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านแม่เลี้ยง
- ๕. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาจะลา
- ๖. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเสริมงาม
- ๗. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลเสริมชัย

๔. โรงเรียนมัธยมศึกษา (ขยายโอกาส) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๒ จำนวน ๕ แห่ง คือ

- ๔.๑. โรงเรียนสันโป่งวิทยา
- ๔.๒. โรงเรียนศรีลังกาวิทยา
- ๔.๓. โรงเรียนเสริมงามวิทยาคม
- ๔.๔. โรงเรียนเสริมชัยวิทยา
- ๔.๕. โรงเรียนเสริมขาววิทยา

๖.๕ สาธารณสุข

๑. สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุข

๑.๑ สถานบริการและหน่วยงานสาธารณสุขของรัฐ ประกอบด้วย

๑.๑.๑ สถานบริการ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้แก่

- ๑) โรงพยาบาลเสริมงาม จำนวน ๓๐ เตียง
- ๒) สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ๑ แห่ง
- ๓) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล ๖ แห่ง

๔) ศูนย์บริการสาธารณสุขมูลฐาน ๑๒ หมู่บ้าน

๕) สถานพยาบาล จำนวน ๑ แห่ง

๑.๒ สถานบริการสาธารณสุขเอกชน ประกอบด้วย

๑.๒.๑ คลินิกแพทย์ - แห่ง

๑.๒.๒ คลินิกพยาบาล - แห่ง

๑.๒.๓ ร้านขายยาแผนปัจจุบัน ๑ แห่ง

๑.๒.๔ ร้านขายยาแผนโบราณ - แห่ง

๑.๓ จำนวนบุคลากรทางการแพทย์

๑.๓.๑ แพทย์ จำนวน - คน

๑.๓.๒ ทันตแพทย์ จำนวน - คน

๑.๓.๓ เภสัชกร จำนวน - คน

๑.๓.๔ พยาบาล จำนวน ๕ คน

๑.๓.๕ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน ๔ คน

๑.๓.๖ อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) จำนวน ๔๒๑ คน

๑.๓.๗ กลุ่มงานการแพทย์ ๖ ราย

๑.๓.๘ กลุ่มงานเทคนิคบริการทางการแพทย์ ๗ ราย

๑.๓.๙ กลุ่มงานบริหารทั่วไป ๑๐ ราย

๑.๓.๑๐ เภสัชกรรมชุมชน ๗ ราย

๖.๖ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑) การนับถือศาสนา

ผู้นำตามศรัทธา ความเชื่อเป็นไปตามกฎเกณฑ์ความเชื่อที่ใครก็ตามที่ถูกลงในตำแหน่งนั้น ๆ จะได้รับความเคารพนับถือจากประชาชนในชุมชนนั้น ๆ และในขณะเดียวกันบุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้นำจะประพฤติปฏิบัติตนให้น่าเคารพนับถือยิ่งขึ้น ได้แก่ พระในแต่ละวัด (ตุ้เจ้า) โดยเฉพาะเจ้าอาวาสและหากอุปถัมภ์มีพระชามาก ๆ ประชาชนทั่วไปจะเรียกขานอย่างนอบน้อมว่า “ครูบา” กำนัน หรือผู้ใหญ่ บ้าน ประชาชนในหมู่บ้านจะเรียกขานความเคารพว่า พ่อหลวง, พ่อกำนัน (ป้อหลวง, ป้อกำนัน) มัคทายกหรือปู่จ่าน (อาจารย์วัด) หมายถึง ทิด (หนาน) ที่ทำหน้าที่เป็น ผู้นำในการทำพิธีทางศาสนา(ถ้าสืบจากพระเรียกว่า “หนาน”) ชาวบ้าน จะเรียกด้วยความเคารพว่า “พ่ออาจารย์ หรือปู่จ่าน” (อาจารย์หรือ ปู่จ่าน คืออาจารย์)

๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

พื้นที่ตำบลเสริมงามมีภาษาประจำถิ่น คือ ภาษาเหนือ ซึ่งเป็นภาษาของชนพื้นเมืองดั้งเดิมประชากรส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มชนที่มีจิตใจงดงามเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือกิจกรรมของส่วนรวมมีขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาต่อกันมาจากรุ่นบรรพบุรุษ ได้แก่

ประเพณีตานข้าวใหม่ (ถวายข้าวใหม่) หลังจากที่ได้เกษตรกรเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้วนำข้าวเปลือกเก็บในยุ้งฉางก่อนที่จะนำมาบริโภคในครัวเรือนนิยมนำไปถวายพระในเดือน ๔ เป็ง (วันขึ้นปีใหม่) ปฏิบัติสืบทอดกันมาแต่โบราณ

ประเพณีสงกรานต์ (ปีใหม่เมือง) ช่วงระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๕ เมษายน ของทุกปี กิจกรรมที่ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาตลอดทั้งปี การขนทรายเข้าวัดในวันที่ ๑๔ เมษายน (วันเนา) ถือเป็นการทดแทนทรายที่ติดเท้ามาเมื่อเดินออกจากบริเวณวัดตลอดทั้งปี การรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในวันที่ ๑๕ เมษายน (วันพญาวัน) เป็นการแสดงความเคารพต่อ

ผู้สูงอายุ ให้ทุกคนมีความกตัญญูกตเวทีและวันนีถือเป็น วันพบนญาติ ลูกหลานที่อยู่ต่างจังหวัด ก็จะกลับบ้านมารดน้ำดำหัวพ่อแม่ ผู้แก่ผู้เฒ่าที่เคารพนับถือ

ประเพณีการทำบุญในวันเข้าพรรษา- วันออกพรรษาเป็นการฝึกให้ทุกคนมีศีล สมาธิ ปัญญา

ประเพณีตานก๋วยสลาก (สลากภัต)ทำช่วงกลางพรรษา (เดือน ๑๒ เป็ง) ส่วนใหญ่นิยมอุทิศส่วนกุศลไว้ภาคหน้าและบรรพบุรุษที่ล่วงลับด้าน พิธีกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การขึ้นบ้านใหม่ การบำเพ็ญกุศล การสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและพิธีกรรมต่าง ๆ ของคนพื้นเมืองต่างมีความเชื่อ ว่าใครก็ตามที่ปฏิบัติได้จะพบแต่ความสุข ความเจริญและในทางกลับกัน ใครก็ตามที่ไม่นับถือปฏิบัติตามบรรพบุรุษอีกทั้งลบหลู่จะไม่เป็นสิริมงคลแก่ตนเอง

ประเพณีเลี้ยงผีปู่ย่า นิยมทำกันเดือนเก้าเหือน (เดือนพฤษภาคม-มิถุนายน) ทั้งนี้เพื่อเป็นการแสดงความกตัญญูกตเวทีต่อบรรพบุรุษต้นตระกูลแต่ละครอบครัวที่เสียชีวิต ซึ่งจัดขึ้นเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนเองและครอบครัว

ประเพณีปอยข้าวสังข์ เป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่บุพการี ญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้วจะจัดตามฐานะของลูกหลาน

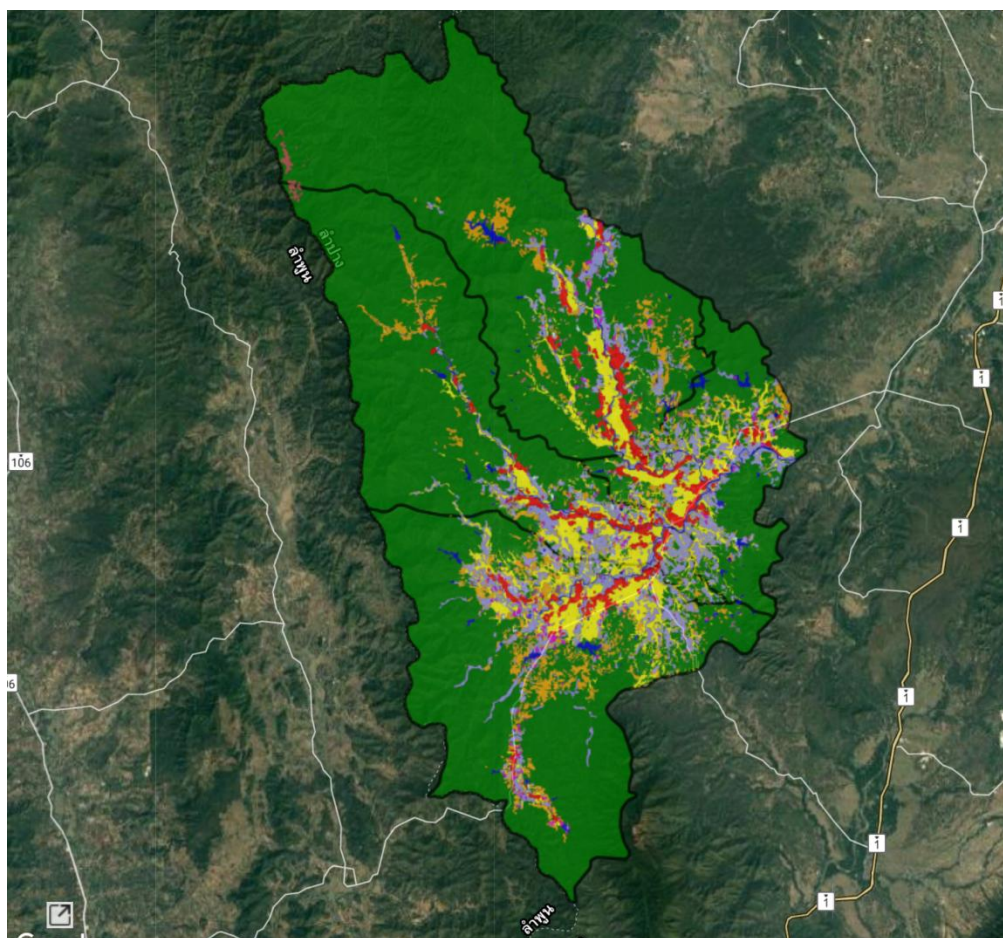
๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

อำเภอเสริมงาม มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่า จำนวน ๓๔๔,๖๒๐ ไร่ ร้อยละ ๗๔.๖๗ รองลงมาคือ ไม้ยืนต้น จำนวน ๓๔,๐๑๙.๔๐ ไร่ ร้อยละ ๗.๓๔ และพื้นที่พืชไร่ จำนวน ๒๐,๒๐๖.๖๙ ไร่ ร้อยละ ๔.๓๘

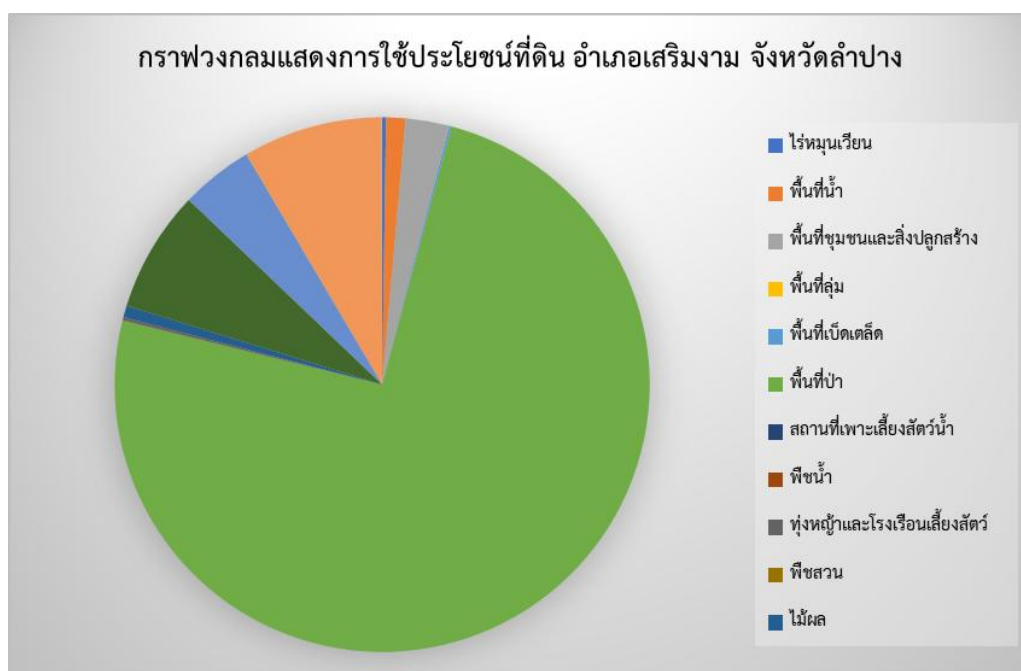
ตารางที่ ๑๒ แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ไร่นา	๑,๐๗๕.๙๕	๐.๒๓
พื้นที่น้ำ	๕,๔๑๙.๗๒	๑.๑๗
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑๒,๑๑๗.๒๒	๒.๖๓
พื้นที่ลุ่ม	๓๒.๘๔	๐.๐๑
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๖๘๑.๔๔	๐.๑๕
พื้นที่ป่า	๓๔๔,๖๒๐.๓๐	๗๔.๖๗
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๒.๐๕	๐.๐๐
พืชไร่	๙๓.๗๒	๐.๐๒
ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๘๑๔.๒๒	๐.๑๘
พืชสวน	๙.๓๔	๐.๐๐
ไม้ผล	๓,๒๘๘.๙๐	๐.๗๑
ไม้ยืนต้น	๓๔,๐๑๙.๔๐	๗.๓๗
พืชไร่	๒๐,๒๐๖.๖๙	๔.๓๘

แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอสว่างม จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๑๓ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอสว่างม
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๓)

ภาพที่ ๑๔ กราฟแสดงประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภอสว่างม
(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๓)

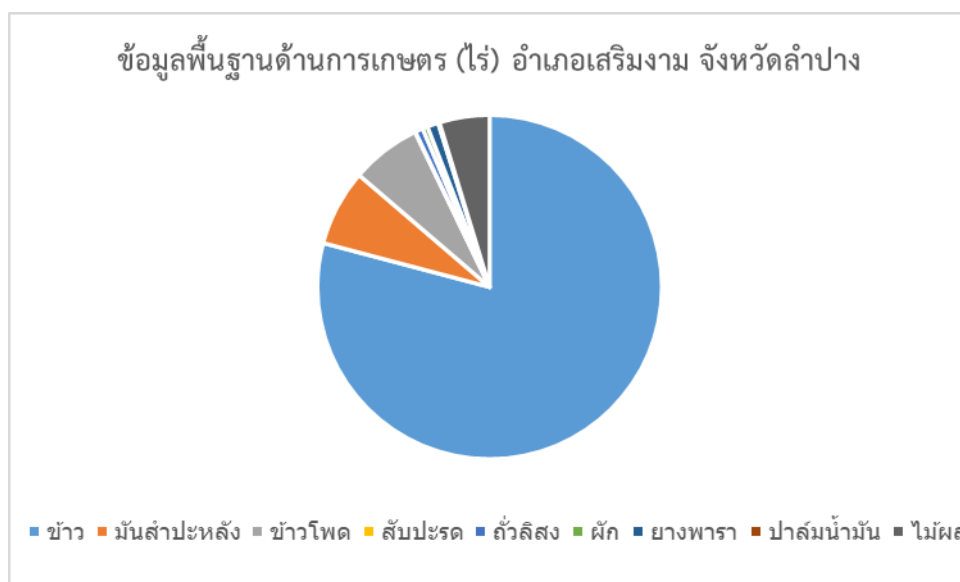
๘. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

อำเภอเสริมงามพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าว มีพื้นที่ปลูกมากจำนวน ๒๙,๓๓๐ ไร่ รองลงมา คือ มันสำปะหลัง มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๒,๖๕๕ ไร่ และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีพื้นที่ปลูก จำนวน ๒,๔๓๖.๒๖ ไร่ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ปลูกไม้ผล พืชผัก ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น

ตารางที่ ๑๓ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร (ไร่) อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง								
		ข้าว	มันสำปะหลัง	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	สับปะรด	ถั่วลิสง	ผัก	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	ไม้ผล
ทุ่งงาม		๗,๑๒๒.๙๓	๑,๑๔๓.๘๑	๒๔.๕๗	๓.๕	๓.๑๓	๔๒.๒๕	๗๙.๕	-	๑๘๗.๖๗
เสริมกลาง		๗,๔๒๘.๑๕	๒๕๙.๗๘	๑๓๘.๗๑	-	๖๒.๑๓	๔๙.๒๕	๑๒๖.๕๙	๗.๑๑	๒๑๑.๙๒
เสริมซ้าย		๕,๖๑๐.๖๖	๑๘๒.๘๗	๔๐๑.๓	๘	๒๖.๘๑	๕๒.๒๕	๑๔๔.๑๘	-	๒๐๗
เสริมขวา		๙,๑๖๘.๖๗	๑,๐๖๘.๖๑	๑,๘๗๑.๖๘	๗	๑๗๗.๖๖	๓๔.๒๒	๓๔.๒๕	๔๙.๒๗	๑,๑๓๔.๐๐
รวม	๓๙๔,๘๒๙	๒๙,๓๓๐	๒,๖๕๕	๒,๔๓๖.๒๖	๑๘.๕	๒๖๙.๗๓	๑๗๗.๙๗	๓๘๔.๕๒	๕๖.๓๘	๑,๗๔๐.๕๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม , พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๕ แสดงข้อมูลการปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ อำเภอเสริมงาม
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม , พ.ศ. ๒๕๖๗)

๙. องค์กรและสถาบันต่าง ๆ

อำเภอเสริมงาม มีกลุ่มสถาบันเกษตรกร กลุ่มอาชีพการเกษตร ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานราชการ หลายกลุ่ม กลุ่มอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑๔ รายชื่อกลุ่มผู้ผลิต และผู้ประกอบการ OTOP ที่ได้รับการลงทะเบียน อำเภอเสริมงาม

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม /เจ้าของกิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๑	กลุ่มถนอมอาหารและขนม	นาง บัวผัด เชื้อนแก้ว	ขนมทองม้วนกะทิสด	๓๑๖		ทุ่งงาม
๒	กลุ่มทอผ้าบ้านนาบอน	นาง จันทร์ศรี พงษ์ประเสริฐ	ผ้าทอมือลายขัด	๓๕		ทุ่งงาม
๓	กลุ่มสตรีตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านมั่ว	นาง สุภา ศรีคำลือ	กระเป๋าสตางค์	๒๒๘		ทุ่งงาม
๔	กลุ่มแม่บ้านบ้านมั่ว	นาง ศรีบาน ต้นปอก	ไข่เค็มเสริมไอโอดีน	๓๑๖		ทุ่งงาม
๕	กลุ่มถนอมอาหารและขนม	นาง บัวผัด เชื้อนแก้ว	ขนมทองม้วนกะทิสด	๓๑๖		ทุ่งงาม
๖	กลุ่มทอผ้าบ้านนาบอน	นาง จันทร์ศรี พงษ์ประเสริฐ	ผ้าทอมือลายขัด	๓๕		ทุ่งงาม
๗	กลุ่มสตรีตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านมั่ว	นาง สุภา ศรีคำลือ	กระเป๋าสตางค์	๒๒๘		ทุ่งงาม
๘	กลุ่มแม่บ้านบ้านมั่ว	นาง ศรีบาน ต้นปอก	ไข่เค็มเสริมไอโอดีน	๓๑๖		ทุ่งงาม
๙	กลุ่มถนอมอาหารและขนม	นาง บัวผัด เชื้อนแก้ว	ขนมทองม้วนกะทิสด	๓๑๖		ทุ่งงาม
๑๐	กลุ่มทอผ้าบ้านนาบอน	นาง จันทร์ศรี พงษ์ประเสริฐ	ผ้าทอมือลายขัด	๓๕		ทุ่งงาม
๑๑	กลุ่มสตรีตัดเย็บเสื้อผ้าบ้านมั่ว	นาง สุภา ศรีคำลือ	กระเป๋าสตางค์	๒๒๘		ทุ่งงาม
๑๒	กลุ่มแม่บ้านบ้านมั่ว	นาง ศรีบาน ต้นปอก	ไข่เค็มเสริมไอโอดีน	๓๑๖		ทุ่งงาม
๑๓	กลุ่มถนอมอาหารและขนม	นาง บัวผัด เชื้อนแก้ว	ขนมทองม้วนกะทิสด	๓๑๖		ทุ่งงาม
๑๔	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประดิษฐ์ เครื่องหนังบ้านศรีลังกา	นาย ฉลอง ทองโคตร	กระเป๋าตางค์หนังวัวแท้ / เข็มขัดหนัง / กระเป๋า สะพาย	๑๑๓	๕	เสริมกลาง
๑๕	กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านศรีลังกา	นางสาว น้อง เทพเสาร์	ผ้าห่มนวม	๑๑๔		เสริมกลาง
๑๖	กลุ่มเย็บเสื้อผ้าบ้านสันโป่ง	นาง จันทร์เพ็ญ ภูกัน	ผ้าห่มนวม	๑๑๒		เสริมกลาง
๑๗	กลุ่มเย็บผ้าบ้านฮ้องฮี	นาง แก้วรุณ แก้วลังกา	ผ้าห่มนวม	๑๗๕		เสริมกลาง
๑๘	กลุ่มเย็บผ้าบ้านเหล่ายาว	นาง พิมพ์ภา ดวงตะกั่ว	ผ้าห่มนวม	๕๗		เสริมกลาง
๑๙	กลุ่มสตรีหมอนผา	นาง เกรียง ไผแก้ว	หมอนผา / หมอนหนุน ศีรษะ	๒๑๖	๗	เสริมกลาง
๒๐	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประดิษฐ์ เครื่องหนังบ้านศรีลังกา	นาย ฉลอง ทองโคตร	กระเป๋าตางค์หนังวัวแท้ / เข็มขัดหนัง / กระเป๋า สะพาย	๑๑๓	๕	เสริมกลาง
๒๑	กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านศรีลังกา	นางสาว น้อง เทพเสาร์	ผ้าห่มนวม	๑๑๔		เสริมกลาง
๒๒	กลุ่มเย็บเสื้อผ้าบ้านสันโป่ง	นาง จันทร์เพ็ญ ภูกัน	ผ้าห่มนวม	๑๑๒		เสริมกลาง
๒๓	กลุ่มเย็บผ้าบ้านฮ้องฮี	นาง แก้วรุณ แก้วลังกา	ผ้าห่มนวม	๑๗๕		เสริมกลาง
๒๔	กลุ่มเย็บผ้าบ้านเหล่ายาว	นาง พิมพ์ภา ดวงตะกั่ว	ผ้าห่มนวม	๕๗		เสริมกลาง
๒๕	กลุ่มสตรีหมอนผา	นาง เกรียง ไผแก้ว	หมอนผา / หมอนหนุน ศีรษะ	๒๑๖	๗	เสริมกลาง

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม /เจ้าของกิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๒๖	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประดิษฐ์ เครื่องหนังบ้านศรีลังกา	นาย ฉลอง ทองโคตร	กระเป๋าตาค้นหนังวัวแท้ / เข็มขัดหนัง / กระเป๋า สะพาย	๑๑๓	๕	เสริมกลาง
๒๗	กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านศรีลังกา	นางสาว น้อย เทพเสาร์	ผ้าหม่นวม	๑๑๔		เสริมกลาง
๒๘	กลุ่มเย็บเสื้อผ้าบ้านสันโป่ง	นาง จันทรเพ็ญ ภูกัน	ผ้าหม่นวม	๑๑๒		เสริมกลาง
๒๙	กลุ่มเย็บผ้าบ้านฮ่อฮี้	นาง แก้วรุณ แก้วลังกา	ผ้าหม่นวม	๑๗๕		เสริมกลาง
๓๐	กลุ่มเย็บผ้าบ้านเหล่ายาว	นาง พิมพ์ภา ดวงตะกั่ว	ผ้าหม่นวม	๕๗		เสริมกลาง
๓๑	กลุ่มสตรีหมอนผา	นาง เกรียง ไฟแก้ว	หมอนผา / หมอนหนุน ศีรษะ	๒๑๖	๗	เสริมกลาง
๓๒	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนประดิษฐ์ เครื่องหนังบ้านศรีลังกา	นาย ฉลอง ทองโคตร	กระเป๋าตาค้นหนังวัวแท้ / เข็มขัดหนัง / กระเป๋า สะพาย	๑๑๓	๕	เสริมกลาง
๓๓	กลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านศรีลังกา	นางสาว น้อย เทพเสาร์	ผ้าหม่นวม	๑๑๔		เสริมกลาง
๓๔	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเย็บผ้าจักร อุตสาหกรรมบ้านปางป่าป้อ	นาง ละเอียด จันทรตา	กระเป๋าผ้า / กระเป๋าใส่ โทรศัพท์ / กระเป๋าแท็บ เล็ต	๒๐๐	๓	เสริมขวา
๓๕	กลุ่มแปรรูปอาหาร	นาง พวง อุดสร้อย	ถั่วเคลือบ	๑๐๗		เสริมขวา
๓๖	กลุ่มสตรีเย็บจักรอุตสาหกรรม บ้านทุ่งไผ่	นาง ศิริภา พุดุย	กระเป๋าผ้า	๔๙/๑		เสริมขวา
๓๗	กลุ่มครัวเรือนอาสาบ้านปาง หลวง	นาง แฉ่งน้อย จันทะวัง	น้ำพริกปลา	๗๒/๑	๑	เสริมขวา
๓๘	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเย็บผ้าจักร อุตสาหกรรมบ้านปางป่าป้อ	นาง ละเอียด จันทรตา	กระเป๋าผ้า / กระเป๋าใส่ โทรศัพท์ / กระเป๋าแท็บ เล็ต	๒๐๐	๓	เสริมขวา
๓๙	กลุ่มแปรรูปอาหาร	นาง พวง อุดสร้อย	ถั่วเคลือบ	๑๐๗		เสริมขวา
๔๐	กลุ่มสตรีเย็บจักรอุตสาหกรรม บ้านทุ่งไผ่	นาง ศิริภา พุดุย	กระเป๋าผ้า	๔๙/๑		เสริมขวา
๔๑	กลุ่มครัวเรือนอาสาบ้านปาง หลวง	นาง แฉ่งน้อย จันทะวัง	น้ำพริกปลา	๗๒/๑	๑	เสริมขวา
๔๒	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเย็บผ้าจักร อุตสาหกรรมบ้านปางป่าป้อ	นาง ละเอียด จันทรตา	กระเป๋าผ้า / กระเป๋าใส่ โทรศัพท์ / กระเป๋าแท็บ เล็ต	๒๐๐	๓	เสริมขวา
๔๓	กลุ่มแปรรูปอาหาร	นาง พวง อุดสร้อย	ถั่วเคลือบ	๑๐๗		เสริมขวา
๔๔	กลุ่มสตรีเย็บจักรอุตสาหกรรม บ้านทุ่งไผ่	นาง ศิริภา พุดุย	กระเป๋าผ้า	๔๙/๑		เสริมขวา
๔๕	กลุ่มครัวเรือนอาสาบ้านปาง หลวง	นาง แฉ่งน้อย จันทะวัง	น้ำพริกปลา	๗๒/๑	๑	เสริมขวา

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม /เจ้าของกิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๔๖	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเย็บผ้าจักร อุตสาหกรรมบ้านปางป๋อ	นาง ละเอียด จันทรตา	กระเป๋าคาด / กระเป๋าใส่ โทรศัพท์ / กระเป๋าแท็บ เล็ต	๒๐๐	๓	เสริมขวา
๔๗	กลุ่มแปรรูปอาหาร	นาง พวง อุดสร้อย	ถั่วเคลือบ	๑๐๗		เสริมขวา
๔๘	กลุ่มสตรีเย็บจักรอุตสาหกรรม บ้านทุ่งไผ่	นาง ศิริภา พุตุย	กระเป๋าคาด	๔๙/๑		เสริมขวา
๔๙	กลุ่มฝ้ายพันดาวบ้านนาเดา	นาง ศรีเวียน การิยา	ผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสี ธรรมชาติ	๑๙๐		เสริมซ้าย
๕๐	วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูป กล้วยม้วนอบเนย บ้านนาเดา	นาง อำพร หน่อใหม่	กล้วยทอดกรอบรสบาร์บี คิว / สมนไพร	๒๒๘		เสริมซ้าย
๕๑	กลุ่มทอผ้าบ้านนาเดา	นาง ปรียาภรณ์ ยะหัวฝาย	ผ้าทอลายดอกพิกุล / ดอกมะลิ	๔๖/๑		เสริมซ้าย
๕๒	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนา จะลา	นาง จอมจิรา สมศักดิ์	ถั่วสมนไพรโอชะ	๒๗/๑	๓	เสริมซ้าย
๕๓	สบูสมนไพรปัสสร	นาง ฉันทนา ตาละกา	สบูสมนไพรปัสสรกลิ่น กล้วยหอม	๗๑/๓		เสริมซ้าย
๕๔	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าฝ้าย ปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ	นาง จันทรคำ แก้วมา	ผ้าคลุมไหล่ / ผ้าทอลาย ขัด / ผ้าฝ้าย	๑๙๘	๖	เสริมซ้าย
๕๕	กลุ่มฝ้ายพันดาวบ้านนาเดา	นาง ศรีเวียน การิยา	ผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสี ธรรมชาติ	๑๙๐		เสริมซ้าย
๕๖	วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูป กล้วยม้วนอบเนย บ้านนาเดา	นาง อำพร หน่อใหม่	กล้วยทอดกรอบรสบาร์บี คิว / สมนไพร	๒๒๘		เสริมซ้าย
๕๗	กลุ่มทอผ้าบ้านนาเดา	นาง ปรียาภรณ์ ยะหัวฝาย	ผ้าทอลายดอกพิกุล / ดอกมะลิ	๔๖/๑		เสริมซ้าย
๕๘	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนา จะลา	นาง จอมจิรา สมศักดิ์	ถั่วสมนไพรโอชะ	๒๗/๑	๓	เสริมซ้าย
๕๙	สบูสมนไพรปัสสร	นาง ฉันทนา ตาละกา	สบูสมนไพรปัสสรกลิ่น กล้วยหอม	๗๑/๓		เสริมซ้าย
๖๐	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าฝ้าย ปั่นมือย้อมสีธรรมชาติ	นาง จันทรคำ แก้วมา	ผ้าคลุมไหล่ / ผ้าทอลาย ขัด / ผ้าฝ้าย	๑๙๘	๖	เสริมซ้าย
๖๑	กลุ่มฝ้ายพันดาวบ้านนาเดา	นาง ศรีเวียน การิยา	ผ้าฝ้ายปั่นมือย้อมสี ธรรมชาติ	๑๙๐		เสริมซ้าย
๖๒	วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูป กล้วยม้วนอบเนย บ้านนาเดา	นาง อำพร หน่อใหม่	กล้วยทอดกรอบรสบาร์บี คิว / สมนไพร	๒๒๘		เสริมซ้าย
๖๓	กลุ่มทอผ้าบ้านนาเดา	นาง ปรียาภรณ์ ยะหัวฝาย	ผ้าทอลายดอกพิกุล / ดอกมะลิ	๔๖/๑		เสริมซ้าย
๖๔	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนา จะลา	นาง จอมจิรา สมศักดิ์	ถั่วสมนไพรโอชะ	๒๗/๑	๓	เสริมซ้าย
๖๕	สบูสมนไพรปัสสร	นาง ฉันทนา ตาละกา	สบูสมนไพรปัสสรกลิ่น กล้วยหอม	๗๑/๓		เสริมซ้าย

ที่	ชื่อกลุ่ม	ชื่อประธานกลุ่ม /เจ้าของกิจการ	ชื่อผลิตภัณฑ์	สถานที่ตั้ง		
				เลขที่	หมู่ที่	ตำบล
๖๖	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าฝ้าย ปั่นมีย้อมสีธรรมชาติ	นาง จันทร์คำ แก้วมา	ผ้าคลุมไหล่ / ผ้าทอลาย ขัด / ผ้าฝ้าย	๑๙๘	๖	เสริมชัย
๖๗	กลุ่มฝ้ายพันดาวบ้านนาเดา	นาง ศรีเวียน การิยา	ผ้าฝ้ายปั่นมีย้อมสี ธรรมชาติ	๑๙๐		เสริมชัย
๖๘	วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูป กล้วยม้วนอบเนย บ้านนาเดา	นาง อำพร หน่อใหม่	กล้วยทอดกรอบรสบาร์บี คิว / สมุนไพร	๒๒๘		เสริมชัย
๖๙	กลุ่มทอผ้าบ้านนาเดา	นาง ปรียาภรณ์ ยะหัวฝาย	ผ้าทอลายดอกพิกุล / ดอกมะลิ	๔๖/๑		เสริมชัย

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๕ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน (รายการ)
อาหาร	๑๘
เครื่องดื่ม	๒
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๒๔
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๑๕
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๑๐
รวม	๖๐

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๖ ข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอเสริมงาม

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่	ตำบล		
๑. วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผสมสมุนไพร	๖	๔	เสริมชัย	๑๑	นางบุษบา การิยา
๒. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกกล้วยลิสงบ้านนาจะลา	๓๘	๓	เสริมชัย	๑๐	นางดวงรัก ทาอาสา
๓. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงสัตว์บ้านนาจะลา	๓๙	๓	เสริมชัย	๒๐	นางคำป้อ เมทา
๔. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลเสริมชัย	๑๗๓/๑	๓	เสริมชัย	๖๙	นายวิทยา พุเตพ
๕. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพบ้านสบแม่ท่า	๔/๑	๒	เสริมชัย	๑๒	นายสมภพ แก้วลังกา
๖. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยง ๓๓๓. อำเภอเสริมงาม	๒๐๗	๕	เสริมชัย	๑๕	นายทณธรรม ใหม่ กันทะ
๗. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกมันสำปะหลังบ้านท่าโป่ง	๒๕๖	๕	เสริมชัย	๑๔	นางสายชล สารอินทร์
๘. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์นาจะลา(หนองบัว)	๓๐๑	๓	เสริมชัย	๙	นางสาวอุบล พุเทพ
๙. วิสาหกิจชุมชนปลูกกล้วยลิสงเพื่อการผลิตบ้านนาไผ่	๗	๔	เสริมชัย	๘	นายน้อย ปุกปันท์
๑๐. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์ปลูกผักปลอดสารพิษ	๑๐	๗	เสริมชัย	๑๐	นางปิลิตา ขัดผาบ
๑๑. วิสาหกิจชุมชนศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์และแปรรูปกล้วยลิสงชุมชน	๑๐๗	๒	เสริมชัย	๘	นายเอกดนัย ใจกันทา

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่	ตำบล		
๑๒. เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนกลุ่มภูมิปัญญาการเกษตรไทยแลนด์	๖๑/๑	๓	ทุ่งงาม	๙	นางสาวเวธกา แสนประเสริฐ
๑๓.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มจักสานไม้กวาดดอกหญ้าและไม้กวาดทางมะพร้าว	๑๗	๖	ทุ่งงาม	๑๓	นางพิน บุญยืน
๑๔. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อบ้านมัวนาเหิน	๒๑๓/๒	๔	ทุ่งงาม	๒๐	นายอดิเรก อินปิก
๑๕. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเย็บผ้าบ้านศรีลังกา	๓๖๕	๕	เสริมกลาง	๙	นางนงคราญ ปัญญา
๑๖.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทอผ้าบ้านฮ่องฮี	๑๗๘	๖	เสริมกลาง	๑๕	นางดวงดี เมืองเชียงคำ
๑๗.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกผักปลอดภัยสารพิษบ้านนาเอี้ยง	๒๑๖	๗	เสริมกลาง	๑๔	นายสมคิด ไผ่แก้ว
๑๘.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มหมอนผาบ้านนาเอี้ยง	๒๑๖	๗	เสริมกลาง	๙	นางเกรียง ไผ่แก้ว
๑๙.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาอาชีพบ้านศรีลังกา	๑๑๔	๕	เสริมกลาง	๑๕	นางสาวน่อง เทพเสาร์
๒๐.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเย็บผ้าบ้านสันโป่ง	๑๗๕	๓	เสริมกลาง	๑๐	นางจันทร์เพ็ญ ภูกัน
๒๑.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มกลุ่มเกษตรผสมผสานบ้านนาเอี้ยง	๑๐๑/๑	๗	เสริมกลาง	๑๕	นายชลิตร หล้าจอมใจ
๒๒.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มประดิษฐ์เครื่องหนังบ้านศรีลังกา	๑๑๓	๕	เสริมกลาง	๑๑	นายฉลอง ทองโคตร
๒๓.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มออมทรัพย์เกษตรกรผู้เลี้ยงหมูบ้านทุ่งต่ำ	๘๑	๘	เสริมกลาง	๙	นางจันทร์เพ็ญ ใหม่กันทะ
๒๔.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปลูกถั่วลิสงบ้านนาเอี้ยง	๑๒๑/๒	๗	เสริมกลาง	๑๔	นางศรีคำ เขียวแก้ว
๒๕.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มมะนาวฟาร์มผักผลไม้ปลอดสารพิษบ้านสบเสริม	๕๓	๙	เสริมกลาง	๑๐	นายกิตติพงษ์ ยะเปียง
๒๖. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำยาและปลูกพืชสมุนไพร อ.เสริมงาม	๔๘๕	๕	เสริมกลาง	๙	นางสาววรรณิกา เตียวรัตนกุล
๒๗. วิสาหกิจชุมชนคูนคานา	๑๐๗	๙	เสริมกลาง	๗	นางสาวน้ำอ้อย ยะอินทร์
๒๘.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีเย็บผ้าอุตสาหกรรมปงป่าปอ	๔๐	๓	เสริมขวา	๑๖	นางรุ่งนภา แสนคำงาม
๒๙.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์บ้านปงป่าปอ	๗๒	๓	เสริมขวา	๙	นายจรัส ปงคำ
๓๐.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเข้มแข็งปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บ้านปงป่าปอ	๙๐	๓	เสริมขวา	๑๗	นายไสว เครือเกี้ยว
๓๑.วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเย็บผ้าจักรอุตสาหกรรมบ้านทุ่งไผ่	๔๙/๑	๔	เสริมขวา	๑๘	นางสิริภา พุตุ้ย
๓๒. วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์เสริมขวา	๑๕๙	๓	เสริมขวา	๑๐	นางจินดารัตน์ จินดารัตนทัต
๓๓. วิสาหกิจชุมชนน้ำพริกลาบปงหลวง	๑	๑๖๘	เสริมขวา	๑๐	นางแนนน้อย จันทะวัง

ที่มา :สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม ,พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๗ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และกลุ่มส่งเสริมอาชีพ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่กีด	๙๔	๑	ทุ่งงาม	๑๓	นางรัตนารณ ประโยชน์ดี
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนาบอน	๑๑	๒	ทุ่งงาม	๗๔	นางจิตตรา ใจลังกา
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่งงาม	๑๕๘/๑	๓	ทุ่งงาม	๗๓	นางวิณาพรรณ ต้นทา
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านมั่ว	๓๑๖	๔	ทุ่งงาม	๑๕	นางศรีดา ปงใจ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสาแล	๗๙/๒	๕	ทุ่งงาม	๑๕	-
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านดอนแก้ว	๑๔๘	๖	ทุ่งงาม	๒๐	นางศรีคำ วงค์น่าน
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านใหม่	๗๑	๗	ทุ่งงาม	๓๖	นางศรีนวล เอี่ยมโมคุณ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านดอนงาม	๘	๘	ทุ่งงาม	๑๙	นางจันทร์นวล ปัญญาคำ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วยส้ม	๔๓	๙	ทุ่งงาม	๕๑	นางชยาพร ยะอินทร์
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่ตำใต้	๒๑	๑๐	ทุ่งงาม	๓๒	นางอำพร คำน้อย
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่งงามพัฒนา	๑๓๙	๑๑	ทุ่งงาม	๕๐	นางวันทนี ปิงแก้ว
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโป่งน้ำร้อน	๕๐/๑	๑	เสริมกลาง	๒๐	นางแก้ว คำคำ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านกิวห้วยเบิก	๔๑	๒	เสริมกลาง	๒๐	นางสาวพิมลวรรณวงศ์มา
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสันโป่ง	๑๒๐/๑	๓	เสริมกลาง	๒๐	นางจันทร์แก้ว จิโนปง
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเหล่ายาว		๔	เสริมกลาง	๒๐	นางเสาร์แก้ว ต้นก้อน
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านศรีลังกา	๑๐๑	๕	เสริมกลาง	๒๐	นางศรีไพ ปงผาบ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านฮ่องฮี	๒๕	๖	เสริมกลาง	๒๐	นางแสงดา เทพเสาร์
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนาเอี้ยง	๒๑๖	๗	เสริมกลาง	๒๐	นางจันทร์เบ็งชุ่มธิ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่งต่ำ	๒๐๘	๘	เสริมกลาง	๒๐	นางแสงจันทร์ พุกัน
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสบเสริม	๑๒๙	๙	เสริมกลาง	๒๐	นางสม แก้วประเสริฐ
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนสันโป่งวิทยา		๓	เสริมกลาง	๒๖	
กลุ่มเลี้ยงสุกรบ้านเหล่ายาว	๑๑๙/๑	๔	เสริมกลาง	๒๔	นางดา ปัญญายาว
กลุ่มปลูกถั่วลิสงบ้านฮ่องฮี	๕	๖	เสริมกลาง	๑๔	นายบุญช่วย เทพเสาร์
กลุ่มปลูกถั่วลิสงบ้านนาเอี้ยง	๒๑๖	๗	เสริมกลาง	๔๐	นายบุญศรี ตาตัน
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนเสริมขวาวิทยา	-	๓	เสริมขวา	๒๕	เด็กชายภัทรดนัย ทิพย์สิงห์
กลุ่มเกษตรกรข้าวชุมชนตำบลเสริมขวา	๑๐๙	๑๑	เสริมขวา	๒๐	นายทรงเดช ลังกา
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปงหลวง	-	๑	เสริมขวา	๒๐	นางแน่งน้อย จันทะวัง
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปงแพ่ง	๑๐๓/๑	๒	เสริมขวา	๒๐	นางไผทอง ลาดपालะ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปงป่าป้อ	๒๐๐	๓	เสริมขวา	๙	นางละเอียด จันทรตา
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านทุ่งไผ่	-	๔	เสริมขวา	๒๐	นางมะลิวัลย์ แซ่ใจ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่ผึ้ง	๒๒/๔	๕	เสริมขวา	๒๐	นางนงคราญ ตาน๊ะ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่เลียง	๗๖/๑	๖	เสริมขวา	๒๑	นางทิพยนตร จันทรตา
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่เลียงพัฒนา	๑๖	๗	เสริมขวา	๑๐	นางเมือง กาวีโล
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปงหัวทุ่ง	-	๘	เสริมขวา	๒๐	นางพวง อุดสร้อย
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปงแล้ง	-	๙	เสริมขวา	๒๐	นางคำพลอย แสนภักดี
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่หอม	-	๑๐	เสริมขวา	๑๕	นางสาววรรณิพา เรือนใจ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านปงประตู	๑๓๙	๑๑	เสริมขวา	๒๐	นางอันธิกา ดีต๊ิบ

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วยหลวง	-	๑๒	เสริมขวา	๒๐	นายสุรินทร์ ภูสวด
กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนเสริมซ้ายวิทยา	-	๘	เสริมซ้าย	๒๐	-
กลุ่มส่งเสริมอาชีพกลุ่มเกษตรแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ตำบลเสริมซ้าย	๑๗๓/๑	๓	เสริมซ้าย	๖๙	นายวิทยา พุเตพ
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแม่ตำ	-	๑	เสริมซ้าย	๒๐	นางนวลดี ดวงสุภา
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านสบแม่ท่า	-	๒	เสริมซ้าย	๒๐	นางเทียมตา ใจอุดม
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนาจะลา	-	๓	เสริมซ้าย	๒๐	นางจอมจิรา สมศักดิ์
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนาไผ่	-	๔	เสริมซ้าย	๒๐	นางนวลสวาท หล้ามณี
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านท่าโป่ง	-	๕	เสริมซ้าย	๒๐	นางมาลัย เชื้อนแก้ว
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนาเดา	-	๖	เสริมซ้าย	๒๐	นางปรียาภรณ์ ยะหัวฝาย
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านน้ำหลง	-	๗	เสริมซ้าย	๒๐	นางนวลทา ปิงแก้ว
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนาสันติสุข	-	๘	เสริมซ้าย	๒๐	นางสุมาลี ปงกาวงค์
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านดงหนองจอก	-	๙	เสริมซ้าย	๒๐	นางวีรียา อุดทังกันทา
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านนางอย	-	๑๐	เสริมซ้าย	๒๐	นางค่าน้อย ทาอาสา

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ. ๒๕๖๘

ตารางที่ ๑๘ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
	เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
สหกรณ์การเกษตรเสริมงาม จำกัด (อำเภอเสริมงาม)	๙๑	๑๑	ทุ่งงาม	๑,๙๙๒	นายพลวัฒน์ จำอินตา
สหกรณ์กองทุนสวนยางจังหวัดลำปาง (อำเภอเสริมงาม)	๓๐๑	๑	ทุ่งงาม	๑,๐๑๒	นายณฤตล สุชาติพงศ์
สหกรณ์ผู้ใช้น้ำบ้านดอนแก้ว - ทุ่งงาม จำกัด (อำเภอเสริมงาม)	๑๗	๖	ทุ่งงาม	๑๔๘	นางจิราพรรณ ตันทา
สหกรณ์หัตถกรรมผลิตภัณฑ์เสริมงาม จำกัด (อำเภอเสริมงาม)	๖/๑	๔	เสริมซ้าย	๓๑	นายคำสุข ไชยเมืองขึ้น
กลุ่มเกษตรกรทำไร่เสริมขวา (อำเภอเสริมงาม)	๑๘๖	๑๑	เสริมขวา	๓๑	นายวิทยา นันปัญญา
กลุ่มเกษตรกรทำนาเสริมขวา (อำเภอเสริมงาม)	๔๓	๘	เสริมขวา	๓๔	นายอินแก้ว วังตา
กลุ่มเกษตรกรทำไร่ทุ่งงาม (อำเภอเสริมงาม)	๑๙๒	๑	ทุ่งงาม	๕๒	นายธวัช ก้อนหวาน
กลุ่มเกษตรกรทำนาตำบลเสริมซ้าย (อำเภอเสริมงาม)	๑๑๓/๒	๔	เสริมซ้าย	๘๐	นายโชคชัย ไชยเมืองขึ้น

ที่มา: สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง, พ.ศ. ๒๕๖๘

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตร

(๑) ครั้วเรือนเกษตรกร

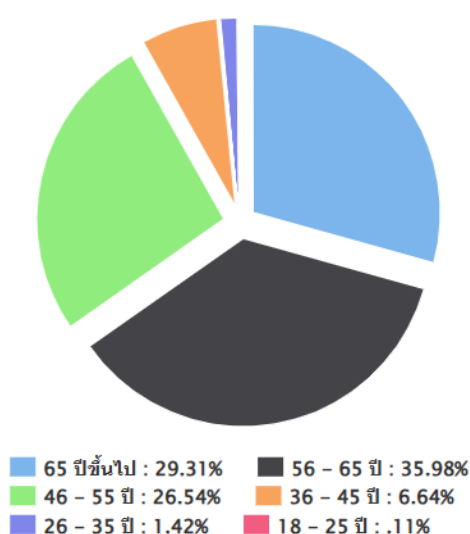
อำเภอเสริมงามมีครั้วเรือนเกษตรกร จำนวน ๖,๒๖๗ ครั้วเรือน โดนมีหัวหน้าครั้วเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี จำนวน ๒,๒๕๕ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๙๘ รองลงมาอายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๑,๘๓๗ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓๑ และอายุ ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๑,๖๖๓ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๕๔ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๙ แสดงหัวหน้าครั้วเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ช่วงอายุ (ปี)	ครั้วเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑,๘๓๗.๐๐	๒๙.๓๑
๕๖ - ๖๕ ปี	๒,๒๕๕.๐๐	๓๕.๙๘
๔๖ - ๕๕ ปี	๑,๖๖๓.๐๐	๒๖.๕๔
๓๖ - ๔๕ ปี	๔๑๖.๐๐	๖.๖๔
๒๖ - ๓๕ ปี	๘๙.๐๐	๑.๔๒
๑๘ - ๒๕ ปี	๗.๐๐	๐.๑๑
รวม	๖,๒๖๗.๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา: ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗

กราฟวงกลมแสดงหัวหน้าครั้วเรือนจำแนกตามอายุ

ภาพที่ ๑๖ แสดงหัวหน้าครั้วเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอเสริมงาม

(ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

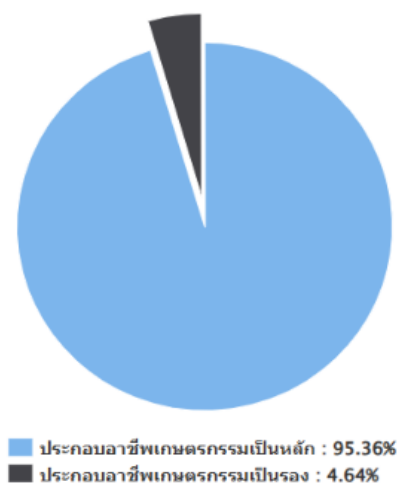
อำเภอเสริมงามมีเกษตรกรประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๕,๙๗๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๕.๓๖ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒๙๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๔

ตารางที่ ๒๐ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๕,๙๗๖.๐๐	๙๕.๓๖
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๙๑.๐๐	๔.๖๔

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗

กราฟวงกลมแสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร

ภาพที่ ๑๗ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอเสริมงาม

(ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

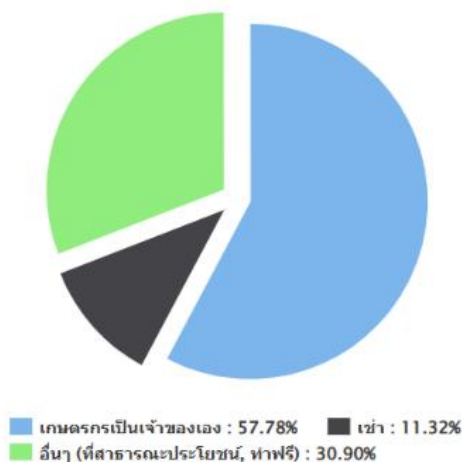
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอเสริมงาม ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๔,๖๑๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๗๘ รองลงมาคือ ที่เช่า จำนวน ๒,๔๖๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๒ และที่อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๙๐๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๙๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๒๑ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๔,๖๑๔.๐๐	๕๗.๗๘
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๙๐๔.๐๐	๓๐.๙๐
เช่า	๒,๔๖๗.๐๐	๑๑.๓๒

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗

กราฟวงกลมแสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร

ภาพที่ ๑๘ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์

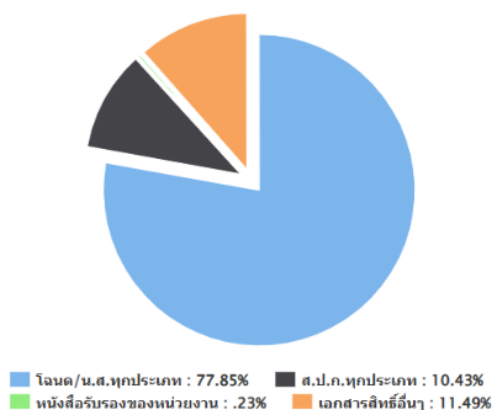
เกษตรกรอำเภอเสริมงาม มีการถือครองที่ดินแบบโฉนด/น.ส.ทุกประเภท จำนวน ๔,๑๐๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๘๕ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๖๐๖ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๔๙ ตามลำดับ และ เอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๕๕๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๔๓

ตารางที่ ๒๒ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	
๔,๑๐๔	๕๕๐	๑๒	๖๐๖	๔,๖๑๔

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗

กราฟวงกลมแสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์

ภาพที่ ๑๙ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒) องค์การและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอเสริมงาม มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๖ กลุ่ม มีสมาชิก ๒๑๘ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๔๓ กลุ่ม สมาชิก ๖๗๔ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๕ กลุ่ม สมาชิก ๑๒๘ ราย วิสาหกิจชุมชน ๓๓ แห่ง สมาชิก ๔๕๕ ราย กลุ่มเกษตรกร ๔ กลุ่ม สมาชิก ๑๑๕ ราย

ตารางที่ ๒๓ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
เสริมซ้าย	๑	๖๙	๑๐	๑๕๐	๑	๒๐	๑๐	๑๗๕	๐	๐	๐	๐
เสริมขวา	๑	๒๐	๑๒	๒๑๔	๑	๒๕	๖	๘๐	๐	๐	๒	๖๖
เสริมกลาง	๓	๗๘	๑๐	๑๐๐	๑	๒๖	๑๓	๑๔๗	๐	๐	๑	๒๐
ทุ่งงาม	๑	๕๑	๑๑	๒๑๐	๒	๕๗	๓	๔๒	๐	๐	๑	๒๙
รวม	๖	๒๑๘	๔๓	๖๗๔	๕	๑๒๘	๓๕	๔๕๕	๐	๐	๔	๑๑๕

ที่มา : ฐานข้อมูลองค์กรเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอเสริมงาม มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๑๗ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๔ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๒ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๔ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๐ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๐ ศูนย์

ตารางที่ ๒๔ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏูป	
เสริมซ้าย	๑	๕			๑				
เสริมขวา		๔	๑	๑	๑				
เสริมกลาง		๕	๑		๑				
ทุ่งงาม		๓	๑	๑	๑				
รวม	๑	๑๗	๓	๒	๔	๐	๐	๐	๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม พ.ศ. ๒๕๖๗

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอเสริมงามมีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑๘๘ คน โดยมีเกษตรหมู่บ้านมากที่สุด จำนวน ๘๑ ราย รองลงมาเป็นหมอดินอาสา ๔๒ ราย อาสาปศุสัตว์ ๒๙ อาสาสมัครฝนหลวง ๑๐ ครูบัญชีอาสา ๔ ราย ประมงอาสา ๓ ราย สหกรณ์อาสา ๓ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๒๕ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุ สัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
เสริมซ้าย	-	๑	-	๑	๑๐	๑๐	-	-	-
เสริมขวา	-	๑	-	๑	๑๒	๑๒	-	-	-
เสริมกลาง	-	๑	-	๑	๙	๙	-	-	-
ทุ่งงาม	-	๑	-	๑	๑๑	๑๑	-	-	-
รวม	-	๔	-	๔	๔๒	๔๒	-	-	-

ที่มา : ข้อมูลอาสาสมัครเกษตร, ๒๕๖๗

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอเสริมงาม มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอเสริมงาม มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๑๐ คน

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
เสริมซ้าย	๓	นายน้อย ปุกปะนันท์	๗ ม.๔ ต.เสริมซ้าย	เกษตรผสมผสาน
		นายวิทยา พุเตฟ	๑๗๓/๑ ม.๓ ต.เสริมซ้าย	การบริหารจัดการพืช ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
		นายเอกดนัย ใจกันทา	๑๐๗ ม.๒ ต.เสริมซ้าย	การบริหารจัดการพืช ถั่วลิสง
เสริมขวา	๓	นายบุญธรรม วังตา	๑๔๗/๑ ม.๑ ต.เสริมขวา	การผลิตสารชีวภัณฑ์
		นางบัวผัด ใจคำวัง	๑๓๙ ม.๑๑ ต.เสริมขวา	การแปรรูปผลผลิต
		นางจินดารัตน์ จินดารัตนทัต	๒๑๒ ม.๑ ต.เสริมขวา	เกษตรผสมผสาน
เสริมกลาง	๒	นายสมคิด ไผ่แก้ว	๒๑๖ ม.๗ ต.เสริมกลาง	การจัดการด้านพืชผัก
		นางสิรินทรา อุดทังกันทา	๕๙/๒ ม.๖ ต.เสริมกลาง	การผลิตสารชีวภัณฑ์

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ – สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
ทุ่งงาม	๒	นายชานน ตันทา	๘๙ ม.๑๑ ต.ทุ่งงาม	การผลิตสารชีวภัณฑ์
		นางปวีศา สีอินใจ	๙๑/๒ ม.๔ ต.ทุ่งงาม	เกษตรผสมผสาน
รวม	๑๐			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๗

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายเอกดนัย ใจกันทา เบอร์โทรศัพท์ : ๐๘๐-๖๗๓๙๔๕๘

บ้านเลขที่ : ๑๐๗ หมู่ที่ ๒ ตำบลเสริมซ้าย อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

สถานการณ์ของพื้นที่ : พื้นที่อำเภอเสริมงามมีความเหมาะสมต่อการปลูกถั่วลิสง แต่ประสบปัญหาด้านการผลิต เช่น พันธุ์ที่ปลูก ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่ำ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอเสริมงาม เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตถั่วลิสงจากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ เป็นศูนย์เรียนรู้ทางการผลิตถั่วลิสงชุมชนระดับอำเภอและเป็นศูนย์เรียนกลางการบริการ และแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตถั่วลิสง

แนวทางการพัฒนา : การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตถั่วแบบครบวงจร

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : การผลิตถั่วแบบครบวงจร

หลักสูตรเรียนรู้ :

๑. การเตรียมดินสำหรับการเพาะปลูกพืช
๒. เมล็ดพันธุ์ที่ดี
๓. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
๔. การผลิตและการใช้น้ำหมักชีวภาพ
๕. การผลิตและขยายเชื้อไตรโคเดอร์มา บิวเวอร์เรีย และเมตตาไรเซียม

หลักสูตรบังคับ :

๑. เกษตรทฤษฎีใหม่
๒. เศรษฐกิจพอเพียง
๓. เกษตรผสมผสาน

หลักสูตรเสริม : การเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมือง

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๗ ศูนย์

ตารางที่ ๒๗ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเสริมงาม
จังหวัดลำปาง

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๓	เสริมซ้าย	นายวิทยา พุเตพ	๐๙๗๙๒๔๕๖๐๔
๒	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง(กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ตำบลเสริมซ้าย)	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๘	เสริมซ้าย	นายน้อย ปุกปันท	๐๖๓๓๙๐๔๒๓๕
๓	กลุ่มผลิตผักปลอดสารพิษบ้านนาเอี้ยง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	๗	เสริมกลาง	นายสมคิด ไผแก้ว	๐๘๑๓๖๙๑๑๔
๔	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ตำบลเสริมกลาง	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๖	เสริมกลาง	นางสิรินทรา อุดทังกันทา	๐๘๑๗๓๓๘๕๘
๕	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ตำบลทุ่งงาม	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๔	ทุ่งงาม	นายชานน ตันทา	๐๘๗๑๘๔๔๑๖๑
๖	ศูนย์ข้าวชุมชน(กลุ่มแปรรูปข้าวหอมมะลิบ้านปางประดู่) อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๑๑	เสริมขวา	นางบัวผัด ใจคำวัง	๐๘๔๔๘๘๑๕๐๐
๗	กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ บ้านปางหลวง ตำบลเสริมขวา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑	เสริมขวา	นางจินดารัตน์ จินดารัตนทัต	๐๘๙๘๓๖๘๐๕
๘	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลเสริมขวา	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๒	เสริมขวา	นายอรรถพล วันจันทร์	๐๙๙๐๑๔๓๗๑๙
๙	ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่วชุมชน(ถั่วลันเตา)	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๕	เสริมกลาง	นายบุญธรรม ชัยวังสิงห์	๐๙๘๘๗๙๕๖๘๕
๑๐	ศูนย์ข้าวชุมชน(การบริหารจัดการศูนย์ข้าวชุมชน)	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๔	เสริมซ้าย	นายนิพนธ์ วัฒนานันท์	๐๘๕๗๓๔๔๙๘๐
๑๑	ศูนย์เรียนรู้การเกษตรผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๔	ทุ่งงาม	นางสาวสรินพร อินทะจักร	๐๖๑๒๓๖๖๔๖๕
๑๒	ศูนย์การเรียนรู้ศาสตร์พระราชาสู่วิถีชีวิต	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑	เสริมซ้าย	ร้อยตำรวจเอกบุญช่วย หล้ามะณี	๐๘๑๐๓๕๒๔๕๘
๑๓	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง (ไร่นาสวนผสม)	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑	ทุ่งงาม	นางปวีณา สีอินใจ	๐๘๑๒๖๒๗๐๔๒
๑๔	ศูนย์เรียนรู้สวนลุงเท่ง	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๔	เสริมกลาง	นายไกรสร แสงเมือง	๐๙๕๕๖๘๐๗๒๗

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑๕	ศูนย์เรียนรู้เกษตร ทฤษฎีใหม่ บ้านนาเอี้ยง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๗	เสริมกลาง	นายเดชาธาร ไชยะธิ	๐๘๘๕๗๕๖๐๙๑
๑๖	ศูนย์เรียนรู้การผลิตปุ๋ย หมักมูลไส้เดือนและ พืชผัก	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๑๐	เสริมซ้าย	นายมานพ โพธิ์นาค	๐๘๐๒๒๕๓๓๒๖
๑๗	เกษตรผสมผสานบ้าน แม่ผึ้ง ตำบลเสริมขวา อำเภอเสริมงาม จังหวัด ลำปาง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๕	เสริมขวา	นายเทพ เชียงแก้ว	๐๘๑๐๒๒๓๐๑๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๗

ข้อมูลเพิ่มเติมของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

พื้นที่เป้าหมาย

: ๙,๗๐๐ ไร่

เกษตรกรเป้าหมาย

: ๒,๓๐๐ ราย จาก ๔ ตำบล คือ ตำบลเสริมซ้าย ตำบลเสริมขวา ตำบลทุ่งงาม
และตำบลเสริมกลาง

สถานที่ของพื้นที่ ศพก. : เกษตรกรร้อยละ ๗๐ มีการปลูกถั่วลิสง ตลอดทั้งปี ปีละ ๓ ครั้ง

ครั้งที่ ๑ ปลูกเดือนพฤษภาคม เก็บผลผลิตเดือนสิงหาคม

ครั้งที่ ๒ ปลูกเดือนสิงหาคม เก็บผลผลิตเดือนพฤศจิกายน

ครั้งที่ ๓ ปลูกเดือนธันวาคม เก็บผลผลิตเดือนเมษายน

พื้นที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกถั่วลิสง แต่ประสบปัญหาด้านการผลิต เช่น พันธุ์ที่ปลูก ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่ำ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดตั้งวิสาหกิจชุมชน “กลุ่มศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ ถั่วลิสงชุมชน” ขึ้น ในปี ๒๕๕๗ และในปีเดียวกันได้รับอนุมัติจากกรมส่งเสริมการเกษตร จัดตั้งให้เป็นศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ถั่วลิสง อำเภอเสริมงาม เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตถั่วลิสงจากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ เป็นศูนย์เรียนรู้ทางการผลิตถั่วลิสงชุมชนระดับอำเภอและเป็นศูนย์เรียนกลางการบริการและแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการผลิตถั่วลิสง

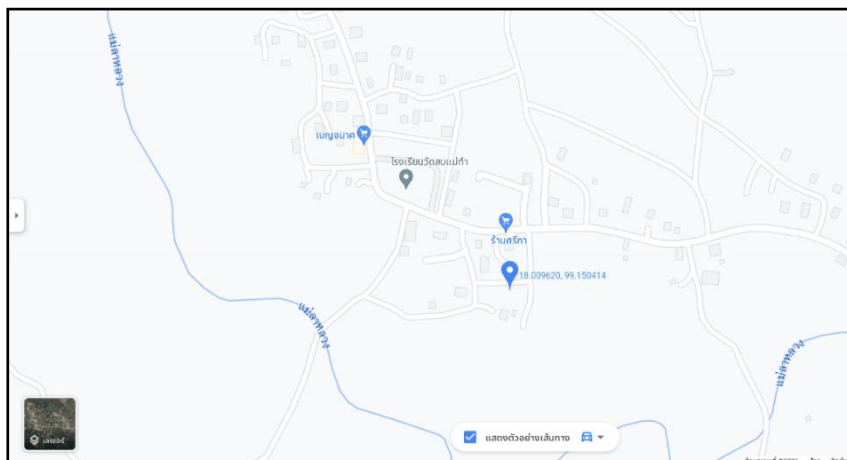
หลักการในการดำเนินงานกิจกรรมของ ศพก.

เน้นคุณภาพผลผลิตที่ปลอดภัย ลดต้นทุนการผลิตต่อไร่ โดยใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น ไตรโคเดอร์มา เมตตาโรเซียม ในการกำจัดโรคพืชที่เกิดจากเชื้อราและศัตรูพืชของถั่วลิสง ใช้ไรโซเบียม และยิบซัม ในการลดต้นทุนและคุณภาพของเมล็ดถั่วลิสง

ผลงานเด่นของ ศพก. ที่เป็นรูปธรรม

๑. สามารถเป็นแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง ไว้บริการให้กับเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงในชุมชน ตำบลใกล้เคียง และหน่วยงานราชการ
๒. เป็นธนาคารหรือกองทุนเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงไว้บริการให้สมาชิกยืมไปปลูก
๓. เป็นศูนย์เรียนรู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านต่างๆ ของการปลูกถั่วลิสง เช่น พันธุ์ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การป้องกันกำจัดศัตรูพืชในถั่วลิสง โดยกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร

๔. เป็นศูนย์เรียนรู้การผลิตและขยายเชื้อราไตรโครเดอร์มา บิวเวอร์เรีย และเมตาไรเซียม
๕. ได้รับรางวัลการประกวดศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่วชุมชนต้นแบบ (ถั่วลิสง) ระดับเขต ปี ๒๕๖๐

ภาพที่ ๒๐ แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอเสริมงาม

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

อำเภอเสริมงาม มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๕ กลุ่ม ได้แก่

- (๑) แปลงใหญ่ปี ๒๕๖๐ แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลเสริมซ้าย
- (๒) แปลงใหญ่ปี ๒๕๖๑ แปลงใหญ่ถั่วลิสง ตำบลเสริมซ้าย
- (๓) แปลงใหญ่ปี ๒๕๖๓ แปลงใหญ่ถั่วลิสง ตำบลเสริมกลาง
- (๔) แปลงใหญ่ปี ๒๕๖๖ แปลงใหญ่ฝัก ตำบลเสริมกลาง
- (๕) แปลงใหญ่ปี ๒๕๖๖ แปลงใหญ่ฝัก ตำบลเสริมขวา

๑. แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลเสริมซ้าย

ที่อยู่ หมู่ ๓ บ้านนาจะลา ตำบลเสริมซ้าย อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
กิจกรรม ผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๕,๖๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๔,๕๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๖๕๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๘๕๐ กิโลกรัม/ไร่ (๓๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๗,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการกระจาย ๔,๖๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

- ลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี
- เพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่

ตารางที่ ๒๘ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตำบลเสริมซ้าย

กิจกรรม/ เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ประมาณ การ รายจ่าย (ต่อไร่)	ประมาณ การรายได้ (ต่อไร่)
ประชุมกลุ่ม				↔							↔		0	
พรวนดิน				↔↔↔						↔↔↔			700	
ปลูก	↔				↔↔↔↔						↔↔↔		600	
ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ 1	↔				↔↔↔↔						↔↔↔		550	
ใส่ปุ๋ย ครั้งที่ 2		↔↔↔↔						↔↔↔↔					500	
ไถน้ำ	↔↔↔↔↔				↔↔↔↔↔↔↔↔↔						↔↔↔		300	
กำจัดศัตรูพืช	↔↔↔↔				↔↔↔↔↔↔↔						↔↔↔		200	
เก็บเกี่ยว				↔↔↔↔					↔↔↔↔↔↔↔↔↔				1750	6400
รวม													4600	6400

หมายเหตุ ↔↔↔↔ คือข้าวโพดฤดูฝน ↔↔↔ คือข้าวโพดฤดูแล้ง

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๗

๒. แผนการผลิตรายการกลุ่มของแปลงใหญ่ถั่วลิสง ตำบลเสริมซ้าย

ที่อยู่ หมู่ ๒ บ้านสบแม่ท่า ตำบลเสริมซ้าย อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

กิจกรรม การผลิตถั่วลิสงเมล็ดพันธุ์ และการรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๕,๙๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๔,๘๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๒๗๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๓๕๐ กิโลกรัม/ไร่ (๒๓%)
- เป้าหมายรายได้ ๑๐,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๔,๗๕๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

- ลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี
- เพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่

ตารางที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการทำงานกลุ่มแปลงใหญ่ถั่วลิสง ตำบลเสริมซ้าย

กิจกรรม/ เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ประมาณ การ รายจ่าย (ต่อไร่)	ประมาณ การรายได้ (ต่อไร่)
ประชุมกลุ่ม					↔							↔	0	
พรวนดิน											↔		800	
ปลูก	↔											↔	700	
ใส่ปุ๋ย	↔										↔		700	
ให้น้ำ	↔	↔	↔									↔	400	
กำจัดศัตรูพืช	↔	↔										↔	400	
เก็บเกี่ยว				↔	↔								1750	
รวมกลุ่ม จำหน่าย					↔	↔							0	9100
รวม													4750	9100

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๗

๓. แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ถั่วลิสง ตำบลเสริมกลาง

ที่อยู่ หมู่ ๕ บ้านศรีลังกา ตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

กิจกรรม ผลิตถั่วลิสง รวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต แปรรูปผลผลิต

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๕,๙๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๔,๘๐๐ บาท (๒๐%)
- เป้าหมายผลผลิต เพิ่มผลผลิต จาก ๒๖๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๓๕๐ กิโลกรัม/ไร่ (๒๔%)
- เป้าหมายรายได้ ๑๓,๕๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๖,๗๕๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

- ลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี
- เพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่

ตารางที่ ๓๐ แสดงปฏิทินการทำงานกลุ่มแปลงใหญ่ถั่วลิสง ตำบลเสริมกลาง

กิจกรรม/ เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ประมาณ การ รายจ่าย (ต่อไร่)	ประมาณ การรายได้ (ต่อไร่)
ประชุมกลุ่ม					↔		↔					↔	0	
พรวนดิน											↔		800	
ปลูก	↔											↔	700	
ใส่ปุ๋ย	↔											↔	700	
ให้น้ำ	↔	↔										↔	400	
กำจัดศัตรูพืช	↔	↔										↔	400	
เก็บเกี่ยว				↔									1750	
รวมกลุ่ม จำหน่าย					↔								0	8060
แปรรูป ผลผลิต					↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔		2,000	5000
รวม													6750	13060

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๗

๔. แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ฝัก ตำบลเสริมกลาง

ที่อยู่ หมู่ ๗ บ้านนาเอียง ตำบลเสริมกลาง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

กิจกรรม การผลิตฝัก รวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต (บางส่วน)

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๙,๘๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๘,๕๐๐ บาท (๑๕%)
- เป้าหมายผลผลิต (พริก) เพิ่มผลผลิต จาก ๒๗๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๓๘๐ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๓๒,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๘,๙๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

- ลดต้นทุนการผลิต
- ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชได้ตลอดทั้งปี
- เพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่
- สมาชิกกลุ่มได้รับรองคุณภาพการผลิตทุกราย

ตารางที่ ๓๑ แสดงปฏิทินการทำงานกลุ่มแปลงใหญ่ผัก ตำบลเสริมกลาง

กิจกรรม/เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ประมาณการรายจ่าย (ต่อไร่ต่อ 1 รอบการผลิต)	ประมาณการรายได้ (ต่อไร่)
ประชุมกลุ่ม	↔				↔		↔					↔	0	
การถ่ายทอดความรู้ (สนง.กษอ.เสริมงาม)												↔	0	
ผลิตผัก	←												8,900	
การสนับสนุนวัสดุ พัฒนาการผลิตผัก						↔							0	-
จำหน่ายทั้งรวมกลุ่ม และรายเดี่ยว	←												0	28,000
รวม													8900	28000

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๗

๕. แผนการผลิตรายการกลุ่มของแปลงใหญ่ผัก ตำบลเสริมขวา

ที่อยู่ หมู่ ๑ บ้านปงหลวง ตำบลเสริมขวา อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

กิจกรรม การผลิตผัก รวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต (บางส่วน)

- เป้าหมายการดำเนินงานลดต้นทุนการผลิต จาก ๙,๘๐๐ บาท/ต่อไร่ เป็น ๘,๕๐๐ บาท (๑๕%)
- เป้าหมายผลผลิต (พริก) เพิ่มผลผลิต จาก ๒๖๐ กิโลกรัม/ไร่ เป็น ๓๗๐ กิโลกรัม/ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้ ๒๕,๐๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย ๘,๙๐๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

- ลดต้นทุนการผลิต
- ป้องกันและกำจัดศัตรูพืชได้ตลอดทั้งปี
- เพิ่มปริมาณผลผลิตต่อไร่
- สมาชิกกลุ่มได้รับรองคุณภาพการผลิตทุกราย

ตารางที่ ๓๒ แสดงปฏิทินการทำงานกลุ่มแปลงใหญ่ผัก ตำบลเสริมขวา

กิจกรรม/เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ประมาณการรายจ่าย (ต่อไร่ต่อ 1 รอบการผลิต)	ประมาณการรายได้ (ต่อไร่)
ประชุมกลุ่ม	↔						↔						0	
การถ่ายทอดความรู้ (สนง.เกษตร.เสริมงาม)											↔		0	
ผลิตผัก	←												8,900	
การสนับสนุนวัสดุ พัฒนาการผลิตผัก						↔							0	-
จำหน่ายทั้งรวมกลุ่ม และรายเดี่ยว	←												0	21,000
รวม													8900	21000

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๗

ตารางที่ ๓๓ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก (คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑	เสริมซ้าย	แปลงใหญ่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑๒๕	๑,๐๑๕.๒๕	นายวิทยา พุเทพ	๐๙๗-๙๒๔๔๖๐๔
๒	เสริมซ้าย	แปลงใหญ่ถั่วลิสง	ถั่วลิสง	๑๐๘	๓๑๐.๒๕	นายเอกดนัย ใจกันทา	๐๘๐-๖๗๓๙๔๕๘
๓	เสริมกลาง	แปลงใหญ่ถั่วลิสง	ถั่วลิสง	๗๓	๓๘๖.๕๐	นายบุญธรรม ชัยวังสิงห์	๐๙๘-๘๗๙๕๖๘๕
๔	เสริมกลาง	แปลงใหญ่ผัก	ผัก	๓๒	๑๕.๗๕	นายเสฏฐวุฒิ ไชยวุฒิ	๐๖๒-๑๘๗๐๐๙๓
๕	เสริมขวา	แปลงใหญ่ผัก	ผัก	๓๐	๒๑.๗๕	นางจินดารัตน์ จินดารัตนทัต	๐๘๙-๘๓๘๖๘๐๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๗

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่อำเภอเสริมงาม มี ๒ ประเภทใหญ่ ได้แก่

(๑) กลุ่มชุดดินในพื้นที่ลุ่ม พบได้ทุกภาค ในบริเวณที่ลุ่ม การระบายน้ำของดินไม่ดี มักมีน้ำแช่ขังในฤดูฝน ไม่เหมาะสำหรับเพาะปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้น ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๑-๒๕ และกลุ่มชุดดินที่ ๕๗-๕๙

(๒) กลุ่มชุดดินในพื้นที่ดอน ดินบนพื้นที่ดอน หมายถึงดินที่ไม่มีน้ำแช่ขังพบบริเวณที่เป็นเนิน มีการระบายน้ำดี สภาพพื้นที่อาจเป็นที่ราบเรียบ เป็นลูกคลื่น หรือเนินเขา ใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้น ซึ่งต้องการน้ำน้อย ไม่มีน้ำแช่ขัง แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มย่อย คือ

ดินในพื้นที่ดอนเขตดินแห้ง เป็นเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่ส่วนใหญ่ของภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง โดยทั่วไปมีฝนตกน้อยและตกกระจายไม่สม่ำเสมอ ปริมาณฝนตกเฉลี่ยน้อยกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตรต่อปี กลุ่มชุดดินที่พบได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๒๘, ๒๙, ๓๐, ๓๑, ๓๕, ๓๖, ๓๗, ๓๘, ๔๐, ๔๑, ๔๔, ๔๖, ๔๗, ๔๘, ๔๙, ๕๒, ๕๕, ๕๖, ๖๐

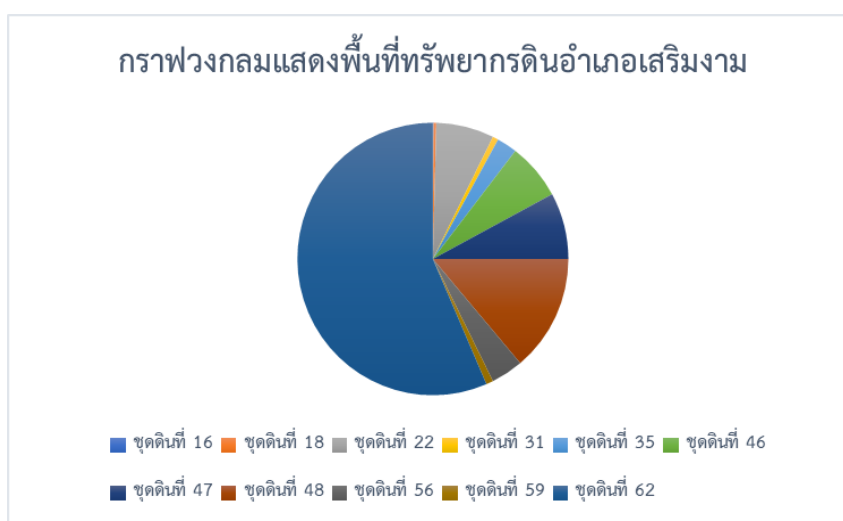
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินชั้น หมายถึง เขตที่มีฝนตกชุกและกระจายสม่ำเสมอเกือบทั้งปี โดยทั่วไปมีปริมาณฝนตกเฉลี่ยมากกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตรต่อปี กลุ่มชุดดินที่พบ ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๒๖, ๒๗, ๓๒, ๓๔, ๓๙, ๔๒, ๔๓, ๔๕, ๕๐, ๕๑, ๕๓

ดินบนพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนหรือพื้นที่ภูเขา ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ อำเภอสริมงาม จังหวัดลำปาง มีกลุ่มชุดดินในพื้นที่ลาดชันสูง เนื้อที่ ๒๕๙,๖๙๑.๙๗ ไร่ ร้อยละ ๕๖.๔๗ ของพื้นที่ทั้งหมด รองลงมาคือ ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง เนื้อที่ ๑๖๒,๗๒๘.๙๔ ร้อยละ ๓๕.๓๙ และดินในพื้นที่ราบลุ่ม เนื้อที่ ๓๗,๔๕๒.๖๒ ร้อยละ ๘.๑๔ ตามลำดับ

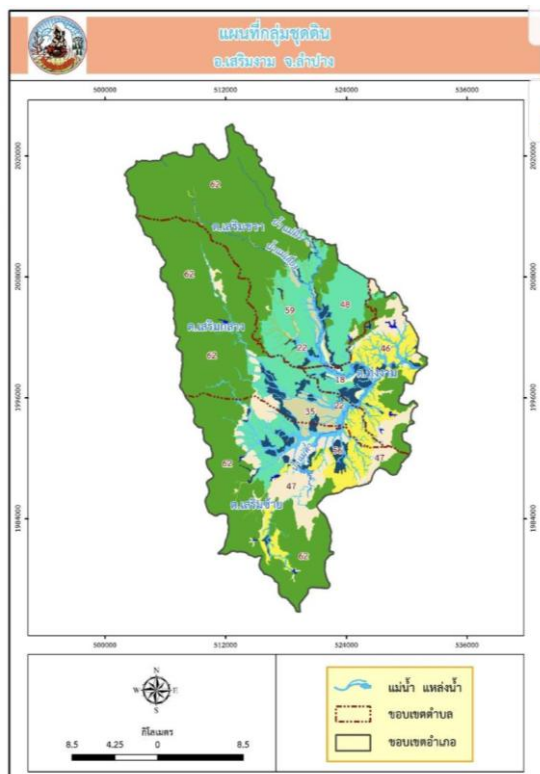
ตารางที่ ๓๔ แสดงทรัพยากรดิน อำเภอสริมงาม จังหวัดลำปาง

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	๒๕๙,๖๙๑.๙๗	๕๖.๔๗
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	๑๖๒,๗๒๘.๙๔	๓๕.๓๙
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	-	
กลุ่มชุดดินผสม	-	
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	๓๗,๔๕๒.๖๒	๘.๑๔

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน ,พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๒๑ กราฟแสดงพื้นที่ทรัพยากรดิน อำเภอสริมงาม
(ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน , พ.ศ. ๒๕๖๗)

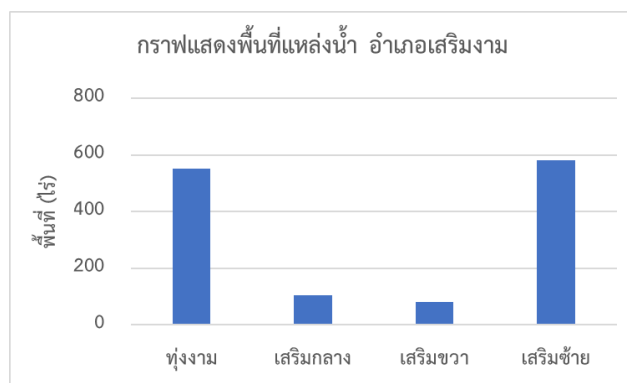

ภาพที่ ๒๒ แผนภาพแสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดิน อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน ,พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒) ทรัพยากรน้ำ

อำเภอเสริมงาม เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๘๐% ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตร แยกรายตำบลได้ดังนี้

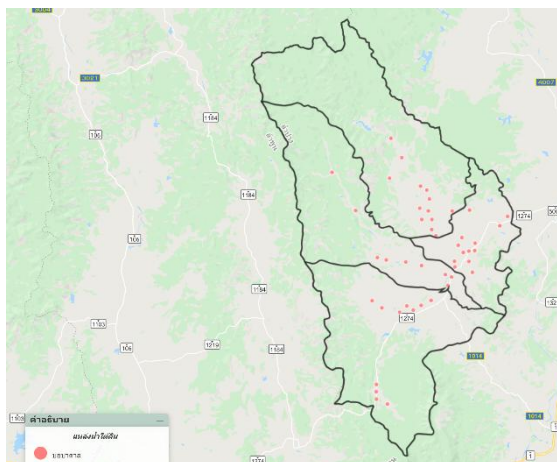
ตำบลทุ่งงาม	พื้นที่ ๕๕๐.๐๔ ไร่
ตำบลเสริมกลาง	พื้นที่ ๑๐๕.๘๐ ไร่
ตำบลเสริมขวา	พื้นที่ ๘๑.๗๙ ไร่
ตำบลเสริมซ้าย	พื้นที่ ๕๘๐.๑๓ ไร่

ภาพที่ ๒๓ แสดงแหล่งน้ำอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน ,พ.ศ. ๒๕๖๗)

- แหล่งน้ำใต้ดิน อำเภอสว่างมีบ่อบาดาลที่สามารถใช้งานได้ จำนวนทั้งสิ้น ๗๔ บ่อ
 - ตำบลทุ่งงาม จำนวน ๒๒ บ่อ
 - ตำบลเสริมกลาง จำนวน ๑๓ บ่อ
 - ตำบลเสริมขวา จำนวน ๑๘ บ่อ
 - ตำบลเสริมซ้าย จำนวน ๒๑ บ่อ

แผนที่แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอสว่าง จังหวัดลำปาง

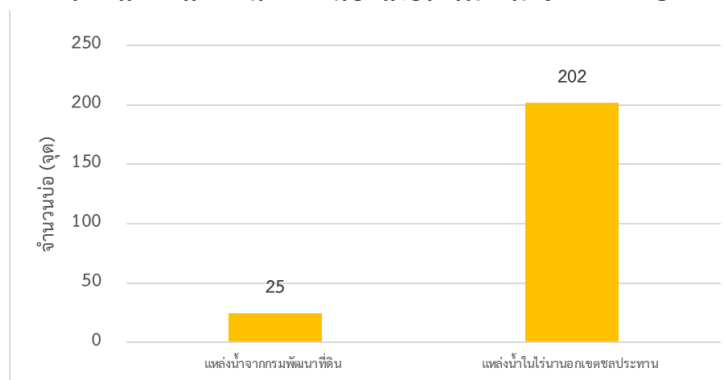

ภาพที่ ๒๔ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอสว่าง จังหวัดลำปาง

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online), พ.ศ. ๒๕๖๗)

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็น น้ำจืด ปกติ น้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน อำเภอสว่างมีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน ๒๕ แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน - แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน - แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน - แห่ง และ แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน จำนวน ๒๐๒ แห่ง

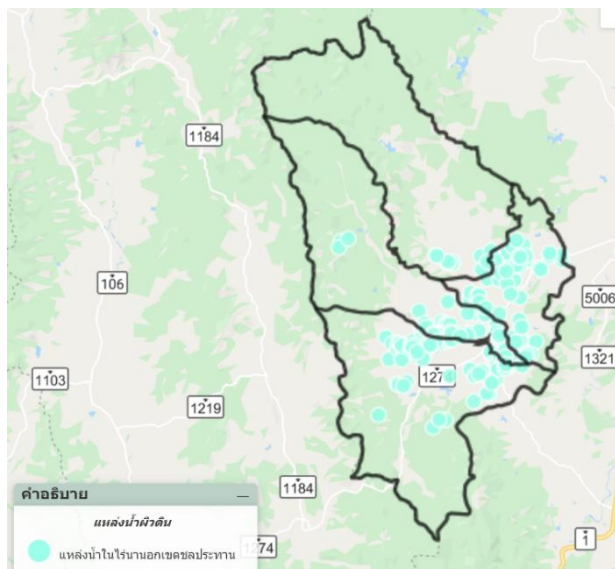
กราฟแสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอสว่าง จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๒๕ กราฟแสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอสว่าง

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online), พ.ศ. ๒๕๖๗)

แผนที่แสดงแหล่งน้ำผิวดินอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๒๖ แสดงแหล่งน้ำผิวดิน อำเภอเสริมงาม

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online), พ.ศ. ๒๕๖๗)

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่คำว่า ไม่มี)

-- ไม่มี --

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้า ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

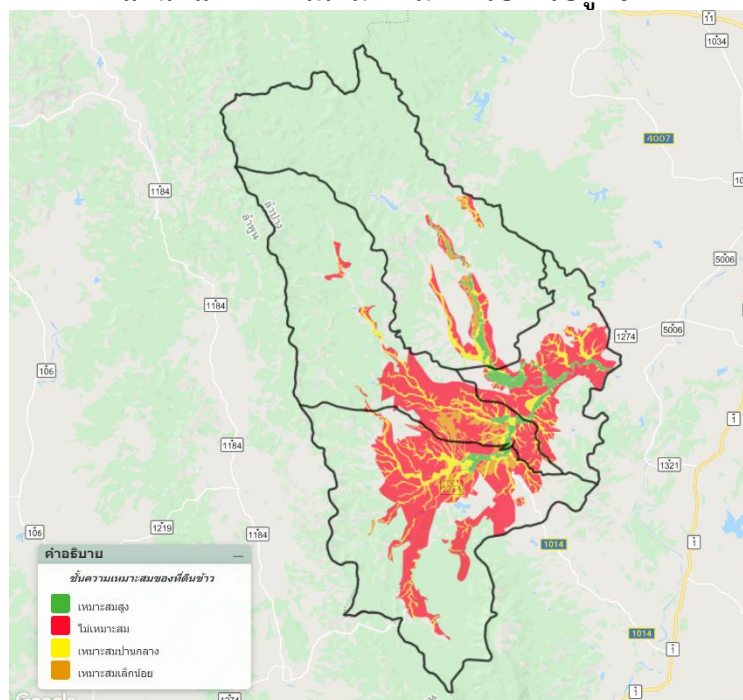
อำเภอเสริมงาม มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน ๑๑๒,๕๕๐.๕๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๘,๔๐๙.๔๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๔๗ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๒๐,๕๙๘.๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๓๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๗,๘๖๓.๗๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๘ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๗๕,๖๗๘.๒๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๗.๒๓

ตารางที่ ๓๕ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปาน กลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
อำเภอเสริมงาม	๘,๔๐๙.๔๘	๒๐,๕๙๘.๙๙	๗,๘๖๓.๗๕	๗๕,๖๗๘.๒๘	๑๑๒,๕๕๐.๕๐
ทุ่งงาม	๔,๐๙๔.๙๘	๔,๓๒๗.๙๕	๒.๕๒	๑๖,๔๒๒.๐๐	๒๔,๘๔๗.๔๕
เสริมกลาง	๑,๑๔๘.๑๒	๔,๗๓๖.๕๑	๓,๐๒๐.๒๙	๒๐,๓๗๘.๓๐	๒๙,๒๘๓.๒๒
เสริมขวา	๑,๙๖๘.๑๒	๒,๙๔๕.๐๖	๑,๙๔๒.๘๓	๔,๙๔๙.๓๘	๑๑,๘๐๕.๓๙
เสริมซ้าย	๑,๑๙๘.๒๖	๘,๕๘๙.๔๗	๒,๘๙๘.๑๑	๓๓,๙๒๘.๖๐	๔๖,๖๑๔.๔๔

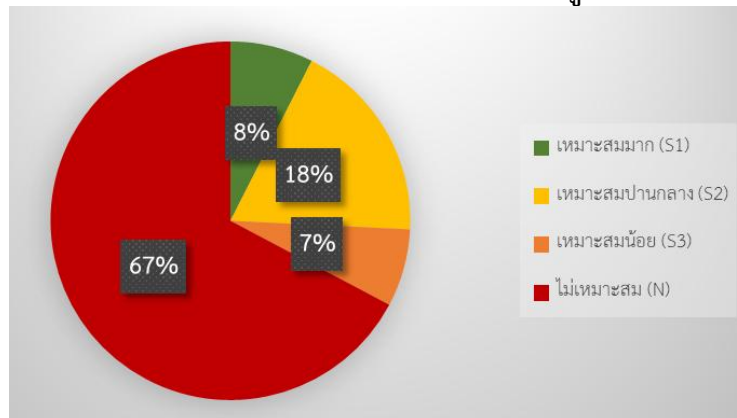
ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online), พ.ศ. ๒๕๖๗

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว

ภาพที่ ๒๗ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online), พ.ศ. ๒๕๖๗)

กราฟแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว

ภาพที่ ๒๘ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

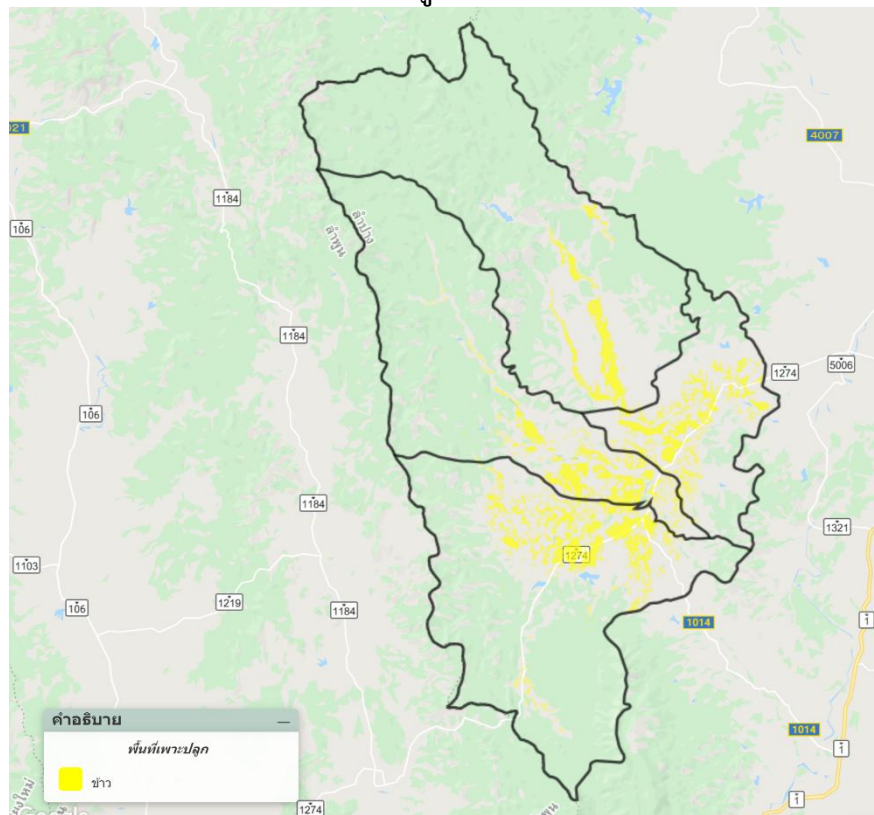
อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๓๓,๔๒๓.๖๑ ไร่ โดยปลูกมากที่สุด คือ ตำบลเสริมซ้าย จำนวน ๑๒,๑๘๘.๔๐ ไร่ รองลงมาคือ ตำบลเสริมกลาง จำนวน ๗,๕๕๘.๗๒ ไร่ ตำบลทุ่งงาม จำนวน ๗,๘๐๒.๕๒ ไร่ และตำบลเสริมขวา จำนวน ๕,๔๗๓.๙๗ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)
๑	ทุ่งงาม	๗,๘๐๒.๕๒
๒	เสริมกลาง	๗,๙๕๘.๗๒
๓	เสริมขวา	๕,๔๗๓.๙๗
๔	เสริมซ้าย	๑๒,๑๘๘.๔๐
	รวม	๓๓,๔๒๓.๖๑

ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online), พ.ศ. ๒๕๖๗

แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอเสริมงาม

ภาพที่ ๒๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเสริมงาม

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online), พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

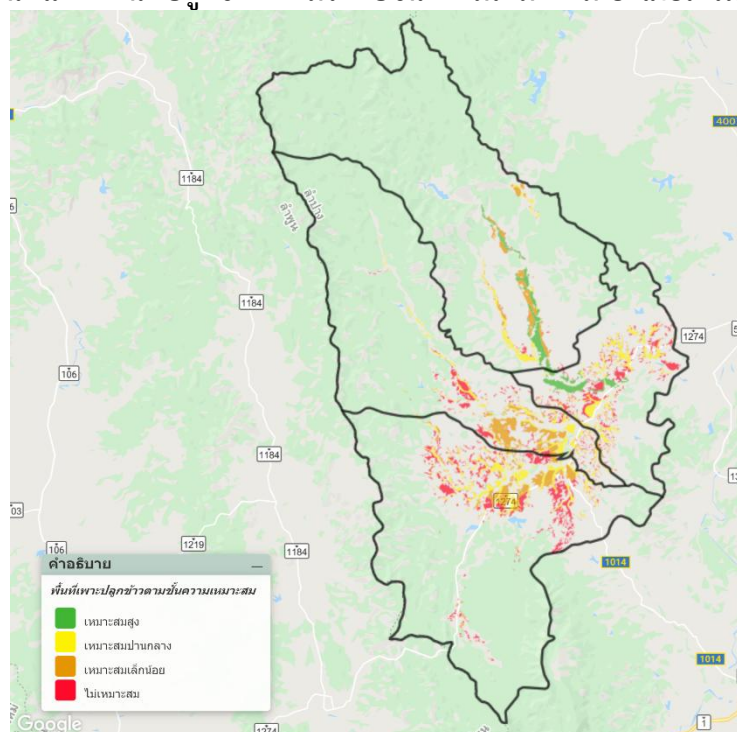
อำเภอเสริมงาม มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๓๓,๔๒๓.๖๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๓,๕๑๕.๔๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๑ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๑,๑๐๔.๑๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๒๒ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๗,๘๕๕.๒๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๕๐ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๐,๙๔๘.๗๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๗๕

ตารางที่ ๓๗ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอสว่าง จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
อำเภอสว่าง	๓,๕๑๕.๔๙	๑๑,๑๐๔.๑๗	๗,๘๕๕.๒๓	๑๐,๙๔๘.๗๓	๓๓,๔๒๓.๖๒
ทุ่งงาม	๑,๕๔๗.๓๗	๓,๒๑๙.๗๐	๒.๕๒	๓,๐๓๒.๙๒	๗,๘๐๒.๕๑
เสริมกลาง	-	๒,๖๖๑.๙๒	๓,๐๑๑.๗๗	๒,๒๘๕.๐๔	๗,๙๕๘.๗๓
เสริมขวา	๑,๙๖๘.๑๒	๑,๒๗๘.๕๙	๑,๙๔๒.๘๓	๒๘๔.๔๔	๕,๔๗๓.๙๗
เสริมซ้าย	-	๓,๙๔๓.๙๖	๒,๘๘๘.๑๑	๕,๓๔๖.๓๓	๑๒,๑๘๘.๔๐

ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online), พ.ศ. ๒๕๖๗

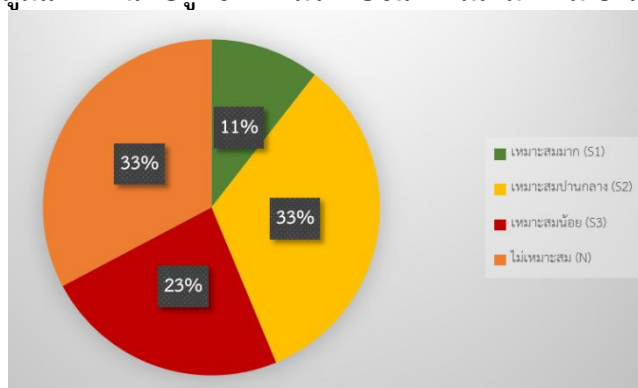
แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอสว่าง

ภาพที่ ๓๐ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอสว่าง

(ที่มา : ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online), พ.ศ. ๒๕๖๗)

กราฟแผนภูมิแสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเสริมงาม

ภาพที่ ๓๑ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒) ปริมาณการผลิต

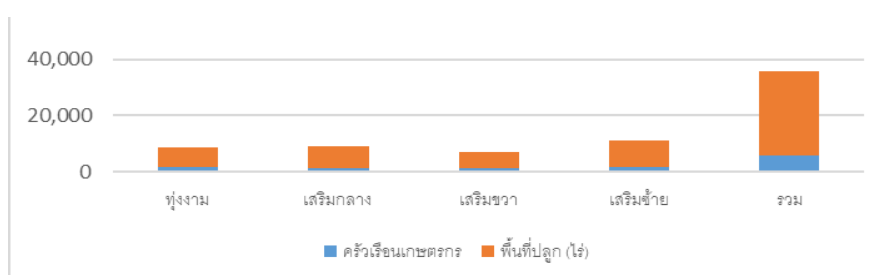
อำเภอเสริมงาม มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน ๒๙,๙๐๘.๘๓ ไร่ ๕,๘๘๔ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลเสริมชัย จำนวน ๙,๔๗๔.๔๐ ไร่ จำนวน ๑,๕๘๗ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลเสริมกลาง จำนวน ๗,๕๕๗.๔๒ ไร่ ๑,๔๕๑ ครัวเรือน ตำบลทุ่งงาม จำนวน ๗,๑๗๖.๘๙ ไร่ ๑,๔๖๗ ครัวเรือน และตำบลเสริมขวา จำนวน ๕,๗๐๐.๑๒ ไร่ ๑,๓๘๙ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)
ทุ่งงาม	๑,๔๖๗	๗,๑๗๖.๘๙	๗,๑๗๖.๘๙	๓,๙๔๗.๒๘	๕๕๐
เสริมกลาง	๑,๔๕๑	๗,๕๕๗.๔๒	๗,๕๕๗.๔๒	๔,๑๕๖.๕๘	๕๕๐
เสริมขวา	๑,๓๘๙	๕,๗๐๐.๑๒	๕,๗๐๐.๑๒	๓,๑๓๕.๐๖	๕๕๐
เสริมชัย	๑,๕๘๗	๙,๔๗๔.๔๐	๙,๔๗๔.๔๐	๕,๒๑๐.๙๒	๕๕๐
รวม	๕,๘๘๔	๒๙,๙๐๘.๘๓	๒๙,๙๐๘.๘๓	๑๖,๔๔๙.๘๔	๕๕๐

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอเสริมงาม

ภาพที่ ๓๒ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอเสริมงาม

ที่มา : ฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๖๗

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

- (๑) การใช้พันธุ์ดี คัดเมล็ดพันธุ์, การเพาะกล้า, ใช้เมล็ดพันธุ์ติดต่อกันไม่เกิน ๓ ปี
- (๒) การเตรียมดิน ไถตะ ๑ ครั้ง ไถพรวน ๑ ครั้ง
- (๓) การปลูก นาดำ ๘-๑๐ กก./ไร่ นาหว่าน ๑๕ - ๒๐ กก./ไร่
- (๔) ระบบการให้น้ำ ใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ
- (๕) การดูแลรักษา ใช้แรงงานคนและสารเคมี
- (๖) การใส่ปุ๋ย ใช้ปุ๋ยคอกกะโดยประมาณ ปุ๋ยหมัก, ปุ๋ยเคมี ๒๐-๒๕ กก./ไร่
- (๗) การเก็บเกี่ยว ระยะหลังพลับพลึง ๑- ๑๕ วัน
- (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ใช้เครื่องนวดและแรงงานคน
- (๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู มีการกำจัดโรคแมลงที่มีการระบาด

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอเสริมงาม มีการปลูกข้าว ฤดูการปลูกเริ่มตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคม ปลูกสูงสุดในเดือนสิงหาคม การเก็บเกี่ยวระหว่างตุลาคมถึงเดือนมกราคม เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนพฤศจิกายน โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ในอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวนาปี							←→	△			←→	

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๓๓ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ในอำเภอเสริมงาม

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอเสริมงาม มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน - เป็นเงิน - บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุน เป็นเงิน ๒,๖๗๐ บาท

ตารางที่ ๓๙ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ	
	บาท	ต่อหน่วย	บาท	ต่อหน่วย		
๑. ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว			๒๐๐			
๒. ค่าไถ			๕๕๐			
๓. ค่าถอนกล้า			-			
๔. ค่าปลูก			๕๕๐			
๕. ค่ายาปราบศัตรูพืช			๑๐๐			
๖. ค่าสารเคมี			-			
๗. ค่าปุ๋ยเคมี			๑๕๐			
๘. ค่าเก็บเกี่ยว			๗๘๐			
๙. ค่าขนส่ง			๓๕๐			
รวม			๒,๖๗๐	๕,๕๐๐ - ๖,๖๐๐		
ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)			๕๐๐-๖๐๐			
ราคาขาย (เฉลี่ย/ตัน)			๕,๕๐๐ - ๖,๖๐๐			
กำไร				๒,๘๓๐ - ๓,๙๓๐ บาท/ไร่		

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ. ๒๕๖๗

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

เกษตรอำเภอเสริมงาม เก็บเกี่ยวข้าวไว้บริโภค และทำพันธุ์ ประมาณ ๘๐% ส่วนที่เหลืออีก ๒๐% สำหรับจำหน่ายให้พ่อค้าท้องถิ่นในชุมชน

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

การผลิตข้าวในพื้นที่อำเภอเสริมงามโดยส่วนมากเป็นการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือน มีเพียงเกษตรกรบางส่วนที่ปลูกไว้สำหรับบริโภคและขาย ซึ่งจากข้อมูลปริมาณของผลผลิตข้าวที่ออกสู่ท้องตลาดกับแหล่งรับซื้อข้าวที่มีในอำเภอเสริมงามนั้น สามารถวิเคราะห์ได้ว่าปริมาณผลผลิตข้าวที่ออกสู่ท้องตลาดกับปริมาณความต้องการของตลาดในพื้นที่มีความสมดุลกัน ทำให้อำเภอเสริมงาม ไม่มีปัญหาในเรื่องของข้าวที่ล้นตลาด ในส่วนของเรื่องราคาสินค้าข้าวนั้นจะเป็นไปตามกลไกตลาด

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

จุดรับซื้อผลผลิตข้าว อำเภอเสริมงาม มี ๑ จุด คือ

ผู้ใหญ่พงษ์สิทธิ์ อุดทาคำ (รับซื้อข้าวและข้าวโพดเลี้ยงสัตว์)

ที่ตั้ง ม.๗ ต.เสริมซ้าย อ.เสริมงาม จ.ลำปาง ๕๒๒๑๐

พิกัด X = ๕๒๓๔๔๗ Y = ๑๙๙๒๑๔๔

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอเสริมงาม มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าว จำนวน ๐ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๓ ราย

องค์ความรู้ที่ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๔๐ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายนิพนธ์ วัฒนานันท์	๔	เสริมซ้าย	เสริมงาม	๒๕๖๖	ข้าว
๒	นางจินดารัตน์ จินดารัตน์ทัศน์	๑	เสริมขวา	เสริมงาม	๒๕๖๖	ข้าว
๓	นางสาวสนธิยา หน่อใหม่	๗	เสริมกลาง	เสริมงาม	๒๕๖๖	ข้าว

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๗

๑.๔.๒ ชนิดสินค้า ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

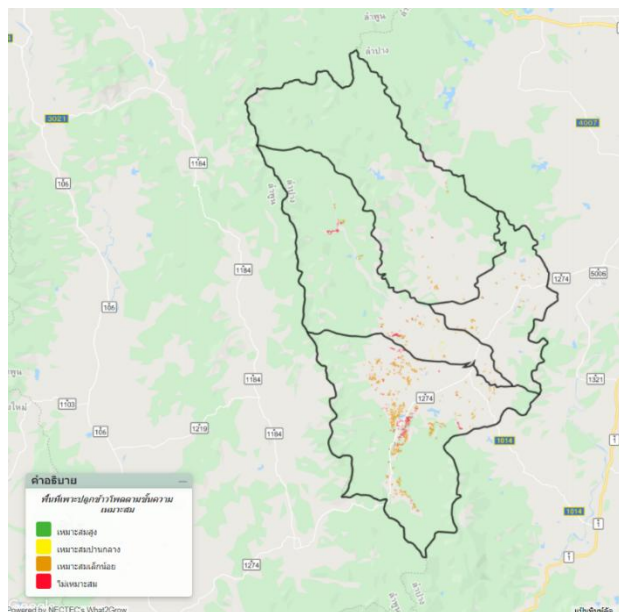
อำเภอเสริมงามมีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด จำนวน ๕,๗๐๘.๙๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๗๔.๘๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๑ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๔,๑๓๖.๙๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๑๖ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑,๕๕๗.๐๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕๒

ตารางที่ ๔๑ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
อำเภอเสริมงาม	๐	๗๔.๘๘	๔,๑๓๖.๙๘	๑,๕๕๗.๐๓	๕,๗๐๘.๙๐
เสริมซ้าย	๐	๑.๔๖	๓,๑๘๐.๐๔	๑,๐๕๘.๗๙	๗๒๓๐.๒๙
เสริมกลาง	๐	๖๖.๙๔	๕๑๕.๘๔	๓๔๔.๔๖	๙๒๗.๒๔
ทุ่งงาม	๐	๔.๘๐	๒๘๙.๐๐	๔๕.๔๑	๓๓๙.๒๑
เสริมขวา	๐	๑.๖๙	๑๙๒.๑๑	๑๘.๓๗	๒๑๒.๑๗

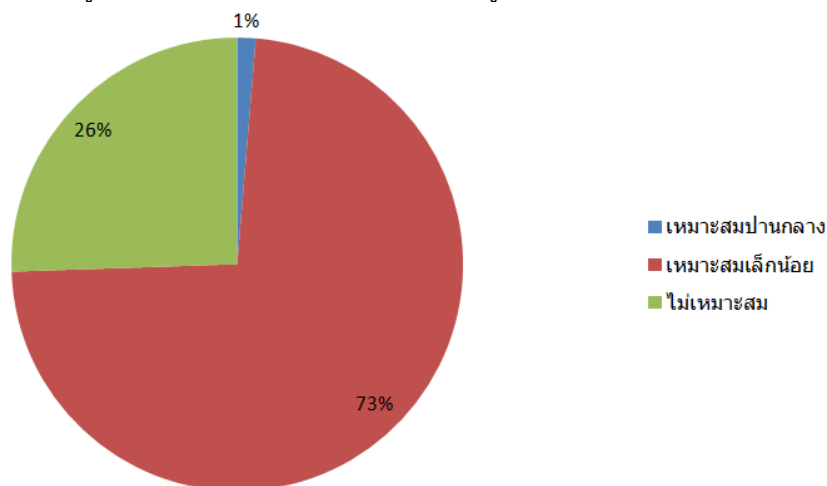
ที่มา: แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online), พ.ศ. ๒๕๖๗

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ภาพที่ ๓๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : Agri-Map Online, พ.ศ.๒๕๖๗)

แผนภูมิแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ภาพที่ ๓๕ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : Agri-Map Online, พ.ศ.๒๕๖๗)

(๒) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

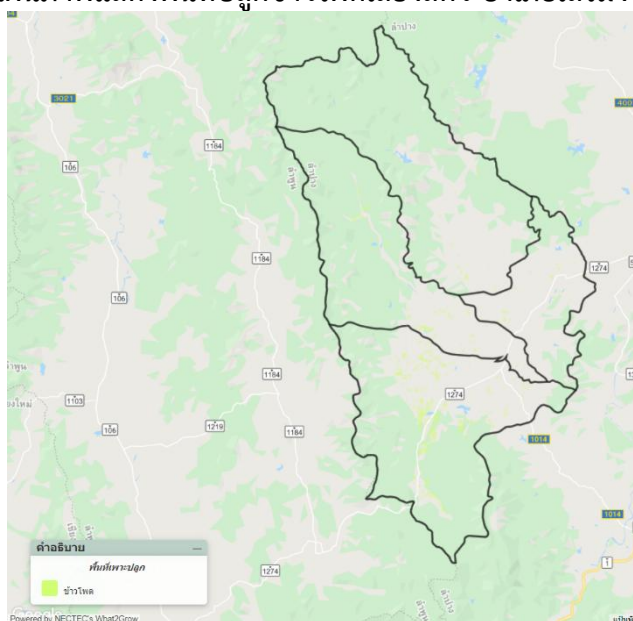
อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๕,๗๐๘.๘๙ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลเสริมซ้าย จำนวน ๔๒๓๐.๒๙ ไร่ รองลงมาคือตำบลเสริมกลาง จำนวน ๙๒๗.๒๓ ไร่ และตำบลทุ่งงาม จำนวน ๓๓๙.๒๑ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๒ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์(ไร่)
๑	ตำบลเสริมซ้าย	๔๒๓๐.๒๙
๒	ตำบลเสริมกลาง	๙๒๗.๒๓
๓	ตำบลทุ่งงาม	๓๓๙.๒๑
๔	ตำบลเสริมขวา	๒๑๒.๑๗
	รวม	๕,๗๐๘.๘๙

ที่มา : Agri-Map Online, พ.ศ.๒๕๖๗

แผนภาพแสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม

ภาพที่ ๓๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : Agri-Map Online, พ.ศ.๒๕๖๗)

(๓) พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม

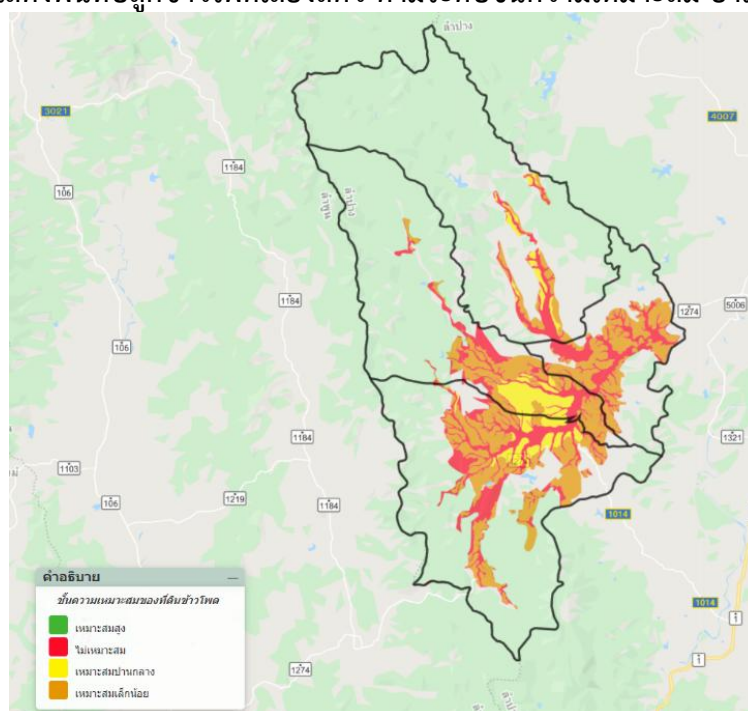
อำเภอเสริมงาม มีพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๑๒,๓๗๙.๘๖ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๓,๕๙๐.๐๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๙ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๕๗,๘๗๔.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๔๙ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๔๐,๙๑๕.๘๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๙

ตารางที่ ๔๓ แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสมอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

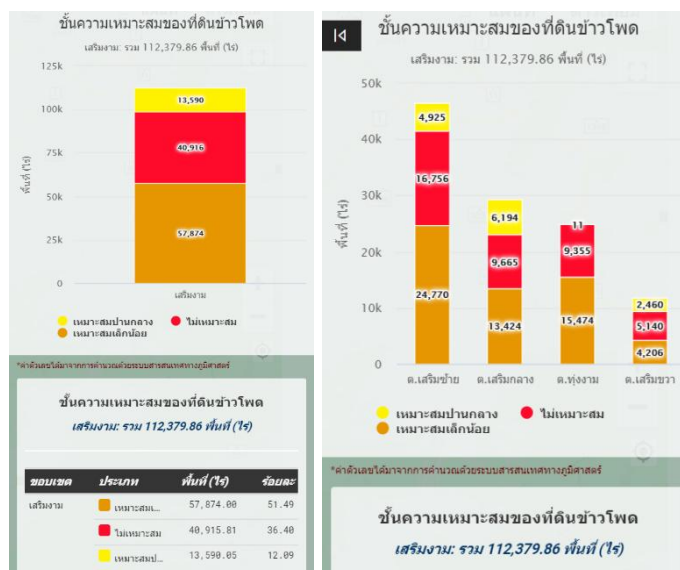
ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปาน กลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ ทั้งหมด
อำเภอเสริมงาม	๐	๑๓,๕๙๐.๐๕	๕๗,๘๗๔.๐๐	๔๐,๙๑๕.๘๑	๑๑๒,๓๗๙.๘๖
ตำบลเสริมซ้าย	๐	๔,๙๒๔.๗๖	๒๔,๗๗๐.๓๐	๑๖,๗๕๖.๔๐	๔๖,๔๕๑.๔๖
ตำบลเสริมกลาง	๐	๖,๑๙๔.๓๘	๑๓,๔๒๔.๓๐	๙,๖๖๔.๗๘	๒๙,๒๘๓.๔๖
ตำบลทุ่งงาม	๐	๑๐.๙๒	๑๕,๔๗๓.๖๐	๙,๓๕๔.๙๔	๒๔,๘๓๙.๔๖
ตำบลเสริมขวา	๐	๒,๔๕๙.๙๙	๔,๒๐๕.๘๐	๕,๑๓๙.๖๙	๑๑,๘๐๕.๔๘

ที่มา: Agri-Map Online, พ.ศ.๒๕๖๗

แผนภาพแสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเสริมงาม

ภาพที่ ๓๗ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : Agri-Map Online, พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๓๘ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอเสริมงาม (ที่มา : Agri-Map Online, พ.ศ.๒๕๖๗)

๒) ปริมาณการผลิต

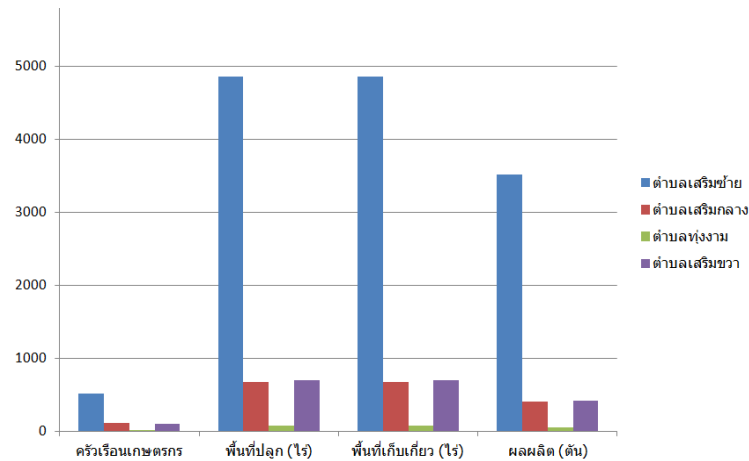
อำเภอเสริมงาม มีพื้นที่การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๖,๓๒๙.๑ ไร่ ๗๔๕ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลเสริมชัย จำนวน ๔,๘๕๗.๑๑ ไร่ จำนวน ๕๑๖ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลเสริมกลาง ๖๘๑.๒๔ จำนวน ไร่ ๑๑๒ ครัวเรือน และตำบลเสริมขวา จำนวน ๗๐๖.๗๓ ไร่ ๙๘ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๔ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ตำบลเสริมชัย	๕๑๖	๔,๘๕๗.๑๑	๔,๘๕๗.๑๑	๓,๕๑๔	๖๐๐
ตำบลเสริมกลาง	๑๑๒	๖๘๑.๒๔	๖๘๑.๒๔	๔๐๘	๖๐๐
ตำบลทุ่งงาม	๑๙	๘๔.๐๑	๘๔.๐๑	๕๑	๖๐๐
ตำบลเสริมขวา	๙๘	๗๐๖.๗๓	๗๐๖.๗๓	๔๒๔	๖๐๐
รวม	๗๔๕	๖,๓๒๙.๑	๖,๓๒๙.๑	๔,๓๙๗	๖๐๐

ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร , พ.ศ. ๒๕๖๗

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ภาพที่ ๓๙ แสดงปริมาณการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๗)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

- (๑) การใช้พันธุ์ดี ใช้เมล็ดพันธุ์จากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือ
- (๒) การเตรียมดิน การไถดินเพื่อตากดิน ทำความสะอาดแปลง กำจัดวัชพืช
- (๓) การปลูก คำนวณการใช้เมล็ดพันธุ์พันธุ์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ปลูก
- (๔) ระบบการให้น้ำ ที่เหมาะสม
- (๕) การดูแลรักษา หมั่นสำรวจแปลงทุกวัน
- (๖) การใส่ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ให้เหมาะสมในแต่ละช่วงการเจริญเติบโตของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- (๗) การเก็บเกี่ยว การใช้แรงงาน และเครื่องเกี่ยวข้าว
- (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ตากเมล็ดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- (๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรอำเภอเสริมงาม มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์												

สัญลักษณ์

ช่วงฤดูปลูก

ปลูกสูงสุด

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ ๔๐ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๗)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอเสริมงาม มีต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนข้าวโพดเป็นเงิน ๔,๒๙๐ บาท

ตารางที่ ๔๕ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพด ปี ๒๕๖๗ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
	บาท	ต่อหน่วย	บาท	ต่อหน่วย	
ค่าเตรียมดิน	-	-	๗๐๐	ไร่	-
ค่าเมล็ดพันธุ์	-	-	๓๐๐	ไร่	-
ค่าปุ๋ยเคมี	-	-	๑,๐๔๐	ไร่	-
ค่ายากำจัดวัชพืช	-	-	๒๐๐	ไร่	-
ค่าเก็บเกี่ยว	-	-	๑,๗๕๐	ไร่	-
ค่าขนส่ง	-	-	๕๐๐	ครั้ง	-
รวม			๔,๒๙๐		

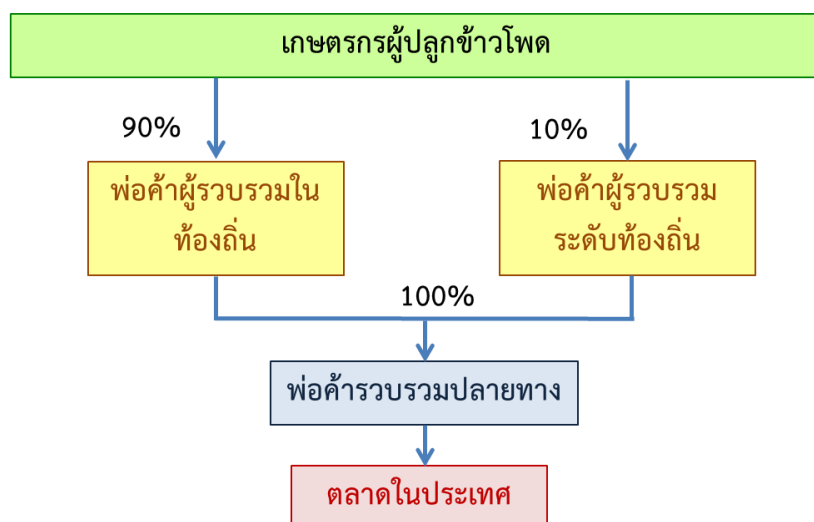
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๗)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

สถานการณ์การตลาดของข้าวโพดนั้น มีการซื้อขายแลกเปลี่ยนผลผลิตจากแหล่งผลิต และในระดับท้องถิ่นโดยมีจุดรับซื้อในอำเภอ

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

เส้นทางการเคลื่อนย้ายข้าวโพดจากเกษตรกรไปสู่ตลาด เป็นไปตามวิธีตลาด ดังนี้

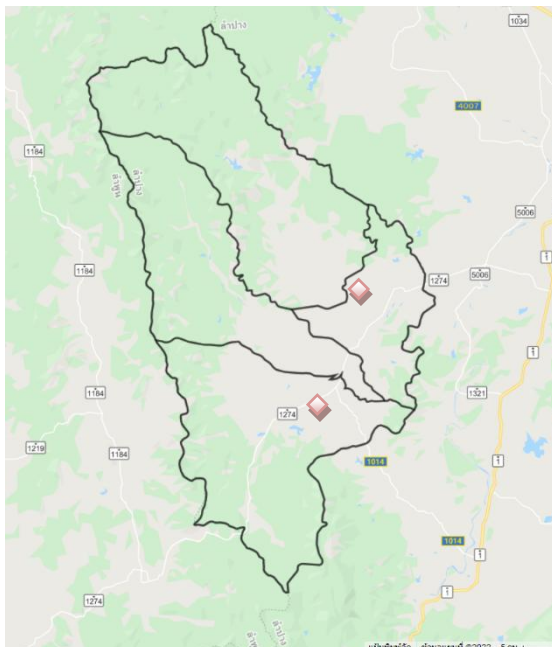
ภาพที่ ๔๑ แสดงวิธีการตลาดข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๗)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอเสริมงาม มีแหล่งรับซื้อข้าวโพด ๒ แห่ง ได้แก่

๑. สหกรณ์การเกษตรอำเภอเสริมงาม ม.๑๑ ต.ทุ่งงาม
๒. บ้านผู้ใหญ่บ้านพงษ์สิทธิ์ อุดทาคำ ม.๗ ต. เสริมชัย

ภาพที่ ๔๒ แสดงแหล่งรับซื้อข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม
(ที่มา: เว็บไซต์ <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอเสริมงาม มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านข้าวโพด จำนวน ๒ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- การบริหารจัดการกลุ่มข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตารางที่ ๔๖ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นางธัญภัสร์ วัฒนา	๓	เสริมขวา	เสริมงาม	๖๔	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
๒	นายวิทยา พูเตฟ	๓	เสริมซ้าย	เสริมงาม	๖๔	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภออำเภอเสริมงาม, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๑.๔.๓ ชนิดสินค้า มันสำปะหลัง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

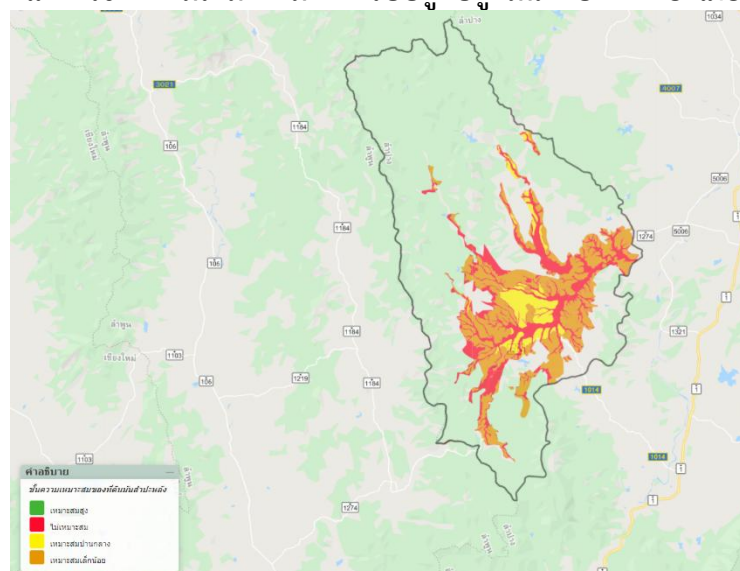
อำเภอเสริมงาม มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง ทั้งหมด จำนวน ๑๑๒,๕๕๑.๓๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๓,๕๙๑.๒๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐๗ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๕๘,๐๓๐.๖๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕๕ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๔๐,๙๒๙.๔๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๓๖

ตารางที่ ๔๗ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

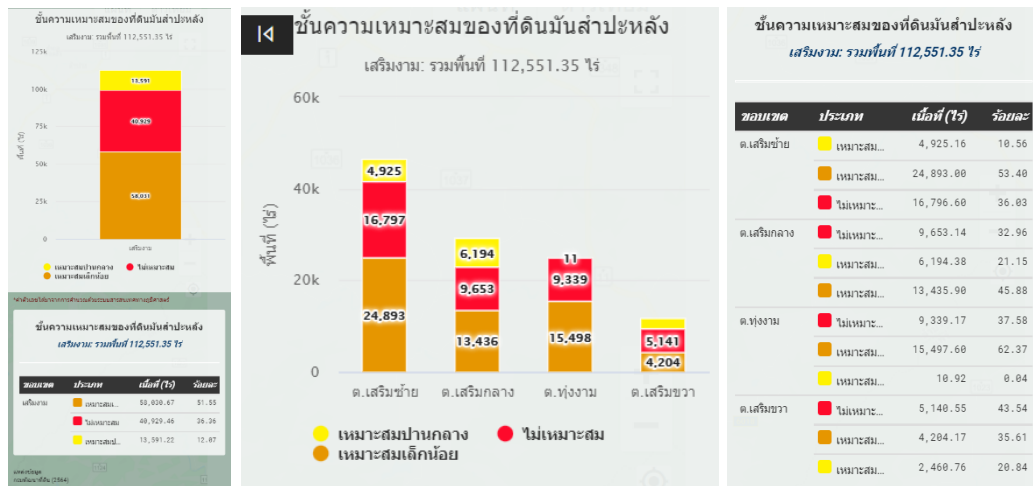
ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
อำเภอเสริมงาม	๐	๑๓,๕๙๑.๒๒	๕๘,๐๓๐.๖๗	๔๐,๙๒๙.๔๖	๑๑๒,๕๕๑.๓๕
ตำบลเสริมซ้าย	๐	๔,๙๒๕.๑๖	๒๔,๘๙๓.๐๐	๑๖,๗๙๖.๖๐	๔๖,๖๑๔.๗๖
ตำบลเสริมกลาง	๐	๖,๑๙๔.๓๘	๑๓,๔๓๕.๙๐	๙,๖๕๓.๑๔	๒๙,๒๘๓.๔๒
ตำบลเสริมขวา	๐	๒,๔๖๐.๗๖	๔,๒๐๔.๑๗	๕,๑๔๐.๕๕	๑๑,๘๐๕.๔๘
ตำบลทุ่งงาม	๐	๑๐.๙๒	๑๕,๔๙๗.๖๐	๙,๓๓๙.๑๗	๒๔,๘๔๗.๖๙

ที่มา: เว็บไซต์ <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗

แผนภาพแสดงเขตความเหมาะสม สำหรับปลูกปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม

ภาพที่ ๔๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม (ที่มา เว็บไซต์ <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗)

ภาพที่ ๔๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม
(ที่มา เว็บไซต์ <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗)

(๒) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

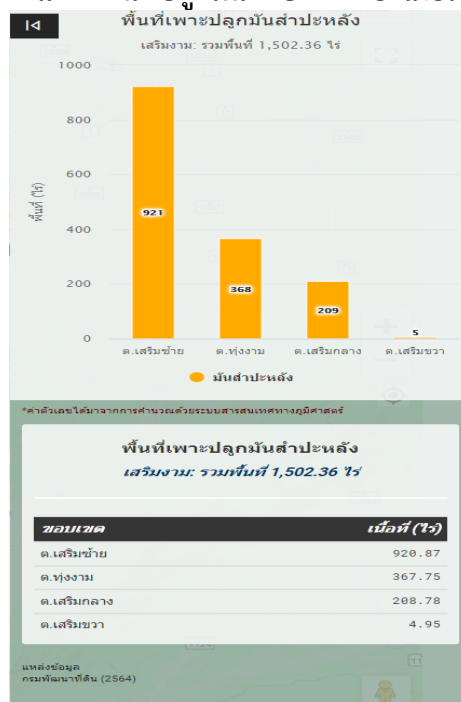
อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๑๕๐๒.๓๕ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลเสริมชัย จำนวน ๙๒๐.๘๗ ไร่ รองลงมาคือตำบลทุ่งงาม จำนวน ๓๖๗.๗๕ ไร่ และตำบลเสริมกลาง จำนวน ๒๐๘.๗๘ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๘ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)
๑	เสริมชัย	๙๒๐.๘๗
๒	ทุ่งงาม	๓๖๗.๗๕
๓	เสริมกลาง	๒๐๘.๗๘
๔	เสริมขวา	๔.๙๕
	รวม	๑๕๐๒.๓๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภออำเภอเสริมงาม, พ.ศ. ๒๕๖๗

แผนภาพแสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม

ภาพที่ ๔๕ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภออำเภอเสริมงาม, พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๓) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม

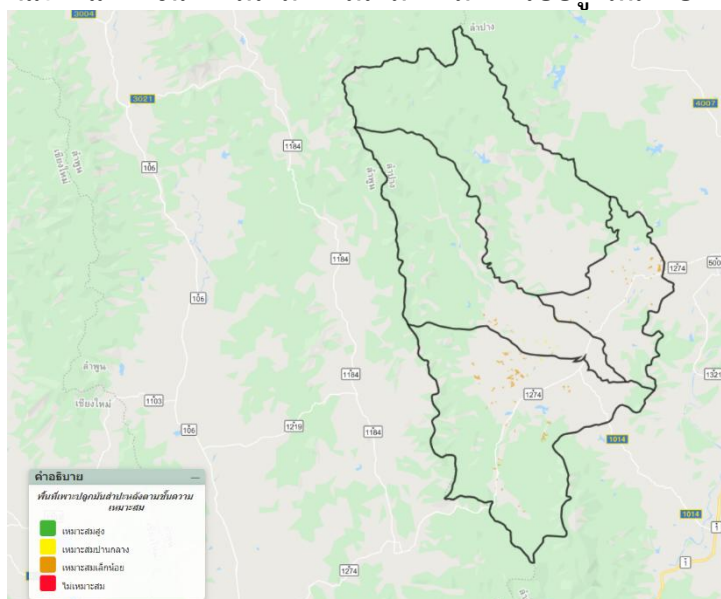
อำเภอเสริมงาม มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๕๐๒.๑๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๙๕.๙๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๓๘ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๔๐๓.๑๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๓๑ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๒.๙๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๙

ตารางที่ ๔๙ แสดงชั้นความเหมาะสม สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตำบล	ชั้นความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
อำเภอเสริมงาม	๐	๙๕.๙๖	๑๔๐๓.๑๙	๒.๙๕	๑๕๐๒.๑๐
ตำบลเสริมซ้าย	๐	๒๒.๘๕	๘๙๔.๘๓	๒.๙๕	๙๒๐.๖๓
ตำบลเสริมกลาง	๐	๗๓.๑๑	๑๓๕.๖๖	๐	๒๐๘.๗๗
ตำบลเสริมขวา	๐	๐	๔.๙๕	๐	๔.๙๕
ตำบลทุ่งงาม	๐	๐	๓๖๗.๗๕	๐	๓๖๗.๗๕

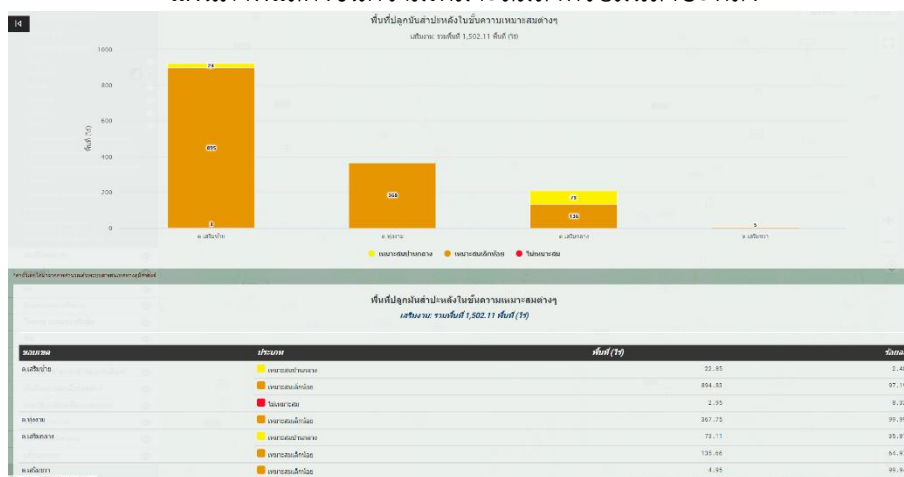
ที่มา เว็บไซต์ <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗)

แผนภาพแสดงชั้นความเหมาะสมเหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง

ภาพที่ ๔๖ แสดงชั้นความเหมาะสมเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกปลูกมันสำปะหลัง อำเภอสว่าง (ที่มา : เว็บไซต์ <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ.๒๕๖๗)

แผนภาพแสดงชั้นความเหมาะสมสำหรับมันสำปะหลัง

ภาพที่ ๔๗ แสดงชั้นความเหมาะสมสำหรับมันสำปะหลัง อำเภอสว่าง (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอสว่าง, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒) ปริมาณการผลิต

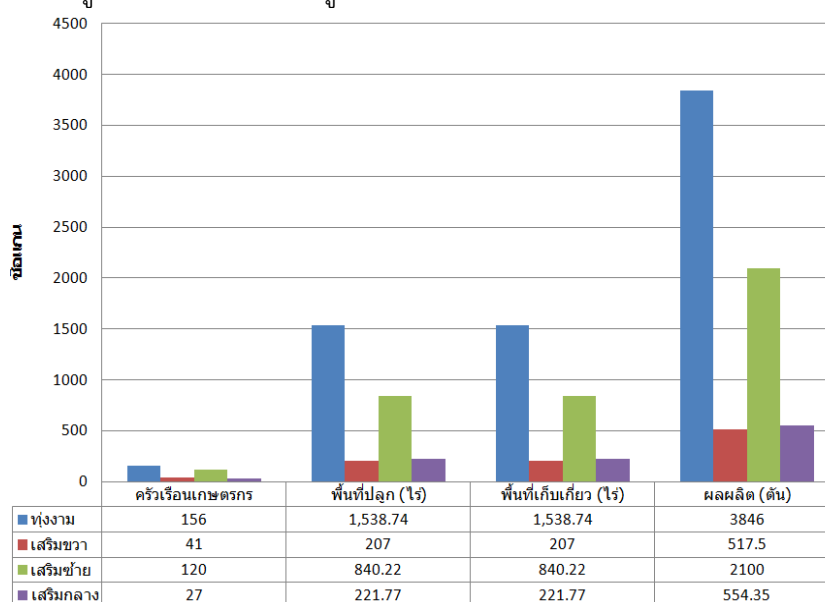
อำเภอสว่าง มีพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๓๔๔ ไร่ ๒,๘๐๗.๗๓ ไร่ โดยพื้นที่ปลูกมากตำบลทุ่งงาม จำนวน ๑,๕๓๘.๗๔ ไร่ จำนวน ๑๕๖ ไร่ รองลงมาคือตำบลเสริมชัย จำนวน ๘๔๐.๒๒ ไร่ ๑๒๐ ไร่ และตำบลเสริมขวา จำนวน ๒๐๗ ไร่ ๔๔ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕๐ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
ทุ่งงาม	๑๕๖	๑,๕๓๘.๗๔	๑,๕๓๘.๗๔	๓๘๔๖	๒,๕๐๐
เสริมขวา	๔๑	๒๐๗.๐๐	๒๐๗.๐๐	๕๑๗.๕	๒,๕๐๐
เสริมซ้าย	๑๒๐	๘๔๐.๒๒	๘๔๐.๒๒	๒๑๐๐	๒,๕๐๐
เสริมกลาง	๒๗	๒๒๑.๗๗	๒๒๑.๗๗	๕๕๔.๓๕	๒,๕๐๐
รวม	๓๔๔	๒,๘๐๗.๗๓	๒,๘๐๗.๗๓	๗๐๑๗.๙	๒,๕๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ. ๒๕๖๗

แผนภูมิแสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม

ภาพที่ ๔๘ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในอำเภอ)

- ๑) การใช้พันธุ์ดี ใช้เมล็ดพันธุ์จากแหล่งที่มีความน่าเชื่อถือ
- ๒) การเตรียมดิน การไถดินเพื่อตากดิน ทำความสะอาดแปลง กำจัดวัชพืช
- ๓) การปลูก คำนวณการใช้ท่อนพันธุ์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ปลูก
- ๔) ระบบการให้น้ำ มีความเหมาะสม
- ๕) การดูแลรักษา หมั่นสำรวจแปลงนาทุกวัน
- ๖) การใส่ปุ๋ย ใส่ปุ๋ยตามความเหมาะสมแต่ละช่วงการเจริญเติบโตของมันสำปะหลัง
- ๗) การเก็บเกี่ยว การใช้แรงงาน และเครื่องเกี่ยวมันสำปะหลัง
- ๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว หลังจากเก็บมันสำปะหลังเสร็จส่งเข้าโรงงานทันที
- ๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันและกำจัดโรค

และแมลงศัตรูพืช

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก
เกษตรกรในอำเภอเสริมงาม มีการปลูกมันสำปะหลัง ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันสำปะหลัง			←	△ ▽	→							
สัญลักษณ์	←→ ช่วงฤดูปลูก				△ ปลูกสูงสุด				▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด			
	←→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว											

ภาพที่ ๔๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ.๒๕๖๗)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอเสริมงาม มีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนเป็นเงิน ๐ บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนมันสำปะหลัง เป็นเงิน ๘,๙๕๐ บาท

ตารางที่ ๕๑ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๗ อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
			บาท	ต่อหน่วย	
ค่าเตรียมดิน	-	-	๗๐๐	ไร่	-
ค่าท่อนพันธุ์	-	-	๖,๐๐๐	ไร่	-
ค่าปุ๋ยเคมี	-	-	-	ไร่	-
ค่ายากำจัดวัชพืช	-	-	-	ไร่	-
ค่าเก็บเกี่ยว	-	-	๑,๗๕๐	ไร่	-
ค่าขนส่ง	-	-	๕๐๐	ครั้ง	-
รวม			๘,๙๕๐		

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของอำเภอ)

เกษตรอำเภอเสริมงาม เก็บเกี่ยวมันสำปะหลังสำหรับจำหน่าย ๑๐๐%

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

การผลิตมันสำปะหลัง ในพื้นที่อำเภอเสริมงาม โดยส่วนมากเป็นการผลิตเพื่อการจำหน่าย ๑๐๐ %

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

จุดรับซื้อผลผลิตมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม มี ๒ จุด คือ

๑. นายพงษ์สิทธิ์ อุดทาคำ ที่ตั้ง ม.๗ ต.เสริมชัย อ.เสริมงาม จ.ลำปาง
๒. สหกรณ์การเกษตรอำเภอเสริมงาม ที่ตั้ง ม.๑๑ ต.ทุ่งงาม อ.เสริมงาม จ.ลำปาง

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอเสริมงาม มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านมันสำปะหลัง จำนวน ๒ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๐ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๕๒ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมันสำปะหลัง อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายสัญญา คำน้อย	๑๐	ทุ่งงาม	เสริมงาม	๒๕๖๔	-
๒	นางสาวกนกวรรณ สุรินทร์	๑	ทุ่งงาม	เสริมงาม	๒๕๖๔	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสริมงาม, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางแก้ไข

ตารางที่ ๕๓ แสดงประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มปัญหา	สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมายพื้นที่/ชุมชน (ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด	๑. ราคาผลผลิตทางการเกษตรที่ไม่คงที่ ๒. การขาดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการโรคพืช	๑. การหาตลาดเสริมในช่วงที่ผลผลิตล้นตลาด และการควบคุมการผลิต ๒. การพัฒนาองค์ความรู้ การฝึกอบรมต่างๆ	อำเภอเสริมงาม	ปานกลาง
ด้านการเกษตรและองค์กรเกษตรกร	๑. เกษตรกรที่ทำการเกษตรในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ๒. การรวมกลุ่มเกษตรกรไม่มีความเข้มแข็ง ๓. การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ	๑. การสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรรุ่นใหม่หันมาสนใจด้านการเกษตร ๒. การพัฒนาศักยภาพด้านการรวมกลุ่มเกษตรกร ๓. การสร้างการรับรู้และการประชาสัมพันธ์การเตรียมความพร้อมในสถานการณ์การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ	อำเภอเสริมงาม	เร่งด่วน
ด้านการแปรรูปผลผลิตและผลิตภัณฑ์	๑. เกษตรกรไม่มีความพร้อมในการเรียนรู้การแปรรูปผลผลิต ๒. ขาดความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์	๑. การพัฒนาศักยภาพด้านการรวมกลุ่มเกษตรกร ๒. การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร	อำเภอเสริมงาม	เร่งด่วน

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

๓.๑ การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอเสริมงาม

ตารางที่ ๕๔ แสดงการวิเคราะห์ TOWS Matrix ของอำเภอเสริมงาม

	จุดแข็ง(S) S๑ มีสภาพพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศเอื้อต่อการทำการเกษตรเพราะมีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ที่อุดมสมบูรณ์ ทั้งป่าไม้และแหล่งน้ำ S๒ กลุ่มเกษตรกร ผู้นำชุมชน มีความเข้มแข็ง ขยันและอดทน S๓ มีปราชญ์เกษตรและเกษตรกรต้นแบบที่มีความเชี่ยวชาญ มีองค์ความรู้ด้านการเกษตรสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ S๔ มีพันธุ์พืชที่หลากหลาย อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง ถั่วลิสง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พืชผักสามารถนำมาพัฒนาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงได้	จุดอ่อน(W) W๑ พื้นที่การเกษตรโดยส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ทำให้ได้รับการส่งเสริมไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร W๒ ประชากรโดยส่วนใหญ่ออกไปรับจ้างทำงานนอกพื้นที่ ส่งผลให้ขาดแคลนแรงงานในการทำการเกษตร W๓ เกษตรกรยังขาดความรู้ เทคโนโลยี และอุปกรณ์ในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตและการพัฒนาผลิตภัณฑ์ W๔ ผลผลิตได้รับการรับรองมาตรฐานน้อย ส่งผลให้ผู้บริโภคไม่มั่นใจในคุณภาพและความปลอดภัยของผลผลิต W๕ เกษตรกรในพื้นที่ยังพึ่งพาการใช้สารเคมีในการทำเกษตร W๖ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ การขาดแคลนแรงงานภาคเกษตรรุ่นใหม่ ทำให้ขาดการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาการเกษตร W๗ ช่องทางการตลาดไม่หลากหลาย ไม่สามารถเข้าถึงตลาดใหม่ ๆ หรือขยายช่องทางการจำหน่ายผลผลิตได้
โอกาส(O) O๑ ได้รับการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อใช้สำหรับทำการเกษตร O๒ การสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ สถาบันการศึกษา และเอกชน O๓ นโยบายภาครัฐ นโยบายจังหวัด ส่งเสริมการยกระดับสินค้าเกษตรสู่สินค้าเกษตรปลอดภัยและมีมูลค่าสูง O๔ พฤติกรรมของผู้บริโภคที่ใส่ใจสุขภาพและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น O๕ แนวโน้มความต้องการสินค้าเกษตร ในตลาดมีอยู่อย่างต่อเนื่อง O๖ กระแสการใช้พลังงานทดแทนมากขึ้น O๗ มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย	กลยุทธ์เชิงรุก(SO) SO๑ พัฒนาสู่การเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ครบวงจร (S๓, S๔ + O๒, O๓, O๔, O๕, O๗) SO๒ ยกระดับกลุ่มเกษตรกรสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชน มุ่งเน้นการแปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ตอบสนองความต้องการของตลาด (S๒, S๔ + O๑, O๒, O๕)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข(WO) WO๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและยกระดับมาตรฐานการผลิต (W๓, W๔, W๕ + O๑, O๒, O๓, O๗) WO๒ สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และพัฒนาช่องทางการตลาดดิจิทัล (W๒, W๖, W๗ + O๒, O๗)

อุปสรรค (T)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน(ST)	กลยุทธ์เชิงรับ(WT)
T๑ ขาดการบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐ T๒ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ส่งผลให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ T๓ นโยบายภาครัฐที่ไม่ต่อเนื่อง T๔ การแข่งขันในตลาดสินค้าเกษตรที่สูงขึ้น T๕ ปัจจัยการผลิต อุปกรณ์ และเทคโนโลยีมีราคาสูง T๖ ความผันผวนของราคาผลผลิต	ST๑ สร้างความมั่นคงทางอาหารและรายได้ด้วยระบบเกษตรผสมผสาน (S๑, S๓, S๔ + T๒, T๖C) ST๒ สร้างตราสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์เพื่อลดการแข่งขันด้านราคา (S๓, S๔ + T๔, T๖) ST๓ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจต่อรองและลดต้นทุนการผลิต (S๒ + T๑, T๓, T๕, T๖)	WT๑ ส่งเสริมการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเกษตรกรรมทางเลือก (W๔, W๕ + T๕) WT๒ สร้างความเข้มแข็งของตลาดท้องถิ่นและเครือข่ายผู้บริโภค (W๗ + T๔, T๖) WT๓ จัดตั้งกองทุนหรือสหกรณ์เครื่องจักรกลการเกษตรชุมชน (W๒, W๖ + T๕)

๓.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ พัฒนาสู่การเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ครบวงจร

๑.๒ ยกระดับกลุ่มเกษตรกรสู่การเป็นวิสาหกิจชุมชน มุ่งเน้นการแปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ตอบสนองความต้องการของตลาด

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรและยกระดับมาตรฐานการผลิต

๒.๒ สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และพัฒนาช่องทางการตลาดดิจิทัล

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ สร้างความมั่นคงทางอาหารและรายได้ด้วยระบบเกษตรผสมผสาน

๓.๒ สร้างตราสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์เพื่อลดการแข่งขันด้านราคา

๓.๓ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจต่อรองและลดต้นทุนการผลิต

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ ส่งเสริมการทำการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเกษตรกรรมทางเลือก

๔.๒ สร้างความเข้มแข็งของตลาดท้องถิ่นและเครือข่ายผู้บริโภค

๔.๓ จัดตั้งกองทุนหรือสหกรณ์เครื่องจักรกลการเกษตรชุมชน

บทที่ ๓

ทิศทาง/แนวทางการพัฒนา

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตพืชอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง

๑.๑.๑ เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

“ยกระดับอำเภอเสริมงามสู่การเป็นแหล่งผลิตพืชเศรษฐกิจมูลค่าสูง ปลอดภัยต่อผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ภายใต้การทำการเกษตรอย่างยั่งยืน”

เป้าประสงค์ย่อย

๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตพืชเศรษฐกิจหลักของอำเภอ
๒. เพื่อส่งเสริมและยกระดับการผลิตพืชให้ได้มาตรฐานเกษตรปลอดภัย (GAP) และเกษตรอินทรีย์
๓. เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทางการเกษตรผ่านการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์
๔. เพื่อพัฒนาช่องทางการตลาดให้มีความหลากหลายและสร้างอำนาจต่อรองให้กับเกษตรกร
๕. เพื่อสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีความพร้อมในการสืบทอดและพัฒนาอาชีพการเกษตร

๑.๑.๒ กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรและส่งเสริมการผลิตพืชคุณภาพตามมาตรฐาน

เป้าหมายของกลยุทธ์ : เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการผลิตพืช

คุณภาพสูง ลดการใช้สารเคมี และผลผลิตได้รับการรับรองมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาด

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการผลิตพืชตามมาตรฐาน GAP และเกษตรอินทรีย์

โครงการที่ ๒ โครงการโรงเรียนเกษตรกรและศูนย์เรียนรู้ชุมชน

โครงการที่ ๓ โครงการส่งเสริมการผลิตและใช้ปัจจัยการผลิตชีวภาพทดแทนสารเคมี

กลยุทธ์ที่ ๒ การสร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากพืชเศรษฐกิจ

เป้าหมายของกลยุทธ์ : ผลผลิตทางการเกษตรของอำเภอเสริมงามมีมูลค่าสูงขึ้น ผ่านการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ มีเอกลักษณ์ และเป็นที่ต้องการของตลาด

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรระดับชุมชน

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และสร้างตราสินค้าอัตลักษณ์

โครงการที่ ๓ โครงการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมจากพืชท้องถิ่น

กลยุทธ์ที่ ๓ การพัฒนาและขยายช่องทางการตลาด

เป้าหมายของกลยุทธ์ : เกษตรกรสามารถเข้าถึงช่องทางการตลาดที่หลากหลาย มีอำนาจต่อรอง และจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาที่เป็นธรรม

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการตลาดดิจิทัลสำหรับเกษตรกร

โครงการที่ ๒ โครงการจัดตั้งตลาดเกษตรกร (Farmer's Market) และตลาดสีเขียว

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาและเชื่อมโยงตลาดสมัยใหม่ (Modern Trade)

กลยุทธ์ที่ ๔ การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรเกษตรกรและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่

เป้าหมายของกลยุทธ์ : กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาสืบทอดอาชีพการเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการ "สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ หัวใจสมาร์ทฟาร์มเมอร์" (Young Smart Farmer)

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรทดแทนแรงงาน

โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรผู้นำและคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกร

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ เกษตรกรรุ่นใหม่ YSF (Young Smart Farmer)

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

“สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นผู้ประกอบการทางการเกษตรที่มีศักยภาพสูง สามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีนวัตกรรมในการบริหารจัดการฟาร์ม สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง และทำการตลาดสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นกำลังหลักในการสืบทอดและยกระดับภาคการเกษตรของอำเภอเสริมงามให้มั่นคงและยั่งยืน”

เป้าประสงค์ย่อย

๑. เพื่อสร้างแรงจูงใจและสรรหาทายาทเกษตรกรหรือคนรุ่นใหม่ให้หันมาประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น

๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพและองค์ความรู้รอบด้าน ทั้งด้านการผลิต การบริหารจัดการ ธุรกิจ และการตลาดสมัยใหม่

๓. เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงปัจจัยการผลิตที่จำเป็น ทั้งที่ดิน แหล่งทุน และเทคโนโลยี

๔. เพื่อสร้างเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ที่เข้มแข็ง สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

๕. เพื่อผลักดันให้เกิดต้นแบบฟาร์มสมัยใหม่ที่ประสบความสำเร็จ สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และสร้างแรงบันดาลใจในพื้นที่

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ การสร้างและส่งเสริมเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่

เป้าหมายของกลยุทธ์ : เพื่อค้นหา ดึงดูด และสร้างชุมชนของคนรุ่นใหม่ที่มีใจรักในการเกษตรให้เข้ามามีส่วนร่วมและเกิดเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง

โครงการที่ ๑ โครงการ "ปราชญ์นำทาง เกษตรกรรุ่นใหม่"

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่และสร้างเครือข่าย “YSF
อำเภอเสริมงาม”

กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพและองค์ความรู้สู่การเป็นผู้ประกอบการเกษตร
เป้าหมายของกลยุทธ์ : ติดอาวุธทางความรู้และทักษะที่จำเป็นรอบด้านให้
เกษตรกรรุ่นใหม่สามารถทำเกษตรได้อย่างมืออาชีพ
โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่สู่ผู้ประกอบการเกษตร
อัจฉริยะ
โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการตลาดดิจิทัล
โครงการที่ ๓ โครงการสร้างการรับรู้การบริหารจัดการความเสี่ยงและความ
ท้าทายทางการเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ การสนับสนุนปัจจัยและสร้างโอกาสทางธุรกิจ
เป้าหมายของกลยุทธ์ : ลดอุปสรรคและผลักดันให้เกษตรกรรุ่นใหม่สามารถ
เริ่มต้นและขยายธุรกิจของตนเองได้จริง
โครงการที่ ๑ โครงการคลินิกให้คำปรึกษาและสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งทุน
โครงการที่ ๒ โครงการแปลงสาธิตนวัตกรรมเกษตร
โครงการที่ ๓ โครงการบ่มเพาะธุรกิจเกษตรและทดลองตลาด

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)

“ยกระดับวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเสริมงามให้เป็นองค์กรธุรกิจของชุมชนที่มีความ
เข้มแข็ง บริหารจัดการอย่างมืออาชีพ สามารถผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐาน สร้างสรรค์
ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ และเข้าถึงตลาดได้อย่างยั่งยืน เพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคงให้กับสมาชิกและขับเคลื่อน
เศรษฐกิจในชุมชน”

เป้าประสงค์ย่อย

๑. เพิ่มขีดความสามารถของวิสาหกิจชุมชนในการผลิตและบริหารจัดการอย่างมี
ประสิทธิภาพ
 ๒. พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้มาตรฐานและมีมูลค่าเพิ่ม
 ๓. ส่งเสริมการรวมกลุ่มและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็ง
 ๔. ขยายตลาดและช่องทางจำหน่ายสินค้าของวิสาหกิจชุมชน
 ๕. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการบริหารจัดการและผลิตสินค้า
- ๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตาม
เป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ ยกระดับคุณภาพสินค้าและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

เป้าหมายของกลยุทธ์ : สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภค และเพิ่มศักยภาพการ
แข่งขันในตลาด

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานตรงตามความ
ต้องการของตลาด

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

- โครงการที่ ๓ โครงการพัฒนาโรงแปรรูปมาตรฐานระดับชุมชน
- กลยุทธ์ที่ ๒ เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน
- เป้าหมายของกลยุทธ์ : วิสาหกิจชุมชนมีระบบการบริหารจัดการและแผนพัฒนาธุรกิจที่ชัดเจน
- โครงการที่ ๑ โครงการอบรมการบริหารจัดการกลุ่มและจัดทำ Business Model/Business Plan
- โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำและคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน
- โครงการที่ ๓ โครงการส่งเสริมระบบบัญชีชุมชนและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการกลุ่ม
- กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีในการผลิต
- เป้าหมายของกลยุทธ์ : ลดต้นทุน เพิ่มคุณภาพ และตอบโจทย์ตลาดสมัยใหม่
- โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาและวิจัยผลิตภัณฑ์ใหม่ร่วมกับสถาบันการศึกษา
- โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเกษตรแปรรูปและ Smart Farming
- กลยุทธ์ที่ ๔ พัฒนาเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างกลุ่ม
- เป้าหมายของกลยุทธ์ : แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เสริมสร้างพลังต่อรอง และขยายตลาดร่วมกัน
- โครงการที่ ๑ โครงการสร้างเครือข่ายและเชื่อมโยงเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
- กลยุทธ์ที่ ๕ ขยายช่องทางการตลาดและสร้างแบรนด์ชุมชน
- เป้าหมายของกลยุทธ์ : เพิ่มยอดขายและเข้าถึงผู้บริโภคได้หลากหลายกลุ่ม
- โครงการที่ ๑ โครงการตลาดออนไลน์ “สินค้าดี อำเภอเสริมงาม”
- โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์และการทำตลาดแบบ Storytelling
- โครงการที่ ๓ โครงการสร้างแบรนด์สินค้า OTOP/สินค้าชุมชนสู่ตลาดสากล

๑.๒.๓ กลุ่มองค์กรเกษตรกร (แม่บ้านเกษตรกร/กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ)

- ๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (สิ่งที่คาดหวังหรือผลสำเร็จที่จะให้เกิด)
๑. พัฒนาศักยภาพกลุ่มองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน
 ๒. ส่งเสริมการสร้างรายได้และอาชีพเสริมที่มั่นคงในครัวเรือนเกษตรกร
 ๓. ยกระดับการบริหารจัดการภายในกลุ่มให้มีระบบ โปร่งใส และทันสมัย
 ๔. สนับสนุนให้กลุ่มนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการ
 ๕. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่ม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการตลาด

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอะไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาศักยภาพบุคลากรและการบริหารจัดการกลุ่ม

เป้าหมายของกลยุทธ์ : เพื่อให้กลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจในการบริหารจัดการอย่างมืออาชีพ

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการกลุ่มขององค์กรเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ ๒ สร้างมูลค่าเพิ่มและพัฒนาผลิตภัณฑ์

เป้าหมายของกลยุทธ์ : เพื่อให้กลุ่มสามารถสร้างผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมีตลาดรองรับ

โครงการที่ ๑ โครงการยกระดับการเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาด

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมอาชีพและรายได้เสริมแก่สมาชิก

เป้าหมายของกลยุทธ์ : เพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพและเพิ่มรายได้ครัวเรือน

โครงการที่ ๑ โครงการ “๑ กลุ่ม ๑ อาชีพสร้างรายได้”

กลยุทธ์ที่ ๔ ขยายตลาดและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

เป้าหมายของกลยุทธ์ : เพื่อให้กลุ่มเข้าถึงตลาดหลากหลายและเพิ่มโอกาสจำหน่ายสินค้า

โครงการที่ ๑ โครงการขยายช่องทางการตลาดและเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการ

๑.๒.๔ แปลงใหญ่

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์ (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอะไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

๑. พัฒนาการผลิตในแปลงใหญ่ให้มีประสิทธิภาพ ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และรายได้ของเกษตรกร

๒. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง และบริหารจัดการร่วมกัน

๓. ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรให้ปลอดภัย มีคุณภาพ และตรงตามความต้องการของตลาด

๔. สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต การแปรรูป และการตลาด

๕. พัฒนาเครือข่ายการตลาด และสร้างความเชื่อมโยงกับภาครัฐกิจและผู้ประกอบการ

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอะไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๒ ส่งเสริมการรวมกลุ่มและบริหารจัดการแบบแปลงใหญ่

เป้าหมายของกลยุทธ์ : เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแปลงใหญ่

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการแปลงใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่
กลยุทธ์ที่ ๒ ยกระดับมาตรฐานการผลิตและเพิ่มมูลค่าผลผลิต

เป้าหมายของกลยุทธ์ : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ต้นทุนการผลิตลดลง
ผลผลิตเพิ่มขึ้น มีคุณภาพ ได้รับการรับรองมาตรฐาน และมูลค่าผลผลิต
เพิ่มขึ้น

โครงการที่ ๑ โครงการยกระดับการผลิตให้ได้มาตรฐานแบบครบวงจร

โครงการที่ ๒ โครงการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์สู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง
กลยุทธ์ที่ ๓ ขยายตลาดและสร้างเครือข่ายธุรกิจ

เป้าหมายของกลยุทธ์ : เชื่อมโยงผลผลิตกับตลาดและภาคเอกชน

โครงการที่ ๑ โครงการจับคู่ธุรกิจ (Business Matching)

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมและพัฒนาช่องทางการตลาด

๑.๒.๕ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. ศพก. เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม
ทางการเกษตร
๒. เกษตรกรในพื้นที่มีทักษะและสามารถนำความรู้จาก ศพก. ไปปรับใช้ในการเพิ่ม
ประสิทธิภาพการผลิต
๓. พัฒนา ศพก. ให้มีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และระบบบริหาร
จัดการ
๔. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ เอกชน และชุมชน ในการพัฒนา
เกษตรกร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน (วิธีการที่จะต้องทำหรือทำอะไรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตาม เป้าประสงค์)

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาองค์ความรู้และทักษะเกษตรกร

เป้าหมายของกลยุทธ์ : เกษตรกรมีทักษะในการผลิตและบริหารจัดการ
อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการที่ ๑ โครงการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบสู่ปราชญ์เกษตร

กลยุทธ์ที่ ๒ พัฒนาศูนย์เรียนรู้และฐานเรียนรู้ให้ทันสมัย

เป้าหมายของกลยุทธ์ : ศพก. เป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบที่พร้อมสำหรับการ
เรียนรู้และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

โครงการที่ ๑ โครงการยกระดับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
สินค้าเกษตรเชื่อมโยงสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ เสริมสร้างขีดความสามารถของคณะกรรมการ ศพก.

เป้าหมายของกลยุทธ์ : การบริหารจัดการ ศพก. มีประสิทธิภาพและมีความ
ต่อเนื่อง

โครงการที่ ๑ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ศพก.

กลยุทธ์ที่ ๔ ขยายผลและเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้

เป้าหมายของกลยุทธ์ : เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเกษตรกรและ
เครือข่าย ศพก.

โครงการที่ ๑ โครงการขยายผลและเชื่อมโยงเครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม
ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเสริมงาม

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ เป้าหมาย/เป้าประสงค์

๑. เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด
๒. พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า อย่างยั่งยืน
๓. ส่งเสริมการใช้พื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่
๔. สร้างความตระหนักรู้และมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๓.๒ กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาระบบบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรอย่างเหมาะสม (Zoning)

เป้าหมายของกลยุทธ์ : ใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพตามศักยภาพของ
ทรัพยากร

โครงการที่ ๑ โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตร
เพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map)

กลยุทธ์ที่ ๒ พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้

เป้าหมายของกลยุทธ์ : พื้นฟูทรัพยากรที่เสื่อมโทรมและสร้างความยั่งยืนใน
ระบบนิเวศ

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

กลยุทธ์ที่ ๓ ส่งเสริมระบบเกษตรอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายของกลยุทธ์ : ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเพิ่มความมั่นคงทาง
อาหาร

โครงการที่ ๑ โครงการส่งเสริมเกษตรแบบผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจ
พอเพียง

โครงการที่ ๒ โครงการส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๔ สร้างเครือข่ายชุมชนจัดการทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน

เป้าหมายของกลยุทธ์ : เพิ่มการมีส่วนร่วมและการดูแลรักษาทรัพยากรร่วมของ
ชุมชน

โครงการที่ ๑ โครงการบริหารจัดการทรัพยากรชุมชนระดับหมู่บ้าน/ตำบลแบบ
มีส่วนร่วม

๒. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบลเป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
พัฒนาการผลิต สินค้า	๑. โครงการ ส่งเสริมการ จัดการสุขภาพ พืชเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพ การผลิตสินค้า เกษตร	พัฒนาให้ เกษตรกรมี ความรู้และ สามารถจัดการ สุขภาพพืช (ดิน ปุ๋ย และ ศัตรูพืช) อย่าง ถูกต้อง เหมาะสมกับ สภาพพื้นที่ และบริบทของ เกษตรกร ด้วย วิธีการที่เป็น มิตรต่อ สิ่งแวดล้อม	เกษตรกร ๕๐ ราย	อำเภอเสริมงาม	๑. ถ่ายทอด ความรู้ให้กับ เกษตรกรตาม สภาพปัญหาที่ วิเคราะห์ได้ ๒. พัฒนาสมาชิก เพื่อยกระดับ ศจช. ตาม กระบวนการ โรงเรียน เกษตรกร ๓. จัด กระบวนการ เรียนรู้ด้านการ จัดการดินและ ปุ๋ยแก่สมาชิก ศคปช.	๕๐	๑๙,๕๐๐	๕๐	๑๙,๕๐๐	๕๐	๑๙,๕๐๐	๕๐	๑๙,๕๐๐	๕๐	๑๙,๕๐๐	นางปิยะพร รัตนจาริต นวส. ปฏิบัติการ
	๒. โครงการ ส่งเสริมและ พัฒนาสินค้า เกษตรอัตลักษณ์ พื้นถิ่นเพื่อเข้าสู่ ห่วงโซ่อุปทาน เศรษฐกิจ สร้างสรรค์	เพื่อพัฒนา ความรู้และ เพิ่มศักยภาพ กระบวนการ ทำงานในพื้นที่ สำหรับการ พัฒนาสินค้าไม้ ผลตามอัต ลักษณ์และภูมิ ปัญญาที่ เหมาะสมให้มี	เกษตรกร ๓๐ ราย	อำเภอเสริมงาม	จัด Focus Group เพื่อสรุป ข้อมูลการ ประเมิน สถานการณ์ ผลผลิตในแปลง พยากรณ์ (ระดับ อำเภอ)	๓๐	๑๒,๐๐๐	๓๐	๑๒,๐๐๐	๓๐	๑๒,๐๐๐	๓๐	๑๒,๐๐๐	๓๐	๑๒,๐๐๐	น.ส.มลธิชา ทาอาสา นวส. ชำนาญการ

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบลเป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
		คุณภาพได้มาตรฐาน แข่งขันทางการตลาดได้														
	๓. โครงการระบบส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่เพื่อปรับเพิ่มผลผลิตภาพการผลิต	เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิตสินค้าเกษตรมีการบริหารจัดการจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน	๒ แปลง	ต.เสริมกลาง ต.เสริมขวา อ.เสริมงาม	๑. วิเคราะห์ประเมินศักยภาพ ๕ ด้าน ๒. การถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร ๓. สนับสนุนปัจจัยการผลิต	๒	๑๒๒,๔๐๐	๒	๑๒๒,๔๐๐	๒	๑๒๒,๔๐๐					น.ส.มลธิชา ทาอาสานวส. ชำนาญการ
	๔. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๑. ศพก. เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และถ่ายทอดองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร ๒. เกษตรกรในพื้นที่มีทักษะและสามารถนำความรู้จากศพก. ไปปรับ	เกษตรกรผู้นำ ๑๐ ราย	อำเภอเสริมงาม	๑. พัฒนาศักยภาพของศพก.และศูนย์เครือข่ายอื่น ๒. เสริมสร้างเกษตรกรผู้นำ	๑๐	๑๐,๔๕๐	๑๐	๑๐,๔๕๐	๑๐	๑๐,๔๕๐	๑๐	๑๐,๔๕๐	๑๐	๑๐,๔๕๐	น.ส.มลธิชา ทาอาสานวส. ชำนาญการ

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบลเป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
		ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ๓. พัฒนาศพก. ให้มีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน และระบบบริหารจัดการ ๔. สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ เอกชน และชุมชน ในการพัฒนาเกษตรกร														
	๕. โครงการทดสอบและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ถั่วลิสง)	เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชตระกูลถั่ว และเป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	๒ ไร่	ต.เสริมกลาง อ.เสริมงาม	จัดทำแปลงทดสอบเทคโนโลยีพันธุ์พืชตระกูลถั่ว					๒	๒๐,๐๐๐					น.ส.มลธิชา ทาอาสานวส. ชำนาญการ
	๖. โครงการส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานและบริการ	เพื่อพัฒนาและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง	เกษตรกรสมาชิกแปลงใหญ่ถั่วลิสงตำบลเสริม	ต.เสริมกลาง อ.เสริมงาม	จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เกษตรกรเรื่องแนวทางป้องกันและจัดการ					๓๐	๑๐,๕๐๐	๓๐	๑๐,๕๐๐	๓๐	๑๐,๕๐๐	น.ส.มลธิชา ทาอาสานวส. ชำนาญการ

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบลเป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
	มูลค่าสูง ปี ๒๕๖๘		กลาง ๓๐ ราย		ศัตรูพืชแบบผสมผสาน และสร้างการรับรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับการแนวทางป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอย่างเหมาะสมในพื้นที่ปลูก											
	๗. โครงการฟาร์มตัวอย่างอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๑. เพื่อส่งเสริมเกษตรกรในพื้นที่โครงการให้ได้รับความรู้ทางด้านการเกษตรเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง (Learning by doing) ในการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ทำประมง และการแปรรูป ๒. เพื่อเป็นแหล่งผลิตอาหารและจ้างงานให้แก่เกษตรกรประชาชนในพื้นที่	พื้นที่ ๑๑ ไร่	ฟาร์มตัวอย่างบ้านแม่ตำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต.เสริมชัย อ.เสริมงาม จ.ลำปาง	๑. จัดทำแปลงเรียนรู้เพื่อเป็นต้นแบบสำหรับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและฝึกปฏิบัติ ๒. ดูแลแปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ภายในฟาร์ม	๑๑	๒๒,๐๐๐	๑๑	๒๒,๐๐๐	๑๑	๒๒,๐๐๐	๑๑	๒๒,๐๐๐	๑๑	๒๒,๐๐๐	น.ส.มลิษา ทาอาสานวส. ชำนาญการ

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบลเป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
	และแนวคิด ผู้ประกอบการ ธุรกิจการเกษตร (เกษตรกร ปราดเปรื่อง (Smart Farmer))	ส่งเสริม และ พัฒนา สมรรถนะของ เกษตรกรให้ เป็นเกษตรกร ปราดเปรื่อง (Smart Farmer) และ เกษตรกรรุ่น ใหม่ (Young Smart Farmer)			สมรรถนะ เกษตรกรให้เป็น Smart Farmer											นวส. ชำนาญการ
	๔. โครงการ ส่งเสริมและ พัฒนาเกษตรกร และองค์กร เกษตรกร	เสริมสร้างและ พัฒนาองค์กร เกษตรกร ให้มี ความเข้มแข็ง มี ความสามารถ ในการบริหาร จัดการกลุ่ม เพิ่มขึ้น สามารถพึ่งพา ตนเองได้ มี ทักษะการเป็น ผู้ประกอบการ ด้านการเกษตร เบื้องต้น เพื่อ สร้างรายได้ หรือลด รายจ่ายให้	๒ กลุ่ม	อำเภอเสริมงาม	จัดกระบวนการ ถ่ายทอดความรู้ และฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนา ศักยภาพ	๒	๖,๐๐๐	๒	๖,๐๐๐	๒	๖,๐๐๐	๒	๖,๐๐๐	๒	๖,๐๐๐	น.ส.สุวารี แสนธรรม นวส. ชำนาญการ

ประเภท/ด้าน	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ (ระบุหมู่บ้าน/ ตำบลเป้าหมาย)	วิธีดำเนินงาน	ปริมาณงาน/งบประมาณ										ผู้รับผิดชอบ
						ปี ๒๕๖๖		ปี ๒๕๖๗		ปี ๒๕๖๘		ปี ๒๕๖๙		ปี ๒๕๗๐		
						งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	งาน	งปม.	
		ครัวเรือนและ ชุมชน														
พัฒนาพื้นที่ ทรัพยากร การเกษตร	๑. โครงการ ส่งเสริม การเกษตรที่เป็น มิตรกับ สิ่งแวดล้อม	เพื่อป้องกัน และแก้ไข ปัญหาการเผา ในพื้นที่ การเกษตร	เกษตรกรใน พื้นที่อำเภอ เสริมงาม	อำเภอเสริมงาม	สร้างการรับรู้ การหยุดเผาใน พื้นที่การเกษตร		๓,๐๐๐		๓,๐๐๐		๓,๐๐๐		๓,๐๐๐		๓,๐๐๐	นางปิยะพร รัตนจาริต นวส. ปฏิบัติการ
	๒. โครงการ บริหารจัดการ การผลิตสินค้า เกษตรตามแผน ที่เกษตรเพื่อการ บริหารจัดการ เชิงรุก (Zoning by Agri-Map)	เพื่อบริหาร จัดการการ ผลิตสินค้า เกษตรตาม แผนที่เกษตร เพื่อการบริหาร จัดการเชิงรุก (Zoning by Agri-Map)	๒ ไร่	อำเภอเสริมงาม	ส่งเสริมการผลิต สินค้าเกษตรตาม ความเหมาะสม ของพื้นที่							๒	๒๐,๐๐๐	๒	๒๐,๐๐๐	นายวรวิทย์ พิลัยหล้า นวส. ชำนาญการ
การแปรรูป ผลผลิต และพัฒนา ผลิตภัณฑ์	๑. โครงการ ยกระดับกล้วย สุลสินค้าเกษตร มูลค่าสูง	เพื่อพัฒนา ศักยภาพของ เกษตรกรใน การแปรรูปกล้วย สุลเพื่อเพิ่ม มูลค่า	เกษตรกร ๓๐ ราย	อำเภอเสริมงาม	อบรมเชิง ปฏิบัติการ “การ แปรรูปกล้วย สุลเพื่อเพิ่มมูลค่า และมาตรฐาน การแปรรูประดับ ชุมชน”							๓๐	๓๐,๕๐๐	๓๐	๓๐,๕๐๐	น.ส.สุวารี แสนธรรม นวส. ชำนาญการ

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (๒๕๖๘). ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร. *Available*. <https://farmer.doae.go.th>. (๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘)
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. (๒๕๖๘). ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน. *Available*. <https://smcmanage.doae.go.th>. (๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘)
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (๒๕๖๘). ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านการเกษตร. *Available*. <https://production.doae.go.th>. (๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘)
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (๒๕๖๘). ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกแบบออนไลน์. *Available*. <https://agri-map-online.moac.go.th>. (๑๕ มีนาคม ๒๕๖๘)
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (๒๕๖๘). ระบบการรายงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร. *Available*. <https://learningpoint.doae.go.th>. (๑๕ มีนาคม ๒๕๖๘)
- สำนักงานจังหวัดลำปาง. (๒๕๖๘). แผนพัฒนาอำเภอ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ปี พ.ศ. ๒๕๖๘. *Available*. https://www๒.lampang.go.th/lp_document/district-plan-๒๕๖๘. (๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๘)
- กรมอุตุนิยมวิทยา (TMD) (๒๕๖๗). ข้อมูลสถิติภูมิอากาศย้อนหลัง. *Available*. <https://www.tmd.go.th>. (๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๘)
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (๒๕๖๖). รายงานผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๖๕. *Available*. <https://www.nesdc.go.th> (๑๕ มีนาคม ๒๕๖๘)